การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง วิชาเศรษฐศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

A STUDY ON THE RESULTS OF SIMULATED TEACHING ON THE SUBJECT OF ECONOMICS TO THE 1ST SECONDARY SCHOOL STUDENTS OF SATIT SCHOOL NAKHON SAWAN RAJABHAT UNIVERSITY

ว่าที่ร้อยตรี สมชาย ดัดประดิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง วิชาเศรษฐศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ว่าที่ร้อยตรี สมชาย ดัดประดิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

A Study on the Results of Simulated Teaching on the Subject of Economics to the 1st Secondary School Students of Satit School Nakhon Sawan Rajabhat University

Acting Sub Lt Somchay Datpradit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of

the Requirements for the Degree of

Master of Arts

(Teaching Social Studies)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง วิชาเศรษฐศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

.....

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.สิน งามประโคน)

..... กรรมการ

(ผศ. ดร.สมปอง สุวรรณภูมา)

..... กรรมการ

(รศ. ดร.สมชัย ศรีนอก)

..... กรรมการ

(ผศ. ดร.ชวาล ศิริวัฒน์)

..... กรรมการ

(ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ. ดร.สมชัย ศรีนอก ประธานกรรมการ

ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย .....

(ว่าที่ร้อยตรี สมชาย ดัดประดิษฐ์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง วิชาเศรษฐศาสตร์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์"
ผู้วิจัย : ว่าที่ร้อยตรี สมชาย ดัดประดิษฐ์
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
: รศ. ดร.สมชัย ศรีนอก พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), พธ.ม(พระพุทธศาสนา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
: ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา),M.A. (Linguistics)Ph.D. Buddhist Studies
วันสำเร็จการศึกษา : ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ ๑. เพื่อสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง ๒. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง ๓. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการสอนสถานการณ์จำลอง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๑. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากการศึกษาผลการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่า การสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองเป็นการสอนวิธีหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน

Thesis Title : A Study on the Results of Simulated Teaching on the Subject of Economics to the 1st Secondary School Students of Satit School Nakhon Sawan Rajabhat University

Researcher : Acting Sub Lt Somchay Datpradit

Degree : Master of Arts. (Teaching Social Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Assoc.Prof. Dr. Somchai Srinok B.A. (English), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Dr.Niwes Wongsuwan, B.A. (SocialStudies),M.A.(Linguistics), Ph.D. (Buddhist Studies).

Date of Graduation : March 14, 2019

Abstract

The thesis entitled "A study on the results of simulated teaching on the subject of Economics to the 1st secondary school students of Satit school Nakhon Sawan Rajabhat university" consisted of three objectives. The study aimed: 1) to create lesson plans by applying the simulated teaching, 2) to study the achievement results of simulated teaching toward students, and 3) to study the results of simulated teaching toward students' ability to solve problems.

The results of research were as follows:

1) The 1st secondary school students who received the simulation-based teaching had higher academic achievement in the subject of economics than students who received a normal teaching with statistically significance level of .05 in consistent with the hypothesis.

2) Students who received the simulation-based teaching had higher ability in solving problems then students who received a normal teaching with statistically significance level of .05 in consistent with the hypothesis.

From a study on the results of simulated teaching on the subject of Economics and the ability in solving problems of the 1st secondary school students of Satit school Nakhon Sawan Rajabhat university, it was found that simulated teaching was one of the ways that helped students to have higher academic achievement in the subject of Social studies and higher skills in solving problems.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลองวิชาเศรษฐศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์สำเร็จตามเป้าหมายเพราะการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ และกำลังใจจากพระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร. รศ.ดร.สิน งามประโคม รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก ประธานกรรม ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ กรรมการ ผศ.ดร.ชวาล ศิริวัฒน์ กรรมการ ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภูมาผู้ทรงคุณวุฒิผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาตั้งแต่เริ่มทำวิทยานิพนธ์ และพระศักดิ์ดา อคฺคปญฺโญ ช่วยตรวจสอบเนื้อหาวิชาการ อีกทั้งยังให้ความอนุเคราะห์ในด้านวิชาการ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณดร.สายทิตย์ ยะฟู ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา ดร.ไกรวิชญ์ ดีเอม ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ และเชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้การอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยให้เป็นไปได้อย่างถูกต้องด้วยดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบคุณความเอื้ออาทรจากคณาจารย์ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมาและขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาการสอนสังคมศึกษา รุ่น ๑ ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ร่วมกันในการให้คำปรึกษา แนะนำ แลกเปลี่ยนข้อมูล และเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ดร.ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์ นายทรงพล บุญชู นางสุกัญญา อ่ำสุพรรณ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือและสถานที่ในการทำวิจัย พร้อมทั้งครูและคณาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการทำวิจัยให้เป็นไปด้วยความราบรื่นเสมอมา

ขอขอบคุณนายสมควร ดัดประดิษฐ์(บิดา) นางอุบล ดัดประดิษฐ์(มารดา) นายสมโชค ดัดประดิษฐ์(พี่) นางสาวสุพรรณี รัตนะบรูณะ และผู้มีพระคุณทุกๆท่านอันจะเอ่ยนามไม่หมด ที่ให้กำลังใจ กำลังทุนทรัพย์ ให้การสนับสนุนทุกทาง ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาส และกำลังใจในค้นว้าเพื่อพัฒนาตนเอง

และสุดท้ายอันจะลืมพระคุณท่านไม่ได้ คือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ผู้เป็นศาสดาของพระพุทธศาสนา พระองค์ได้ทรงมีพระมหากรุณาที่คุณยิ่งใหญ่แก่หมู่สัตว์ทั้งหลาย ก็เพราะได้รับพระบารมีของพระองค์ท่านนั้น ทำให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ เป็นพระมหากรุณาที่คุณอันจะหาที่สุดมิได้ ขออุทิศถวายวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นเครื่องอามิสบูชาตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์

ว่าที่ร้อยตรี สมชาย ดัดประดิษฐ์
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ การจัดการเรียนการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง	๖
๒.๒ การเรียนการสอนกับความสามารถในการแก้ปัญหา	๑๗
๒.๓ การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	๒๒
๒.๔ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๓
๒.๕ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๓๙
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๓
๒.๗ กรอบความคิดในการวิจัย	๔๘

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๔๙
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๔๙
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ๕๒
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล ๕๓
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ๕๓

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๕๗

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย ๖๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย ๖๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๖๕

บรรณานุกรม ๘๙

ภาคผนวก ๗๓

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ๗๕
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย ๗๖
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) ๘๓
ภาคผนวก ง ผลการทดลองและเก็บข้อมูล ๑๐๒
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทำการวิจัย ๑๐๖
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจริง ๑๐๘
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๑๑๗

ประวัติผู้วิจัย ๑๕๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ ๔.๑	แสดงคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมะสมการสร้างแผนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง	๕๘
ตารางที่ ๔.๒	แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนหลังวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง	๕๙
ตารางที่ ๔.๓	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	๖๐
ตารางที่ ๔.๔	ตารางแสดงของผู้เชียวชาญในการประเมินความเหมาะสมการสอนแบบสถานการณ์จำลอง ๑	๘๗
ตารางที่ ๔.๕	ตารางแสดงของผู้เชียวชาญในการประเมินความเหมาะสมการสอนแบบสถานการณ์จำลอง ๒	๘๙
ตารางที่ ๔.๖	ตารางแสดงของผู้เชียวชาญในการประเมินความเหมาะสมการสอนแบบสถานการณ์จำลอง ๓	๙๑
ตารางที่ ๔.๗	ตารางแสดงการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของแบบทดสองกับจุดประสงค์การเรียนรู้(ioc)	๑๐๐
ตารางที่ ๔.๘	แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดผลผลสัมฤทธิ์ เพื่อหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกค่าความยากง่าย (P)ค่าอำนาจจำแนก (B)	๑๐๓

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		**หน้า**
แผนภาพ	ขั้นตอนการเรียนรู้แบบสถานการจำลอง	๑๔
แผนภาพ	ขอบค่ายของวิชาสังคม	๒๔
แผนภาพ	กระบวนการประเมิน	๓๑
แผนภาพ	กรอบแนวคิด	๔๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนให้ถึงพร้อม ซึ่งคุณสมบัติที่จะอยู่ร่วมในสังคมมนุษย์อย่างมีความสุข กล่าวคือ มุ่งเน้นพัฒนาความรู้ ความคิด และทักษะในการปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีความสุข การมีงานทำ มีรายได้และมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้กับสังคมของตนและประเทศชาติ ดังนั้นในการจัดการศึกษาจะอาศัยหลักสำคัญ ๔ ประการ คือ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต สำหรับการเรียนรู้เพื่อชีวิตนั้น เพื่อจะได้สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตน มีการดำเนินงานต่างๆโดย อิสระ มีดุลพินิจและความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ในการจัดการศึกษาเราจะต้องไม่ละเลยการพัฒนา มีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอันขาด คือ ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกาย และทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น[๑]

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมทางศาสนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ และค่านิยม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ทักษะและกระบวนการไปใช้ในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษานอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมแล้ว ยังเป็นศาสตร์แห่งการบูรณาการมีลักษณะเชื่อมโยงการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วนกัน เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี เพื่อการดำเนินชีวิตให้มีความสุขในสังคม

ถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิมที่สอนแบบการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยเน้นไปที่ประโยชน์ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ เพื่อต้องการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่ในทางกลับกันถึงแม้จะกล่าวว่าระบบการศึกษาไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญยิ่ง โดยเปลี่ยนจากเดิมที่สอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ก็เหมือนว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่

---

[๑] พิชญา คำปัน, **วัตถุประสงค์ของการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒๑

เห็นผลอย่างสมบูรณ์ เพราะบางโรงเรียนที่ยังไม่พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะครูผู้สอนบางท่านก็ยังเคยชินอยู่กับการสอนแบบหน้าชั้นเรียนเป็นผู้บรรยายเพียงคนเดียวโดยมีผู้เรียนเป็นผู้ฟังและจดตามเพียงอย่างเดียว ซึ่งการเรียนแบบนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเรียนการสอนขึ้น กล่าวคือ ผลผลิตทางการศึกษาขาดคุณลักษณะที่สำคัญคือ ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออกไม่รู้จักแสดงความคิดเห็นทั้งอยู่ในห้องเรียนและชุมชน ขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียวไม่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่ เด็กจึงขาดความคิดในการพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ผู้เรียนหลายคนจบการศึกษาออกไปทำงานและได้เผชิญกับปัญหาจริง แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เพราะปรับตัวไม่ทันเคยแต่เป็นผู้รับอย่างเดียวไม่เคยแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้มองไม่เห็นปัญหาหรือถ้าเห็นปัญหาก็ละเลยต่อปัญหา เพราะไม่เคยฝึกหาทางแก้ปัญหามาก่อน นอกจากนั้นการเรียนการสอนที่เน้นทฤษฎีมากเกินไปโดยไม่เน้นการปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการปฏิบัติงานขาดการลงมือทำด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนไม่ได้สัมผัสบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ขาดการเผชิญปัญหาส่งผลทำให้ขาดการพิจารณาสาเหตุแห่งปัญญา ขาดการคิดหาทางแก้ปัญหา และขาดการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหานั้น เมื่อจบออกไปจึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานและปัญหาชีวิตได้เท่าใดนัก[๒]

เมื่อพิจารณาการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจเกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชิดด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูงมาก เกิดการเรียนรู้และความสนุกสนานทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก เช่น กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการคิด[๓]

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองในวิชาสังคมศึกษาว่าเมื่อนักเรียนได้รับการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างไปจากการสอนแบบปกติและจะมีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

๑. เพื่อสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง

๒. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง

๓. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการสอนสถานการณ์จำลอง

---

[๒] กรมวิชาการ, **การสอนสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาสน์ ๒๕๓๑), หน้า ๑๒

[๓] ทิศนา แขมมณี ,**การสอนสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๓๕

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสร้างสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ **ขอบเขตด้านเนื้อหา**

เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหารายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การจัดสรรทรัพยากร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหนังสือเรียน หนังสือประกอบการเรียนและคู่มือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

วิธีการสอนโดยใช้วิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้มีโอกาสศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน พบวิธีการสอนมีหลายวิธี สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ซึ่งในที่นี้ จะนำเสนอวิธีสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

๑.๓.๒ **ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ห้องเรียน จำนวน ๒๐ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ซึ่งได้มาแบบเจาะจง จำนวน ๑ ห้องเรียน จำนวน ๒๐ คน

๑.๓.๓ **ตัวแปรที่ศึกษา**

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตามมี ๒ ตัวแปร ได้แก่

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

๒. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสามารถใน การแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนหลังเรียนไม่

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการของการสอนสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง เมื่อศึกษาว่าวิธีสอนดังกล่าวนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ด้านการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียน

๒. นักเรียนสามารถแก้ปัญหาของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การสอนแบบสถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ด้วยตนเองโดยการแสดงบทบาทเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทบาท รู้จักแก้ไขปัญหาแล้วเกิดการเรียนรู้ต่อสถานการณ์จำลอง

ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ หมายถึง เนื่องจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจของโลกมีจำกัดและไม่สามารถตอบสนองความต้องการทั้งหมดของมนุษย์ได้ จึงจำเป็นต้องมีการเลือกว่าจะผลิตสินค้าและบริการอะไรบ้าง ผลิตในจำนวนเท่าใด ลำดับของการผลิตควรเป็นอย่างไร อะไรควรผลิตก่อน อะไรควรผลิตหลัง เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัด ไม่พอเพียงกับความต้องการ เราจึงควรเลือกผลิตสินค้า และบริการซึ่งเป็นที่ต้องการและมีความจำเป็นมากที่สุดก่อนเป็นลำดับแรก และผลิตตามความต้องการลดหลั่นลงมาเรื่อยๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมาได้นั้นสามารถนำไปใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้ได้มากที่สุด เพราะถ้าไม่ผลิตตามความต้องการแล้วสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมา ได้ก็จะเกิดการสูญเปล่าเนื่องจากไม่ได้ถูกนำไปใช้ ถือเป็นการสูญเสียทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์จึงต้องประสบกับปัญหาอย่างเดียวกัน คือ ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร ซึ่งรวมเรียกว่าปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมซึ่งวัดได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เศรษฐศาสตร์ หมายถึง เป็นวิชาที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปใช้ในทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความพอใจมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติมีจำกัด ขณะที่ความต้องการของมนุษย์มีไม่จำกัด วิชาเศรษฐศาสตร์จึงต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดไปผลิตสินค้าต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีอยู่อย่างไม่จำกัดให้ได้รับความพอใจสูงสุด

ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง การที่นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.ได้แผนการสอนที่จัดการเรียนการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง ซึ่งเมื่อนำไปใช้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

๒. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้แก้ไขปัญหาด้วยตนเองในวิชาสังคมศึกษาในเนื้อหาอื่น

๓. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง ทำให้สามารถเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

๒.๑. การจัดการเรียนการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง

๒.๒ การเรียนการสอนกับความสามารถในการแก้ปัญหา

๒.๓. การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

๒.๔. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๕. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๒.๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗. กรอบความคิดในการวิจัย

๒.๑. การจัดการเรียนการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง

๑. ประวัติความเป็นมาการสอนโดยสถานการณ์จำลองการใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่วงการทหารนำมาใช้ก่อน โดยนำมาใช้ซ้อมในการรบของทหารที่จะส่งไปสมรภูมิ โดยใช้วิธีหรือยุทธวิธีเดียวกันกับการรบในสนามจริงแต่แตกต่างกันที่ใช้กระสุนปลอม[๑] การใช้สถานการณ์จำลองในวงการศึกษา เริ่มครั้งแรกโดยโครงการที่มีชื่อว่า “JeffersonTownship School District” จุดประสงค์ของโครงการนี้ เพื่อฝึกผู้ที่จะเป็นผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา มีผู้เข้าอบรมในครั้งนี้จำนวน ๒๓๒ คน ในการอบรมจะนำเอาข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่เกิดขึ้นจริงมาสร้างเป็นสถานการณ์ลอง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมฝึกแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งปรากฏว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจและพอใจในการที่ได้ตัดสินใจอย่างอิสระ ได้เรียนรู้วิธีต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางแก้ปัญหาก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงานจริงๆ เกิดความรู้สึกที่เป็นจริงเป็นจัง และมีสัมพันธภาพระหว่างกันในห้องเรียน

การสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง ที่ผู้เรียน อาจประสบในภายหลังการเรียนด้วยสถานการณ์จำลองนี้ จะช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ที่ดีและได้ผลมากที่สุด ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้การใช้สถานการณ์จำลองได้ใช้มานานแล้ว ในวงการณ์ทหารและวิทยาศาสตร์ดังตัวอย่างสถานการณ์จำลองที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่การฝึก “The Link Trainer” เพื่อฝึกบินในสงครามโลกครั้งที่

---

[๑] สุภา กิจจาทร, **การสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๒), หน้า ๒๙

๒ การฝึกนักบินอวกาศในสภาพแวดล้อมที่เสมือนกับอยู่ในยานอวกาศและบนดวงจันทร์ ก็เป็นสถานการณ์จำลองที่ได้ผลเป็นอย่างยิ่ง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกาก็จัดการสอนขับรถยนต์โดยการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นจำนวนมากสามารถเรียนขับรถในชั้นเรียนได้[๒]

วิธีสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูลและกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆโดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง[๓]

๒. ความหมายของสถานการณ์จำลองนักการศึกษาได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ ดังนี้สถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจำลองสถานการณ์ที่เป็นจริงมาใช้ในห้องเรียน โดยจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการเรียน และสถานการณ์นั้นจะต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน[๔]

สถานการณ์จำลองว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์นั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์โดยมีการกำหนดบทบาท ข้อมูลและกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับประกอบกับวิจารณญาณของตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด ซึ่งการเรียนรู้แบบสร้างสถานการณ์จำลองนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโยงการเรียนได้ดี และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้[๕]

วิธีการสอน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้มีโอกาสศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน พบวิธีการสอนมีหลายวิธี สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ซึ่งในที่นี้ จะนำเสนอฎิธีสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง(Simulation) วัตถุประสงค์องค์ประกอบ ขั้นตอน เทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆ ตลอดจนข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการสอนโดยการใช้ สถานการณ์จำลอง (Simulation) สรุปได้ดังนี้

ก.ความหมาย

วิธีสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้ข้อมูลที่

---

[๒] สุจริต เพียรชอบ, การพัฒนาการสอนภาไทย, (๒๕๓๑), หน้า ๒๕๑

[๓] ทิศนา แขมมณี, **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓๐, (กรุงเทพ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๒) หน้า ๑๙๑

[๔] วารี ถิระจิตร, **การจัดกระบวนการเรียนรู้**, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๒), อ้างถึงใน เนตรา มูลดวง, (๒๕๕๐), หน้า ๒๙

[๕] สุวิทย์ มูลคำ, (๒๕๔๖), อ้างถึงใน เนตรา มูลดวง, (๒๕๕๐), หน้า ๒๙

มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

ข. วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน

ค. องค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ ของวิธีสอน

๑. มีผู้สอนและผู้เรียน
๒. มีสถานการณ์ ข้อมูล บทบาท และกติกา ที่สะท้อนความเป็นจริง
๓. ผู้เล่นในสถานการณ์มีปฏิสัมพันธ์กันหรือมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ในสถานการณ์นั้น
๔. ผู้เล่นหรือผู้สวมบทบาทมีการใช้ข้อมูลที่ให้ในการตัดสินใจ
๕. การตัดสินใจส่งผลต่อผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง
๖. มีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูลและกติกาของสถานการณ์ วิธีการเล่น พฤติกรรม
๗. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ง. ขั้นตอนสำคัญ ที่ขาดไม่ได้ ของการสอน

๑. ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง
๒. ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น
๓. ผู้เรียน เลือกบทบาทที่จะเล่น หรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน
๔. ผู้เรียนเล่นตามกติกาที่กำหนด
๕. ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์
๖. ผู้สอนและผู้เรียน สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเล่น
๗. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ค. เทคนิค ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ

๑. การเตรียมการผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่จะใช้สอน โดยอาจสร้างขึ้นเองหรืออาจเลือกสถานการณ์จำลองที่มีผู้สร้างไว้แล้ว ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด เมื่อมีสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้สอนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในสถานการณ์จำลองนั้นและควรลงเล่นด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ในการเล่น จะได้จัดเตรียมการป้องกันหรือแก้ไขไว้ให้พร้อม

๒. การนำเสนอสถานการณ์จำลอง เนื่องจากสถานการณ์จำลองส่วนใหญ่ จะมีความซับซ้อนพอสมควรไปถึงระดับมาก การนำเสนอสถานการณ์ บทบาท และกติกา จำเป็นต้องมีการเตรียมการอย่างดี ควรนำเสนออย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่สับสน และควรจัดข้อมูลทุกอย่างไว้ให้พร้อม ควรเริ่มด้วยการบอกเหตุผลและวัตถุประสงค์กว้างๆ แก่ผู้เรียนว่า การเล่นในสถานการณ์จำลองนี้จะให้อะไรและเหตุใดจึงมาเล่นกัน ต่อไปจึงค่อยให้ภาพรวมของสถานการณ์จำลองทั้งหมด แล้วจึงให้รายละเอียดที่จำเป็น เช่น กติกา บทบาท เมื่อทุกคนเข้าใจพอสมควรแล้ว จึงให้เล่นได้

๓. การเลือกบทบาท เมื่อผู้เรียนเข้าใจภาพรวมและกติกาแล้ว ผู้เรียนทุกคนควรได้รับบทบาทในการเล่น ซึ่งผู้เรียนอาจเป็นผู้เลือกเอง หรือในบางกรณีผู้สอนอาจกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน

๔. การเล่นในสถานการณ์จำลอง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น ผู้สอนควรติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียนและจดบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการการเรียนเรียนรู้ของผู้เรียน ให้คำปรึกษาตามความจำเป็น รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

๕. การอภิปราย การอภิปรายควรมุ่งประเด็นไปที่การเรียนรู้ความเป็นจริงว่า ในความเป็นจริงสถานการณ์เป็นอย่างไรและอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งผู้เรียนมักได้เรียนรู้จากการเล่นของตนในสถานการณ์นั้น จึงทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เมื่อได้เรียนรู้ความเป็นจริงแล้ว การอภิปรายขยายต่อไปว่า เราควรจะให้สถานการณ์นั้นคงอยู่ หรือ เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้

ง. ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ

ข้อดี

๑. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจ เกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง

๒. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การเรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียน

๓. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการต่างๆจำนวนมาก เช่น กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด เป็นต้น

ข้อจำกัด

๑. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เล่นทุกคนและสถานการณ์จำลองบางเรื่องมีราคาแพง

๒. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก เพราะต้องให้เวลาแก่ผู้เล่นในการเล่นและการอภิปราย

เป็นวิธีการสอนที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมการมาก ผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดและลองเล่นด้วยตนเองและในกรณีที่ต้องสร้างสถานการณ์เอง ยิ่งต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น

๓. เป็นวิธีการสอนที่ต้องพึ่งสถานการณ์จำลอง ถ้าไม่มีสถานการณ์จำลองที่ตรงกับวัถุประสงค์หรือความต้องการ ผู้สอนต้องสร้างขึ้นเอง ถ้าผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างสถานการณ์เพียงพอ ก็จะไม่สามารถสร้างได้

๔. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นและแสดงออกอย่างหลากหลาย จึงเป็นการยากสำหรับผู้สอนในการนำการอภิปรายให้ไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์[๖]

๕ สถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุดและให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น[๗]

---

[๖] ทิศนา แขมมณี, **ข้อดีและข้อเสียของการสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๒), หน้า ๒๙

[๗] สุนทร จันทรตรี, **สถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๔๔), หน้า ๔๗

สถานการณ์จำลองว่าหมายถึง การจัดเรียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำ เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้นราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเขาเองโดยตรงและผู้เรียนยังมีโอกาสทราบว่าความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้อง แตกต่าง หรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อนๆ และครูผู้สอน[๘]

สถานการณ์จำลองว่าหมายถึง การจำลองสถานการณ์ หรือสภาพการณ์นั้นจำลองมาจากสภาพที่เป็นจริง หรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็นจริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ แสดง ออกความคิดเห็น หรือหาแนวทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด มีโอกาสตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหา และเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา[๙]

๑. สถานการณ์จำลองว่าหมายถึง วิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความเป็นจริงของสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมา ดังนั้น การอภิปรายจึงมีความมุ่งประเด็นไปที่การเรียนรู้ความเป็นจริงจากสถานการณ์ในเรื่องนั้นๆ ตามที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการเล่นตามบทบาทของตน โดยผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายคลึงกับข้อมูลในความเป็นจริง เพื่อฝึกตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆซึ่งวิธีการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เรียนในลักษณะเดียวกันกับที่เผชิญในสถานการณ์จริงของชีวิตต่อไป จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองเป็นการสร้างสถานการณ์เลียนแบบสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมในสถานการณ์นั้น ตามบทบาท ความรับผิดชอบนักเรียนมีปฏิกิริยาโต้ตอบกันตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในขอบเขตการตัดสินใจของนักเรียนเอง ครูมีหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้สถานการณ์จำลองดำเนินไปได้ด้วยดี[๑๐]

๒. การสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง ที่ผู้เรียน อาจประสบในภายหลังการเรียนด้วยสถานการณ์จำลองนี้ จะช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ที่ดีและได้ผลมากที่สุด ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้การใช้สถานการณ์จำลองได้ใช้มานานแล้ว ในวงการณ์ทหารและวิทยาศาสตร์ดังตัวอย่างสถานการณ์จำลองที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่การฝึก “The Link Trainer” เพื่อฝึกบินในสงครามโลกครั้งที่ ๒ การฝึกนักบินอวกาศในสภาพแวดล้อมที่เสมือนกับอยู่ในยานอวกาศและบนดวงจันทร์ ก็เป็นสถานการณ์จำลองที่ได้ผลเป็นอย่างยิ่ง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกาก็จัดการสอนขับรถยนต์โดยการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นจำนวนมากสามารถเรียนขับรถในชั้นเรียนได้[๑๑]

๓. ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลองนักการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง มีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

---

[๘] บุญทัน อยู่ชมบุญ, **สถานการณ์จำลอง**, (นครปฐม ๒๕๕๐), หน้า ๔๒

[๙] สำเริง เวชสุนทร, **การสร้างสถานการณ์จำลอง** (๒๕๔๒), อ้างถึงใน เนตรา มูลดวง, (๒๕๕๐), หน้า ๓๐

[๑๐] เอกรินทร์ สี่มหาศาล, (๒๕๔๖), อ้างถึงใน เนตรา มูลดวง, (๒๕๕๐), หน้า ๓๐

[๑๑] สุจริต เพียรชอบ,**การสร้างสถานการณ์การเรียนรู้**, (ออนไลน์) แหล่งที่มา (วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐)

๒. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดและนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา

๓. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และอดทนต่อการพูดวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

๔. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนจากการที่ครูสอนแต่เพียงผู้เดียวมาเป็นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น[๑๒]

๔. สถานการณ์จำลอง มีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด ใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรอง และสามารถนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินปัญหาต่างๆ

๒. เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์จริงในสังคม โดยศึกษาจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่ใกล้ตัวก่อนการเรียนที่ไกลตัวออกไป

๓. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

๔. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ มีความอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำนึกถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่น

๕. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวมยอดที่ถูกต้องในการพัฒนาค่านิยมส่วนตัวและสังคม การพัฒนาทางจริยธรรม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต จากความมุ่งหมายของสถานการณ์จำลองที่กล่าวมาพอสรุปได้ดังนี้

๕.๑ เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา มีเหตุผล กล้าตัดสินใจในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริงได้

๕.๒ เพื่อฝึกการทำงานกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การมีวินัยในตนเอง

๕.๓ เพื่อฝึกความกล้าของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีในการแก้ปัญหา[๑๓]

๖. การสร้างสถานการณ์จำลองการสร้างสถานการณ์จำลองจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. การหาความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ให้มากที่สุด จะช่วยให้เราสร้างสถานการณ์จำลองที่เหมาะสมได้ดี มีคุณภาพมากเพียงนั้น

๒. ศึกษาสถานการณ์ จำลองที่ผู้อื่นสร้างไว้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นเอง

๓. สถานการณ์จำลองที่เป็นไปได้หรือคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดจะเป็นสถานการณ์จำลองที่ดีที่สุดที่เราต้องการเช่นเดียวกัน

๔. ส่วนประกอบต่างๆ ของเครื่องมือในสถานการณ์จำลองเป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้[๑๔]

---

[๑๒] อัญชลี แจ่มเจริญผล, **การสร้างสถานการณ์การเรียนรู้**, (ออนไลน์) แหล่งที่มา (วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐)

[๑๓] เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร, **การฝึกคิดและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๓๔), หน้า ๓๑ – ๓๓

สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

๑. สถานการณ์นั้นเหมือนหรือใกล้เคียงกับความจริงมากเพียงไร

๒. สถานการณ์นั้นสามารถคลุมไปถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจริงได้กว้างขวางเพียงใด

๓. มีความยากง่ายที่ผู้เรียนเข้าใจถึงสภาพการณ์นั้นเพียงใด

๔. ช่วยกระตุ้นให้ผู้อยู่ในสถานการณ์ ได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาเป็นเครื่องมือตัดสินได้เพียงใด

๕. สามารถนำประสบการณ์จากการฝึกในสถานการณ์นั้นไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้มากน้องเพียงใด[๑๕]

ขั้นตอนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง

๒. ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น

๓. ผู้เรียนเลือกบทบาทที่จะเล่น หรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน

๔. ผู้เรียนเล่นตามกติกาที่กำหนด

๕. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์

๖. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการเล่น[๑๖]

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

ขั้นเตรียมการสถานการณ์จำลอง

ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่ใช้จัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนอาจจะสร้างสถานการณ์ขึ้นเอง หรือเลือกสถานการณ์จำลองที่มีผู้สร้างไว้แล้ว รวมทั้งการเตรียมวัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นต่าง ๆ และสถานที่ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในสถานการณ์จำลองนั้นและควรทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้อต่างๆ จะได้จัดเตรียมหาทางป้องกันหรือแก้ไขไว้

ขั้นนำเสนอสถานการณ์จำลองและแนวทางปฏิบัติ

โดยปกติสถานการณ์จำลองส่วนใหญ่จะมีความซับซ้อนพอสมควรการนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาทและกติกาต่างๆ จึงจำเป็นที่ผู้สอนต้องมีการเตรียมการ อย่างดีจัดเตรียมข้อมูลทุกอย่างไว้ให้พร้อม ในการนำเสนอสถานการณ์นั้นๆ ผู้สอนจะต้องเสนอให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยเริ่มด้วยการบอกเหตุผล วัตถุประสงค์ ภาพรวมของสถานการณ์จำลองทั้งหมด แล้วจึงให้ข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็น เช่น บทบาท กติกา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือผู้แสดงซักถามเพื่อความเข้าใจได้

ขั้นมอบหมายบทบาทให้ผู้เรียน

---

[๑๔] สุวิทย์ มูลคำ, **เครื่องในการสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๖), หน้า ๖๗ – ๖๘

[๑๕] สุภา กิจจาทร, **การสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๑๙), หน้า ๓๗

[๑๖] วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, **การเรียนรู้จากการเล่น**, (พระนครศรีอยุธยา : ๒๕๑๙), หน้า ๔๖

เมื่อผู้เรียนเข้าใจภาพรวม บทบาท กติกาของสถานการณ์จำลองนั้น ผู้เรียนทุกคนควรได้รับบทบาทในการแสดง ซึ่งผู้สอนอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกบทบาทเอง หรือผู้สอนอาจเป็นผู้กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม ซึ่งบางครั้งผู้เรียนบางคนอาจจะได้รับบทบาทที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงของตน แต่บางคนอาจจะได้รับบทบาทที่ไม่ตรงกับบุคลิกภาพหรือแตกต่างกับชีวิตจริง ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แนวคิดใหม่ๆขึ้นมาได้

ขั้นแสดง

ในขั้นนี้ผู้เรียนที่ร่วมแสดงในสถานการณ์จำลองจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ให้ไว้ประกอบกับวิจารณญาณของตนเอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือแก้ปัญหาตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุดโดยผู้เรียนจะต้องพิจารณาว่าจะพูดอะไร จะพูดกับใคร จะเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบทบาทอย่างไร สำหรับผู้สอนควรจะทำหน้าที่ ควบคุม ติดตามคอยสังเกตพฤติกรรมของผู้แสดงอย่างใกล้ชิด จดบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ ให้คำปรึกษา หรือช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น กำหนดว่าจะเริ่ม และยุติการแสดงเมื่อไร

ขั้นอภิปราย

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสถานการณ์จำลองเป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง หรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สถานการณ์จำลองขึ้นมา ดังนั้นหลังจากแสดงแล้วจำเป็นต้องมีการอภิปรายประเด็นการเรียนรู้จากสถานการณ์ในเรื่องนั้นๆ อะไรบ้างเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

ขั้นสรุปและประเมินผล

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์ทั้ง ๖ ขั้นตอน สรุปได้ดังแผนภูมิดังนี้

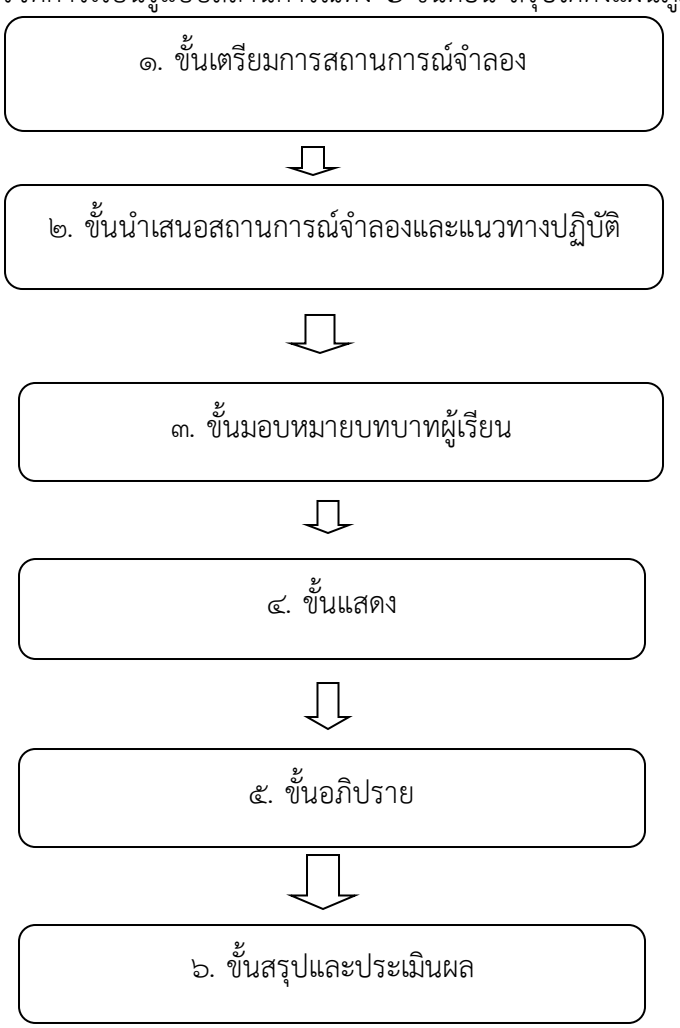

การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองมีข้อดีและข้อจำกัดดังนี้

ข้อดี

๑. เป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ เช่นกระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด เป็นต้น

๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมากเกิดความสนุกสนาน

๓. สามารถจัดประสบการณ์ที่เพิ่มประสิทธิภาพความจำได้ดี สามารถถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. สามารถจัดทดลองจริงได้ตามสมมติฐาน การทดลองและการประยุกต์ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในวิธีการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา

๕. ควบคุมเวลาในการจัดการเรียนรู้ได้ดี และสามารถประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

ข้อจำกัด

๑. เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ต้องใช้เวลามาก เช่น การเตรียมการ การแสดงและการอภิปราย

๒. เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงมาก เพราะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลต่างๆ สำหรับผู้แสดง

๓. เป็นวิธีที่ต้องพึ่งสถานการณ์จำลอง ถ้าผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างสถานการณ์เพียงพอหรือกำหนดสถานการณ์ได้ไม่ดีพอ การเรียนรู้ครั้งนั้นจะไม่เกิดสัมฤทธิผล

๔. การอภิปรายและสรุปผล เป็นขั้นตอนสำคัญต้องอาศัยความชำนาญของผู้สอนจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง[๑๗]

๒. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหามีผู้ให้ความหมายของการคิดไว้แตกต่างกันดังนี้

การคิดแก้ปัญหา หมายถึง การใช้ประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้ทั้งทางตรง (มีผู้อบรมสั่งสอน) และทางอ้อม (เรียนรู้ด้วยตนเอง) มาแก้ปัญหาใหม่ที่ประสบ[๑๘]

การคิดแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมของจิตที่มีอิสรภาพ เกิดจากการมองสิ่งทั้งหลายด้วยปัญญา ซึ่งมีกรุณาเป็นพลังขับเคลื่อนเป็นหลักสำคัญที่จะวัดหรือวินิจฉัยว่า คนใดมีการศึกษาหรือมีปัญหาที่แท้จริง[๑๙]

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามทฤษฎีทางด้านการพัฒนาการในแง่ที่ว่า ความสามารถทางด้านนี้จะเริ่มพัฒนาการมาตั้งแต่ขั้นที่สาม คือ ขั้นความคิดเชิงรูปธรรม (Stage of concrete operation) เด็กมีอายุประมาณ ๗ – ๘ ปี จะเริ่มมีความสามารถในการแก้ปัญหาแบบง่ายๆ ภายในขอบเขตจำกัด ต่อมาถึงระดับการพัฒนาขั้นที่สี่ คือ ขั้นความคิดเชิงนามธรรม (Stage of formal operation) เด็กมีอายุประมาณ ๑๑ – ๑๒ ปี[๒๐]

จากความคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยทักษะ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ วิธีการและขั้นตอนในการศึกษาแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

องค์ประกอบของกระบวนการแก้ปัญหา

องค์ประกอบของกระบวนการแก้ปัญหาของเด็ก[๒๑] มีดังนี้

๑. ปัญหาจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก

๒. เป็นปัญหาทำการแก้ไขได้

๓. ปัญหานั้นอยู่ในขอบเขตที่ชัดเจนสามารถเข้าใจได้

๔. เด็กจะเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้

๕. เด็กได้รับคำแนะนำจากครูในการวางแผนแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล

---

[๑๗] สุวิทย์ มูลคำ, **การอภิปรายผล** , (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๖๗

[๑๘] กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์, **ความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหา**, (๒๕๒๘) หน้า ๒๒

[๑๙] พระเทพเวที, **หลักการคิด**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๗), หน้า ๖๙ – ๗๐

[๒๐] เพียเจต์, **เครื่องในการสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๗), หน้า ๖๗ – ๖๘

[๒๑] รัตนา ฉายะเจริญ, **องค์ประกอบของกระบวนการแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๖), หน้า ๗๖

๖. นำวิธีการต่างๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๗. เด็กจะนำกระบวนการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้แล้วนำมาใช้ในสถานการณ์

๘. สรุปการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา[๒๒] ดังนี้

๑. ตัวเด็ก (Conditions in the learner) ได้แก่ ระดับเชาว์ปัญญา ลักษณะอารมณ์ อายุ แรงจูงใจ และประสบการณ์ของผู้เรียน

๒. สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (Conditions in the learner situation) ถ้าปัญหาเป็นที่น่าสนใจมักทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนหรือแก้ปัญหา ถ้ามีการแนะนำจากครูสำหรับปัญหาที่ยากๆ จะทำให้มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหา หรือถ้าเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมีวิธีการคล้ายคลึงกับปัญหาที่เคยเรียนรู้แล้วก็จะทำให้การแก้ปัญหานั้นง่ายขึ้น

๓. การแก้ปัญหาเป็นหมู่ (Problem solving in group) คือการให้เด็กมีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหา มีการอภิปรายและถกเถียงกัน การแก้ปัญหาแบบนี้จะได้ผลก็ต่อเมื่อ

๓.๑ สมาชิกของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่แก้ปัญหาให้สำเร็จ

๓.๒ สมาชิกแต่ละคนมีข้อมูล และความรู้ที่จะแก้ปัญหา

๓.๓ สมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเท่ากัน

๓.๔ เป็นงานยาก สลับซับซ้อน

๓.๕ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม

ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนครูจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่กล่าวมาแล้ว และครูจะต้องให้ผู้เรียนรู้จักใช้ข้อมูลต่างๆ หลายๆ วิธีมาช่วยในการแก้ปัญหา

การพัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหา

วิธีการในการคิดแก้ปัญหา

การคิดแก้ปัญหามักจะแตกต่างกันแล้วแต่ละประสบการณ์ ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาจึงแตกต่างกัน[๒๓] ดังนี้

๑. วิธีการคิดแก้ปัญหาโดยใช้พฤติกรรมเดียวเป็นการจำและเลียนแบบพฤติกรรมเดิมที่เคยพบและแก้ปัญหาได้แนะนำมาใช้โดยไม่มีการคิดเปลี่ยนแปลงวิธีการแก้ปัญหา เมื่อประสบปัญหาจะไม่มีการไตร่ตรองหาเหตุผลและสิ่งแวดล้อม เช่น เด็กร้องไห้เมื่อพบคนแปลกหน้า

๒. การคิดแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก เป็นวิธีการแก้ปัญหาแบบเดาสุ่มเหมาะกับเด็กวัยรุ่นเพราะต้องการอิสระและแสดงตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

๓. การคิดแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงความคิด เป็นพฤติกรรมภายในยากแก่การสังเกตที่นิยมใช้ คือ การหยั่งเห็นซึ่งเหมาะกับที่มีประสบการณ์และมีการรับรู้ที่ดี

๔. การคิดแก้ปัญหาโดยวิธีวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นการคิดแก้ปัญหาระดับสูงและใช้ได้ผลดีโดยเฉพาะการคิดแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนยุ่งยาก และมีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

---

[๒๒] ทิพาพรรณ ก.บัวเกสร, **อิทธิพลที่มีผลต่อการปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๘), หน้า ๒๓

[๒๓] กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์, **การพัฒนาทักษะและกระบวนการคิดแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๒

๔.๑ พิจารณาปัญหาโดยการสังเกต คิด และจำ

๔.๒ ตั้งสมติฐานจากประสบการณ์เดิมต่างๆ

๔.๓ ทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ คงสมมติฐานที่ถูกไว้ส่วนที่ผิดก็ตัดทิ้งไปแล้วพิจารณาตั้งสมมติฐานใหม่

๔.๕ นำสมมติฐานที่ดีที่สุดไปใช้คิดแก้ปัญหา

๒.๒ การเรียนการสอนกับความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของบุคคลจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีระดับสติปัญญา ความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ การจูงใจหรือไม่เพียงใด

การแก้ปัญหาไม่มีขั้นตอนตายตัว การเรียนการสอนจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การให้เด็กมีโอกาสฝึกอยู่เสมอย่อมเป็นประโยชน์แก่เด็ก วิธีการต่างๆ ที่ครูจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา[๒๔] กล่าวไว้ดังนี้

๑. ฝึกให้เด็กทำงานอยู่เสมอ (The persistency process) วิธีการแบบนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานาน เป็นวิธีการที่มีประโยชน์ เพราะการทำงานช่วยให้เรามีประสบการณ์เพิ่มขึ้นและจะช่วยให้เรามีหนทางในการคิดแก้ปัญหามากขึ้น

๒. ฝึกให้เด็กมีการทดลองอยู่เสมอ (The testimotion process) บางครั้งครูอาจกำหนดปัญหาให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ โดยเฉพาะให้นักเรียนกระทำกิจกรรมบางอย่างหรืออาจแสดงการสาธิตเพื่อให้นักเรียนหาคำตอบได้ นักเรียนที่มีโอกาสฝึกการคิดแก้ปัญหาอยู่เสมอนั้นอาจหาแนวทางต่างๆ ช่วยได้เป็นอย่างดี การสอนเนื้อหาวิชาบางครั้งครูอาจทำการสอนทดลองได้ เช่น การวัดระยะทางจากโลกกับดวงดาวในท้องฟ้า ก็ให้นักเรียนแก้ปัญหา

๓. ฝึกให้เป็นผู้มีเหตุผลแก่ตนเอง (The Innate process) การฝึกแบบนี้เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง บางครั้งอาจจะเป็นการเชื่อมแบบมีลางสังหรณ์ (Intuition)

๔. ให้รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical thinking) จอห์น ดิวอี้ นักการศึกษาผู้มีชื่อเสียง ได้กำหนดวิธีการคิดแก้ปัญหา โดยการวิเคราะห์ วิจารณ์ปัญหานั้น แบ่งออกเป็นขั้นๆ ดังนี้

๔.๑ การกำหนดปัญหา

๔.๒ รวบรวมข้อเท็จจริง

๔.๓ ตั้งสมมติฐาน

๔.๔ ทดสอบสมมติฐาน

๔.๕ การประเมินผล

การคิดแก้ปัญหาโดยวิธีนี้ได้รับความนิยมมาก เพราะช่วยให้เราแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางและสามารถนำไปใช้กับทุกสาขาวิชา บางทีเรียกวิธีการนี้ว่า การแก้ปัญหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (The scientific method) หรือวิธีการใช้ปัญญา (The method of intelligence) ซึ่งการคิดแก้ปัญหาโดยวิธีนี้ครูควรจะฝึกนักเรียนใช้อยู่เสมอ เพราะสามารถนำไปใช้ในอนาคตได้อีกด้วย

---

[๒๔] มังกร ทองสุขดี, **การเรียนการสอนกับความสามารถในการแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๒), หน้า ๒๕

การที่จะคิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้ผู้สอนต้องจัดสถานการณ์ภายนอกต่างๆ เพื่อยั่วยุให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเหล่านั้นแก้ปัญหา เช่น จัดสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ใหม่ๆ และวิธีแก้ปัญหาได้หลายๆ วิธีมาให้ผู้เรียนฝึกฝนในการแก้ปัญหาให้มากๆ[๒๕]

๑. ปัญหาที่ผู้สอนได้หยิบยกมาให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนนั้น นอกจากจะเป็นปัญหาใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่เคยประสบมาก่อนแล้วก็ควรเป็นปัญหาที่ไม่พ้นวิสัยของผู้เรียน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งปัญหานั้นต้องอยู่ในกรอบของทักษะทางเชาว์ปัญญาของผู้เรียน

๒. การฝึกแก้ปัญหานั้น ผู้สอนควรจะได้แนะนำให้ผู้เรียนได้ตีปัญหาให้แตกก่อนว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับอะไร และถ้าเป็นปัญหาใหญ่ก็แตกออกไปเป็นปัญหาย่อยๆ แล้วคิดแก้ปัญหาย่อยแต่ละปัญหา และเมื่อแก้ปัญหาย่อยได้หมดทุกปัญหาทุกข้อก็เท่ากับแก้ปัญหาใหญ่ได้นั้นเอง

๓. จัดบรรยากาศการเรียนการสอน หรือจัดสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสภาพภายนอกของผู้เรียนให้เป็นไปในทางเปลี่ยนแปลงได้ไม่ตายตัว ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าเขาสามารถคิดค้นเปลี่ยนแปลงอะไรได้บ้างในบทบาทต่างๆ กับตัวอย่าง เช่น การจัดห้องเรียนให้มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงได้บ้าง

๔. ให้โอกาสผู้เรียนได้คิดเสมอ

๕. การฝึกแก้ปัญหาหรือการแก้ปัญหาใดๆ ผู้สอนไม่ควรจะบอกวิธีแก้ปัญหาให้โดยตรง เพราะถ้าบอกให้ผู้เรียนแล้วจะไม่ได้ใช้ยุทธศาสตร์ของการคิดสภาพของการแก้ปัญหา

สภาพของการแก้ปัญหา

สภาพของการแก้ปัญหาว่า ผู้เรียนจะแก้ปัญหาต่างๆ ได้ต้องมีเงื่อนไขในการแก้ปัญหา[๒๖] คือ

๑. สภาพภายใน เป็นลักษณะที่ผู้เรียนมีความฉับไวทางสติปัญญา (Intelligence flunency) ความรวดเร็วในการพิจารณาความแตกต่าง มีความรวดเร็วในการตั้งสมมุติฐานและมีความสามารถการระลึกกฎต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการแก้ปัญหาให้ง่ายและรวดเร็ว

๒. สภาพภายนอก ได้แก่ การสื่อสารความหมายซึ่งเป็นเงื่อนไขอีกประเภทหนึ่งช่วยในการแก้ปัญหาของผู้เรียน การสื่อความหมายในที่นี้ คือ การสอน การใช้ภาษา การตอบคำถาม สิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกกฎที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่างๆ

๓. พฤติกรรม เป็นลักษณะเฉพาะที่ผู้เรียนสามารถสร้างแนวทางการใช้กฎเกณฑ์ที่ซับซ้อนเพื่อแก้ปัญหาใหม่ โดยอาศัยการเชื่อมโยงความคิดต่างๆ เข้าด้วยกันแล้วสรุปกฎของการแก้ปัญหาแต่ละครั้งไว้เพื่อถ่ายโยงการแก้ปัญหาครั้งต่อไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกัน

ขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา

บลูม Bloom เสนอว่าขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา[๒๗] ดังนี้

ขั้นที่ ๑ เมื่อผู้เรียนได้พบปัญหาผู้เรียนจะคิดค้นหาสิ่งที่เคยพบเห็นและเกี่ยวกับปัญหา

ขั้นที่ ๒ ผู้เรียนจะใช้ผลจากขั้นที่หนึ่งมาสร้างรูปแบบของปัญหาขึ้นมาใหม่

---

[๒๕] สายหยุด สมประสงค์, **การคิดแก้ปัญหาโดยใช้สถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๒), หน้า ๖๗

[๒๖] พะยอม ตันมณี, **สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการคิดแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๕), หน้า ๘๙

[๒๗] บลูม Bloom, **ขั้นตอนของการคิดแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๖), หน้า ๒๒

ขั้นที่ ๓ จำแนกแยกแยะปัญหา

ขั้นที่ ๔ การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิดและวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นที่ ๕ การใช้ข้อสรุปของวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ ๖ ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

บลูมได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ความสามารถทางสมองที่นำมาใช้คิดแก้ปัญหาในขั้นที่ ๑ – ๔ เป็นส่วนของการนำไปใช้ ขั้นที่ ๕ – ๖ เป็นส่วนของความเข้าใจ สำหรับความรู้ความจำถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการคิดแก้ปัญหา ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์เป็นความสามารถทางสมองอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ในกระบวนการคิดแก้ปัญหาในขั้นที่ ๓

โพลยา Polya เสนอว่าขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา[๒๘] ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ทำความเข้าใจในปัญหาพยายามเข้าใจในลักษณะต่างๆ ในปัญหา สรุป วิเคราะห์ แปลความ ทำความเข้าใจให้ได้ว่า โจทย์ถามอะไร โจทย์ให้ข้อมูลอะไรบ้าง ข้อมูลมีเพียงพอหรือไม่

ขั้นตอนที่ ๒ การแยกแยะปัญหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อสะดวกในการลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาและวางแผน เช่น การลองผิดลองถูก การหารูปแบบ การหาความสัมพันธ์ของข้อมูล ตลอดจนความสอดคล้องของปัญหาเดิมที่เคยทำมา

ขั้นตอนที่ ๓ การลงมือทำตามแผน ขั้นนี้จะรวมถึงวิธีการแก้ปัญหาด้วย ถ้าขาดทักษะใดจะต้องเพิ่มเติมเพื่อการนำไปใช้ให้เกิดผลดี

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบวิธีการและคำตอบ เพื่อให้แน่ใจว่าแก้ปัญหาถูกต้อง

บรูเนอร์ Bruner ได้ศึกษาวิธีแก้ปัญหาและได้สรุปว่า การคิดแก้ปัญหาของบุคคลนั้นต้องการกลไกแห่งความสามารถในการอ้างอิงและจำแนกประเภทของสิ่งเร้าประสบการณ์รับรู้ต่างๆ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของกระบวนการจัดประเภทอันที่จะนำไปสู่การตอบสนองในขั้นสุดท้าย ขั้นตอนต่างๆ ในการคิดแก้ปัญหา[๒๙] มีดังนี้

๑. รู้จักปัญหา เป็นขั้นที่บุคคลรับรู้สิ่งเร้าที่ตนเผชิญอยู่เป็นปัญหา

๒. แสวงหาเค้าเงื่อน เป็นขั้นตอนที่ใช้ความพยายามในการระลึกถึงประสบการณ์เดิม

๓. ตรวจสอบความถูกต้องเป็นขั้นตอนที่ตอบสนองในลักษณะของการจัดประเภทหรือแยกโครงสร้างของเนื้อหา

๔. การตัดสินตอบสนองที่สอดคล้องกับปัญหา

ดิวอี้ Dewey ได้เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหาขั้นตอน[๓๐] ดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง การรับรู้และการเข้าใจปัญหา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นส่วนใหญ่จะพบกับความตรึงเครียด ความสงสัยและความยากลำบากที่จะต้องพยายามแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป ในขั้นต้นผู้ประสบปัญหานั้นจะต้องรับรู้และเข้าใจปัญหานั้นก่อนว่าปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้นๆ คืออะไร

---

[๒๘] โพลยา Polya, **ขั้นของการคิดแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๓), หน้า ๗๗

[๒๙] บรูเนอร์ Bruner, **ขั้นตอนในการแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๒), หน้า ๙๖

[๓๐] ดิวอี้ Dewey, **การเรียนการสอนกับความสามารถในการแก้ปัญหา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๒), หน้า ๑๔๒

๒. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง การระบุและการแจกแจงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะแตกต่างกันมีระดับความยากง่ายที่แก้ไขได้ต่างกัน จึงต้องพิจารณาสิ่งเหล่านี้

๒.๑ มีตัวแปรต้นและองค์ประกอบอะไรบ้าง

๒.๒ มีอะไรบ้างที่จะต้องทำให้เกิดปัญหา

๒.๓ ต้องขจัดการมองปัญหาในวงกว้างออกไป โดยให้มองเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อจะแก้ปัญหาไปทีละตอน

๒.๔ ต้องรู้จักถามคำถามที่จะเป็นกุญแจนำไปสู่การแก้ปัญหา

๒.๕ พยายามดูเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริงๆ บางครั้งอาจมีสิ่งซึ่งเรามองเห็นไม่ชัดเจนที่เป็นตัวปัญหา ถ้าขจัดสิ่งนั้นได้ก็จะแก้ปัญหาได้

๓. ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการให้ตรงกับสาเหตุของปัญหาแล้วออกมาในรูปของวิธีการเป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาเพื่อการตั้งสมมติฐาน

๓.๑ จะมีวิธีการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาอย่างไร ใครเป็นผู้ให้มูลนั้น

๓.๒ สร้างสมมติฐานหรือคำถามที่อาจเป็นไปได้เพื่อช่วยแก้ปัญหา

๔. ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง ขั้นในการเสนอเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ผลที่ถูกต้องต้องมีการเสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด

๕. ขั้นในการนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายกับปัญหาที่เคยพบมาแล้ว

คณะอนุกรรมการพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ ได้แบ่งขั้นตอนการแก้ปัญหาไว้ ๔ ขั้นตอน ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์[๓๑] ดังนี้

๑. การระบุปัญหา สิ่งสำคัญในขั้นนี้ก็คือความสนใจที่มีต่อสิ่งที่พบเห็น ซึ่งเกิดเนื่องมาจากความอยากรู้อยากเห็นและทักษะในการสังเกต

๒. การตั้งสมมติฐาน เป็นการคาดคะเนคำตอบที่อาจเป็นไปได้ซึ่งในทางวิทยาศาสตร์เรียกว่าสมมติฐาน

๓. การทดลอง เป็นการกำหนดการแก้ปัญหา โดยอาศัยทักษะในการควบคุมตัวแปรการสังเกตและเจตคติทางวิทยาศาสตร์

๔. การสรุปผลการทดลอง เป็นการอธิบายความหมายของข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้กับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

จากขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาดังกล่าว จะเห็นว่าการแก้ปัญหาสามารถใช้วิธีการแก้ปัญหาได้หลายวิธีการ ซึ่งนักการศึกษากำหนดขั้นตอนวิธีการแตกต่างกันออกไป เพื่อให้สะดวกที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อพบกับประสบการณ์จริง ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ทุกคนได้แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและชาญฉลาด ซึ่งการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนให้ดีขึ้น จากเอกสารดังกล่าว

---

[๓๑] คณะอนุกรรมการพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย, (๒๕๒๕)

การคิดแก้ปัญหาทำเป็นขั้นตอนได้หลายขั้นตอน แต่ผู้วิจัยสนใจในแนวคิดของวิธีการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด เพราะมีขั้นตอนที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่จะเรียนรู้ขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ เป็นการช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความคิดของนักเรียนเองตามลำดับขั้นตอน ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ฝึกการปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งผู้วิจัยต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาจึงได้นำขั้นตอนในการแก้ปัญหาวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ คณะอนุกรรมพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ทบวงมหาวิทยาลัยได้สรุปไว้นำมาเป็นเกณฑ์สร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นคำถาม ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ระบุปัญหา หมายถึง นักเรียนสามารถระบุปัญหาที่สำคัญภายในขอบเขตสถานการณ์ที่กำหนดให้และสามารถตอบได้ว่าอะไรคือปัญหาจากสถานการณ์นั้นได้

๒. ตั้งสมมติฐาน หมายถึง นักเรียนสามารถคาดคะเนสาเหตุที่บ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ และวิธีการแก้ปัญหานำความรู้เดิมมาใช้ประกอบในการแก้ปัญหาและกำหนดแนวทางเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การทดลองหรือพิสูจน์ หมายถึง นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูล ในการนำมาวิเคราะห์เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา หรือเพื่อนำข้อมูลมาสร้างความรู้ใหม่

๔. สรุปผล หมายถึง นักเรียนสามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลหรือสรุปผลที่ตามมาจากวิธีแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดให้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ในชีวิตประจำวัน

จากวิธีการในการแก้ปัญหาจะเห็นว่าขั้นระบุปัญหา นักเรียนต้องสามารถระบุประเด็นหรือสาเหตุของปัญหาได้ โดยครูต้องใช้คำถามมากระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเลือกวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา สามารถนำความรู้เดิมมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในการสร้างหลักการหรือความรู้ใหม่ขึ้นในกลุ่มเพื่อนนักเรียนด้วยกันและยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรมในข้อค้นพบความรู้ของตนเอง

ซึ่งระบบแบบแผนการแก้ปัญหาโดยวิธีการางวิทยาศาสตร์สอดคล้องกับวิธีการสอนตามแนวคอนสตรัดติวิซึมมากที่สุด เพราะวิธีการสอนตามแนวคอนสตรัดติซึมและวิธีการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ มีกิจกรรมที่สำคัญ คือ การอภิปรายและการทดลอง การอภิปรายเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ฝึกและปลูกฝังให้ผู้เรียนใช้ความคิดของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผล ส่วนการทดลองเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเป็นการฝึกฝนทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีความคิดอย่างรอบคอบในการตัดสินเลือกกระทำในสิ่งที่มีข้อมูลเพียงพอ เพื่อลงข้อสรุป ดังนั้นกระบวนการแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ควรปลูกฝังเพื่อให้เกิดทักษะและสามารถนำไปใช้เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒.๓. การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ความหมายของวิชาสังคมศึกษา

สังคมศึกษา หมายถึง เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์[๓๒]

สังคมศึกษา หมายถึง การศึกษาที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันของหมู่ชนซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวข้องกับคน สถานที่ วัฒนธรรม มุ่งให้เกิดการปรับตัว มีมโนทัศน์เกี่ยวกับการดำรงชีวิต และเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคม[๓๓]

วิชาสังคมศึกษาเน้นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะ[๓๔] ต่อไปนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสถาบันทางสังคม

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับปัจจัยแห่งการดำรงชีวิต

สังคมศาสตร์ที่เลือกเป็น และปรับปรุงให้เหมาะสมที่จะใช้สอนในโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา เนื้อหาส่วนใหญ่[๓๕] ได้แก่

๑.ประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาเรื่องอดีตของมนุษย์

๒. ภูมิศาสตร์ เป็นการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับแผ่นดินที่อยู่อาศัย

๓. หน้าที่พลเมือง เป็นการศึกษาเรื่องสิทธิ และหน้าที่ของมนุษย์

๔. สังคมวิทยา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันของมนุษย์และกระบวนการทางสังคม

๕. มนุษยวิทยา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มคน

๖. เศรษฐศาสตร์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลผลิต การแจกจ่าย การใช้สิ่งที่มีค่าในการแลกเปลี่ยน และปรากฏการณ์ทางสังคมอันเกิดจากกิจกรรมดังกล่าว

สังคมศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม ทั้งกล่าวถึงวิธีที่มนุษย์จะใช้สิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของตนในการดำรงชีวิต[๓๖]

เนื้อหาสาระของสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยาได้เลือกให้เหมาะสมกับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีการพัฒนาขึ้นเป็นรายวิชาต่างๆ เพื่อการศึกษา ไม่ว่าจะบูรณาการแล้วหรือไม่ และต้องมีทั้งเนื้อหาสาระและจุดหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม แต่ต้องไม่สับสนกับวิชาในสายสังคมศาสตร์ หรือวิชาอื่นที่มีจุดหมายทางสังคม แต่เนื้อหาไม่เกี่ยวกับสังคม หรือไม่อยู่ในขอบเขตที่แคบหรือตายตัวเกินไปในการศึกษาบูรณาการ”[๓๗]

---

[๓๒] พนัส หันนาคินทร์, **การเรียนการสอนกับความสามารถในการแก้ปัญหา**, (ฉะเชิงเทรา : ๒๕๒๒), หน้า ๒๕

[๓๓] บันลือ พฤกษะวัน, **ความหมายของวิชาสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๑), หน้า ๗๙

[๓๔] จรูญ คูณมี, **ความสัมพันธ์ในวิชาสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๓๔), หน้า ๓๕

[๓๕] ราฟ เพรสตัน, **สังคมศาสตร์ที่เลือกเป็น และปรับปรุงให้เหมาะสมที่จะใช้สอนในโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๒), หน้า ๒๕

[๓๖] จอห์น จาโรไลเมค John Jarolimek, **ใช้สิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของตนในการดำรงชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๒๑๓

[๓๗] คาร์เตอร์ วี. กู๊ด Carter V. Good, **หลักการสอนสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๓๗), หน้า ๕๖

วิชาสังคมศึกษาว่า “เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสังคมมนุษย์ เศรษฐกิจ กิจกรรมทางการเมืองทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ การแก้ปัญหา และการวางแนวทางสำหรับอนาคตของผู้เรียนด้วย” และยังกล่าวถึงความหมายของวิชาสังคมศึกษาในเชิงปรัชญาและความเชื่อแบบต่างๆ สรุปไว้ ๕ ประเภท[๓๘] ดังนี้คือ

๑. สังคมศึกษาในฐานะการถ่ายทอดความเป็นพลเมืองดี (Social Studies as Citizenship Transmission)

๒. สังคมศึกษาในฐานะเป็นการศึกษาทางสังคมศาสตร์ (Social Studies as Social Science Education)

๓. สังคมศึกษาในบานะการคิดอย่างไตร่ตรอง (Social Studies as Reflective Thinking)

๔. สังคมศึกษาในฐานะการวิพากษ์สังคม และการปฏิบัติ (Social Studies as Social Criticism and Action)

๕. สังคมศึกษาในฐานะเป็นการพัฒนาเอกัตบุคคล (Social Studies as Personal Development of the Individual)

การสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาควรเน้นทั้ง ๕ ลักษณะ เพื่อให้กว้างขวางและครอบคลุมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน นอกจากนั้นยังสรุปความหมายของวิชาสังคมศึกษาว่า เป็นการบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่างๆ ของมนุษย์เพื่อวัตถุประสงค์ของการศึกษา และความเป็นพลเมืองดีจากทัศนะต่างๆ ของนักการศึกษา[๓๙] จึงสรุปความหมายของวิชาสังคมได้ดังนี้

๑. สังคมศึกษาเป็นวิชาที่มนุษย์ได้เรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาให้เป็นพลเมืองดีมีประสิทธิภาพและความมั่นคงในการดำรงชีวิต

๒. สังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมศาสตร์ และเลือกสรรเนื้อหาวิชาจากสังคมศาสตร์ทุกแขนง เพื่อศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมนั้นๆ

---

[๓๘] จอห์น ยู. ไมเคิลลิส John U. Michaelis, **ความหมายของวิชาสังคมศึกษาในเชิงปรัชญาและความเชื่อ**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๑๒

[๓๙] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **ความเป็นพลเมืองดีจากทัศนะต่างๆ ของนักการศึกษา**, (๒๕๔๒)

ขอบข่ายของวิชาสังคมศึกษา

เมื่อพิจารณาลักษณะของวิชาสังคมศึกษา จากนิยามความหมายดังกล่าวมาแล้วว่าสังคมศึกษานำมาจากสังคมศาสตร์แขนงต่างๆ และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกมาเฉพาะส่วนที่จำเป็น สอดคล้องกับความต้องการของสภาพเศรษฐกิจ จึงเป็นวิชาที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary Subject) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังแผนภูมิดังนี้

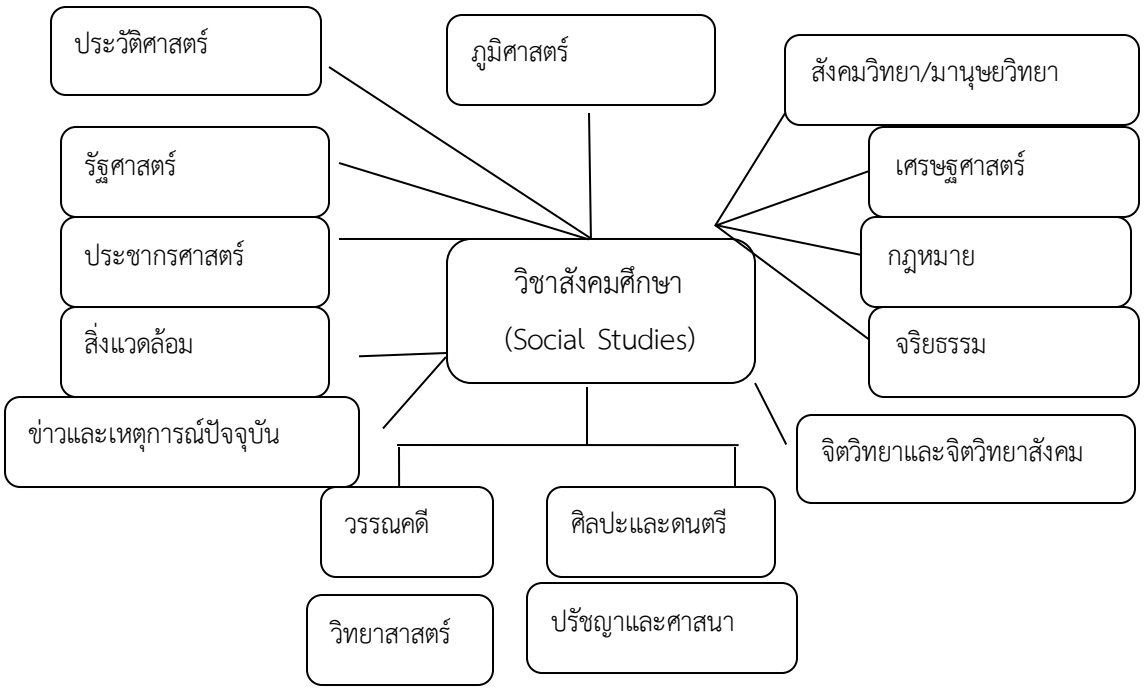

แผนภูมิแสดงขอบข่ายของวิชาสังคมศึกษา

จากแผนภูมิจะเห็นว่า วิชาสังคมศึกษามีขอบเขตกว้างขวางมากเท่ากับทุกสิ่งทุกอย่างในโลก มีความยาวนานและลึกซึ้งคิดเป็นระยะเวลาล้านๆ ปี ก่อนประวัติศาสตร์ไปจนถึงการเตรียมการเพื่อสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางธรรมชาติในอนาคต ดังนั้นจึงต้องหลอมรวมศาสตร์ ในสาขาสังคมศาสตร์ต่างๆ และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเป็นสหวิทยาการและเรียบเรียงเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างสัมพันธ์สอดคล้องต่อเนื่อง และเป็นผลต่อกัน โดยมีความคิดรวบยอด และหลักการใดหลักการหนึ่งเป็นแกนกลาง แม้ในบางครั้งจะให้น้ำหนักหรือเน้นเนื้อหาจากแขนงวิชาใดวิชาหนึ่ง แต่จะนำเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนหรือขยายให้สอดคล้องกันเพื่อให้เกิดความชัดเจน มองเห็นทิศทางในการจัดการเรียนการสอนไปในแนวทางเดียวกัน วิธีการนี้จึงมีลักษณะเป็นบูรณาการ (Integrated) การสอนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาในรายวิชาบังคับ และวิชาเลือกบังคับอีกมาก สำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาจึงต้องมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน[๔๐]

---

[๔๐] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **ขอบข่ายของสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๑๒

ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา

การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของนักเรียน เพราะการสอนสังคมศึกษานั้นเป็นการทำให้บุคคลสามารถเข้ามามีบทบาทในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการให้เด็กอยู่ในสังคมได้ดีนั้น จำเป็นต้องจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในทุกวิชา หัวใจของวิชาสังคมศึกษา คือ คน ความมุ่งหมายของวิชานี้คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่า จะดำรงชีวิตอย่างไรให้มีความสุขได้ทั้งในครอบครัวของตนเอง ในชุมชน ในประเทศ ในโลก เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว[๔๑]

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม จึงเน้นหนักให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสภาพสังคมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม และวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาพื้นฐานอันสำคัญที่สอนนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพของประเทศชาติ ดังนั้น ผู้เรียนต้องเรียนรู้ลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เป็นการบูรณาการ หรือผสมผสานกันในทุกสาขาวิชา ครูผู้สอนจำต้องเน้นการเรียนการสอนให้เกิดการบูรณาการไม่ใช่สร้างบุคลิกภาพของความเป็นนักปราชญ์ในเฉพาะสาขาวิชาเช่นแต่ก่อน อีกทั้งวิชาสังคมศึกษาต้องเป็นแกนนำในการฝึกให้นักเรียนได้มองเห็นสังคมอนาคตเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงอันแท้จริงของสังคม ตลอดจนเข้าใจยุทธวิธีต่างๆ ที่ดำรงชีวิตอยู่กับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้นักเรียนสามารถมองเห็นทิศทางที่ควรเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม มีชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมนั้น[๔๒]

ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การสอนสังคมศึกษาจึงจำเป็นต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้เท่าทันสังคมดังกล่าว[๔๓]

วิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่ได้เลือกสรรเนื้อหาวิชาศาสตร์ทุกแขนงในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องมาจัดเป็นรายวิชาเพื่อให้ศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในขณะนั้น ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาควรสนับสนุนไปในแนวทางเดียวกันคือ มีลักษณะเป็นบูรณาการในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาและวิชาอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันและมีความแตก ต่างอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ในหัวข้อต่างๆ ไว้ ดังนี้

ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนา

---

[๔๑] ระพินทร์ คร้ามมี, **สภาพสังคมกับการเรียน**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๓), หน้า ๕

[๔๒] สุรศักดิ์ หลาบมาลา, **หลักการสอนสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๖), หน้า ๕๖

[๔๓] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **การสอนสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๒๑๔

ตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้ กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม พระธรรมปิฎก[๔๔]

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆในระบบธรรมชาติ ความสัม พันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่ง แวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน[๔๕]

เป้าหมายของวิชาสังคมศึกษา

๑. เป็นกระบวนการถ่ายทอกทางมรดกทางสังคม (Socialization) กล่าวคือ ต้องการให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยววัฒนธรรม ประเพณี อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ การจัดระบบขององค์การต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฯลฯ

๒. การนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน คือ การมุ่งศึกษาให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การปรุงแต่งชีวิตให้ดีขึ้น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การปฏิบัติตนตามกฎหมายบ้านเมือง ฯลฯ

๓. เป็นการพัฒนาทักษะ ค่านิยม เจตคติ มุ่งฝึกฝนให้เยาวชนมีค่านิยมที่ดี เจตคติที่ดี มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม และเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม สร้างสรรค์ให้เป็นสังคมที่มีคุณค่าและการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุก

---

[๔๔] ประยุทธ์ ปยุตฺโต, **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม**, (พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ศยาม ๒๕๔๒), หน้า ๓๔ – ๓๕

[๔๕] มณีรัตน์ ศุภานุสนธิ์, **การสอนสังคม**, (นครปฐม : ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๖

๔. เป็นการศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยให้มีความเข้าใจระบบการเมืองการปกครอง รู้จักสิทธิและหน้าที่ มีบทบาทการเมือง ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีพ เข้าร่วมกิจกรรมของสังคมได้ช่วยกันพัฒนาประเทศหรือสังคมที่ตนอยู่อาศัยให้เจริญก้าวหน้า

๕. ฝึกให้คนมีนิสัยใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ติดตามข่าวสาร และสถานการณ์รอบๆ ตัว เพื่อให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์และทันโลก สามารถวิเคราะห์ข่าวสารและสถานการณ์ได้ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

๖. ฝึกให้เป็นคนมีศรัทธา และยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือการยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาจะช่วยให้ชีวิตมีแต่ความสงบสุข จิตใจเบิกบานแจ่มใส มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุมีผล ทำให้สังคมมีความสงบ เรียบร้อย และพัฒนาไม่หยุดยั้ง[๔๖]

บทบาทของวิชาสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เนื่องจากจัดให้เป็นวิชาบังคับทุกระดับชั้น และจุดหมายของหลักสูตรสังคมศึกษา มีส่วนสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรทุกระดับ นอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร เพราะแต่ละวิชาต่างสามารถและเหมาะสมที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสอดคล้องไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามสูงสุดตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นสังคมศึกษาจึงมีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ชัดเจน[๔๗] ดังนี้

๑. เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด เจคติ ค่านิยม และทักษะของพลเมืองดีของสังคมที่จะขาดเสียมิได้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นวิชาที่ต้องกำหนดหรือบังคับให้เรียนในโรงเรียนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่มีระบบการเมืองการปกครองแบบใด

๒. สังคมศึกษามีบทบาทหน้าที่เบื้องต้น คือ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่รอบรู้ มีเหตุผล และใช้เหตุผล มีความเป็นมนุษย์ มีความรู้สึกหรือสัมผัสฉับไว สามารถสนองตอบต่อสังคมรอบตัวได้ง่ายอย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย

๓. สังคมศึกษามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทางสังคม (Social Education) ซึ่งเกิดขึ้นได้ในเกือบทุกสถานการณ์และสถานที่ นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน เป็นการเรียนรู้ที่เป็นระบบและการเรียนการสอนจะต้องประกอบด้วยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นภาคปฏิบัติ จึงต้องอาศัยการเรียนรู้ทางสังคมรูปแบบอื่นประกอบ

๔. สังคมศึกษามีบทบาทเป็นแกนกลางของการสัมพันธ์หลักสูตรไปสู่เป้าหมายเพื่อความเป็นพลเมืองดี และมีคุณภาพของสังคม เพราะการเรียนรู้ทางสังคมศึกษาแทรกอยู่ในทุกวิชาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การเรียนการสอนสังคมศึกษาจึงต้องเป็นไปในแนวทางสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ในขณะที่วิชาอื่นๆ นั้นจะสัมพันธ์กับวิชาสังคมศึกษา ในฐานะเป็นแกนกลางที่เน้นการพัฒนาคุณภาพ และคุณสมบัติอันจำเป็นแก่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมศึกษา และยิ่งไปกว่านั้นสังคมศึกษา

---

[๔๖] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **เป้าหมายของวิชาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๘), หน้า ๓๔ – ๓๕

[๔๗] ลาวัลย์ วิทยาวุฒิกุลม, **บทบาทของวิชาสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์ ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๖

ยังเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้ในวิชาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตร่วมกัน โดยการจัดกิจกรรมในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ด้วย

๕. สังคมศึกษามีบทบาทพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติตนในฐานะพลเมือง (Citizen Actor) โดยการประยุกต์ความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะที่ได้รับในโอกาส และสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมความเข้าใจในลักษณะเฉพาะและบทบาทที่สำคัญของวิชาสังคมศึกษา จะเป็นพื้นฐานให้เข้าใจปรัชญา ความมุ่งหมาย และการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

พุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา ตามที่นิยมและเป็นแบบแผนสนับสนุนการสอนสังคมศึกษาลีลาการสอน หรือ พุทธลีลาในการสอน[๔๘] หรือ เทศนาวิธี ๔ การสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละครั้ง แม้ที่เป็นเพียงธรรมีกถา หรือการสนทนาทั่วไป ซึ่งมิใช่คราวที่มีความมุ่งหมายเฉพาะพิเศษ ก็จะดำเนินไปอย่างสำเร็จผลดีโดยมีองค์ประกอบที่เป็นคุณลักษณะ ๔ ประการ - the Buddha's style or manner of teaching

๑. สันทัสสนา (ชี้แจงให้เห็นชัด คือ จะสอนอะไร ก็ชี้แจงจำแนกแยกแยะอธิบายและแสดงเหตุผลให้ชัดเจน จนผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง เห็นจริงเห็นจัง ดังจูงมือไปดูเห็นกับตา - elucidation and verification

๒. สมาทปนา (ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ คือ สิ่งใดควรปฏิบัติหรือหัดทำ ก็แนะนำหรือบรรยายให้ซาบซึ้งในคุณค่า มองเห็นความสำคัญที่จะต้องฝึกฝนบำเพ็ญ จนใจยอมรับ อยากลงมือทำหรือนำไปปฏิบัติ - incitement to take upon oneself; inspiration towards the Goal

๓. สมุตเตชนา (เร้าใจให้อาจหาญแกล้วกล้า คือ ปลุกเร้าใจให้กระตือรือร้น เกิดความอุตสาหะมีกำลังใจแข็งขัน มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จจงได้ สู้งาน ไม่หวั่นระย่อไม่กลัวเหนื่อย ไม่กลัวยาก - urging; encouragement;animation;fillingwithenthusiasm

๔. สัมปหังสนา (ปลอบชโลมใจให้สดชื่นร่าเริง คือ บำรุงจิตให้แช่มชื่นเบิกบาน โดยชี้ให้เห็นผลดีหรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับและทางที่จะก้าวหน้าบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป ทำให้ผู้ฟังมีความหวังและร่าเริงเบิกบานใจ - gladdening; exhilaration; filling with delight and joy

แนวความคิดเกี่ยวกับการสอนนั้น เสนอแนวคิดสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายสำคัญของกระบวนการเรียนการสอน คือ การทำให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยในการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น ควรจะได้คิดถึงวิธีการเรียนหรือกิจกรรมที่เราต้องการให้ผู้เรียนทำ และลักษณะของวิชาความรู้ที่เราต้องการให้ผู้เรียนได้รับ เพราะวิธีสอน วิธีเรียน และลักษณะที่เรียนมีความสัมพันธ์กันอย่าง ใกล้ชิดในทางตรงกันข้ามวิธีที่ผู้เรียนเรียน และประเภทของความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับนั้นจะเป็นแนวบังคับว่าเราควรจะใช้วิธีการสอนเช่นไร ซึ่งเทคนิคการสอนนั้นจะให้ผลแตกต่างกันออกไปและไม่มีเทคนิคใดเทคนิคหนึ่งที่จะสอนเพื่อให้ได้ผลตาม

---

[๔๘] ที.สี.๙/๑๙๘/๑๖๑;ฯลฯ พี.๑.๒/๘๙;อุ.อ.๓๐๔,๔๕๗,๔๙๐

วัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ว่าไว้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องอาศัยหลายๆ เทคนิควิธีการสอนร่วมกัน[๔๙]

การเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน จึงต้องมีการเลือกสรรให้เทคนิคการสอนหลายเทคนิคประกอบการใช้อุปกรณ์การสอนประเภทต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายในการเรียน เมื่อพิจารณาถึงการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน

สรุปการสอนวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า

๑. วิชาสอน ครูควรตัดสินใจร่วมกับผู้ปกครอง โดยถือเอาความต้องการของเด็กชายและเด็กหญิงในปัจจุบันและในอนาคต

๒. จุดมุ่งหมาย มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสร้างเจตคติ พัฒนาทักษะ และมุ่งให้เกิดความเข้าใจในความรู้ที่จะเป็นประโยชน์จริงๆ เน้นปัจจุบันและอนาคตโดยใช้อดีตเป็นประทีปนำทาง ถ่ายทอดวัฒนธรรม

๓. วิธีสอนและอุปกรณ์ ครูและนักเรียนจะวางแผนร่วมกัน และใช้หนังสืออ้างอิงประกอบหลายๆ เล่ม บวกกับการจัดประสบการณ์อื่นๆ เช่น ทัศนะศึกษา โสตทัศนะศึกษา เป็นต้น ถือว่ากลุ่มผู้เรียนมีความสำคัญ โดยมีครูเป็นมัคคุเทศก์ที่เชี่ยวชาญคอยนำทาง การสอนจะใช้หลายๆ วิธีรวมทั้งการอภิปราย รายงาน และเรียนแบบสืบสวนสอบสวน

๔. การวัดมีแบบวัดผลชนิดต่างๆ รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมทดสอบทักษะเจตคติให้เด็กมีโอกาสฝึกการตัดสินใจ หรือพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์

จากแนวการสอนดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การสอนทุกวิธีจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าในตัวมันเองและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องแสวงหาเทคนิคและวิธีการต่างๆ มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและค่านิยมที่ถูกต้อง การสอนมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยอาศัยข้อมูลที่ได้เรียนรู้จากอดีต ปัจจุบัน เพื่อจะได้เตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา[๕๐]

คุณค่าของวิชาสังคมศึกษา

ในการจัดการศึกษาของไทยและนานาอารยประเทศ ในปัจจุบันให้ความสำคัญกับวิชาสังคมศึกษามากขึ้น ทั้งนี้เพราะได้ตระหนักถึงความจำเป็นและคุณค่าของวิชาสังคมศึกษา ซึ่งปลูกฝังให้มนุษย์อยู่ร่วมกันกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสงบสุข โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้วิถีชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป หากไม่ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ตลอดจนปลูกฝังวิจารณญาณ และคุณธรรมซึ่งเป็นเป้าหมายของวิชาสังคมศึกษาแล้ว โลกจะเข้าสู่ภาวะวิกฤต โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม การทำลายล้างซึ่งกันและกัน

---

[๔๙] ภาวนา เทียนขาว, **กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๘), หน้า ๕๑

[๕๐] ภาวนา เทียนขาว, **กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๓๒), หน้า ๖๒

ฯลฯ ซึ่งวิชาสังคมศึกษาสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้ และยังสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์สุขให้เกิดขึ้นในโลกอย่างยั่งยืน และกล่าวโดยสรุปคุณค่าของวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อผู้เรียน[๕๑] ดังนี้

คุณค่าของวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อผู้เรียน

๑.ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาต่างๆ ทั้งใกล้ตัวและไกลตัวออกไปทั้งปัญหาของตัวเองและส่วนรวม ศึกษาถึงกลไกและรูปแบบองค์กรต่างๆ ของสังคม เข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้เรียนรู้พฤติกรรมของกลุ่มชน รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่มนุษย์กำลังเผชิญอยู่ เนื้อหาสาระต่างๆ เหล่านี้ได้มาจากการศึกษาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ ประชากร และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๒. ก่อให้เกิดกระบวนการ และทักษะทางสังคม การศึกษาวิชาสังคมศึกษาอีก ประการหนึ่ง คือ ฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการอยู่ร่วมกัน ทักษะการศึกษาหาความรู้ ทักษะกระบวนการ ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะต่างๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการจัดระบบการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม ทักษะดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้มีการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ มีอิสรภาพ มีเสรีภาพ ในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิด มีเหตุผล มีวิจารณญาณ รู้จักตัดสินใจ และแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งจะเป็นรากฐานการพัฒนารบอบประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับระบอบการปกครองของประเทศ

๓. ปลูกฝังเจคติค่านิยม และความซาบซึ้ง คือ พัฒนาด้านจิตพิสัยนั่นเอง วิชาสังคมศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของกฎหมาย จารีตประเพณี ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม ตระหนักถึงภาระ และหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ และแก้ไขปัญหาของสังคมด้วยความเต็มใจ มีเหตุผล ฯลฯ วิชาสังคมศึกษาจะช่วยขัดเกลาให้เยาวชนมีค่านิยมที่ดี มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ สิ่งแหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งเท่ากับเป็นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคมอีกทางหนึ่ง

๔. มีมาตรฐานทางสังคม วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับก็ตาม หากผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดย่อมทำให้สังคมนั้นมีความสงบสุข ลดปัญหาการขัดแย้งลงอย่างสิ้นเชิง เพราะแต่ละคนเลือกปฏิบัติ แลปฏิบัติในทศทางเดียวกัน ย่อมทำให้สังคมมีมาตรฐานดีขึ้นในที่สุด

๕. การแก้ปัญหาร่วมกัน วิชาสังคมศึกษามุ่งที่จะปลูกฝังวิถีทางแห่งประชาธิปไตย คือ ฝึกให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหาอย่างมีหลักการ และเหตุผล มีการตัดสินใจร่วมกัน รู้จักเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนตน ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าศึกษาหาความรู้ และวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยอาศัยเหตุผลและหลักฐานต่างๆ รู้จักนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ของสังคม รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาโดยวิธีทางแห่งปัญญา และความมีเหตุมีผล

๖. ปลูกฝังให้เกิดการรักชาติ มีความหวงแหนและรู้จักเสียสละเพื่อส่วนร่วมเข้าใจและซาบซึ้งผลงานอันดีเด่นของคนไทย และธำรงรักษาไว้ซึ่งประเพณีอันดีงามของชาติ

---

[๕๑] เจริญ จามรธัญญวาท, **คุณค่าของวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อผูเรียน**, (พระนครศรีอยุทยา : ๒๕๔๘), หน้า ๒๗๖

๗. ปลูกฝังให้เกิดความรับผิดชอบ เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตน เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกขององค์กรต่างๆ และสถาบันต่างๆ ของสังคม

๘. ปลูกฝังให้มีความรัก และความผูกพันกับท้องถิ่นของตน ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสภาพแวดล้อม โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมกัน

๙. ปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย หากผู้เรียนไม่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างครบถ้วนก็เชื่อแน่ว่าจะเป็นพลเมืองดีในอนาคตได้

การวัดและประเมินผลทางการเรียนวิชาสังคม

ความหมายของการวัดและประเมินผล

การวัดผล (Measurement)นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ดังนี้ การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ เพราะอาจวัดคุณลักษณะอื่นๆ ของบุคคลได้นอกจากใช้การทดสอบ เช่น การสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือการใช้เครื่องอื่นๆ ที่จะได้รับผลออกมาเป็นจำนวนเลข[๕๒]

การวัดผลว่าเป็นการใช้กระบวนการหรือวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือ และเทคนิควิธีการให้ได้มาซึ่งปริมาณหรือตัวเลข เพื่อวัดพัฒนาการความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ ของบุคคล สิ่งของ ลักษณะหรือเหตุการณ์ใดๆ ตามเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ได้[๕๓]

สรุปได้ว่า การวัดผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งกำหนดปริมาณ หรือคุณภาพของพฤติกรรมและความสามารถของบุคคลโดยใช้เครื่องมือไว้เป็นเครื่องเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรมความสามารถเหล่านั้นออกมาเพื่อกำหนดจำนวนหรือระดับ ซึ่งใช้เป็นผลการวัดต่อไป ผลการวัดที่ได้ในแต่ละครั้งย่อมแตกต่างกันออกไป มีความละเลียดหรือหยาบได้หลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการวัด สิ่งที่วัดและเครื่องมือที่ใช้ในการวัด การวัดผลการศึกษาที่ดีย่อมต้องการให้ได้ผลที่มีคุณภาพเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ดังนั้นในการวัดผลทุกครั้ง จึงต้องกระทำอย่างละเอียดรอบครอบ มีขั้นการดำเนินการ ที่เป็นไปตามหลักการการวัดผลที่ดี

ประเมิน (Evaluation)ความหมายของการประเมินผล มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผล ดังต่อไปนี้

การประเมินผลเป็นกระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้นดี – เลว ปานใด[๕๔]

---

[๕๒] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **การวัดและประเมินผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา**, (นครปฐม : อักษรบันฑิต, ๒๕๔๑), หน้า ๒๓๕

[๕๓] เรื่องเดียวกัน, **การวัดและประเมินผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา**, หน้า ๒๓๗

[๕๔] บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, **การวัดและประเมินผล**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๑), หน้า ๕๖๑

การประเมินผลเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่วัดตามเกณฑ์ภายในและภายนอก[๕๕]

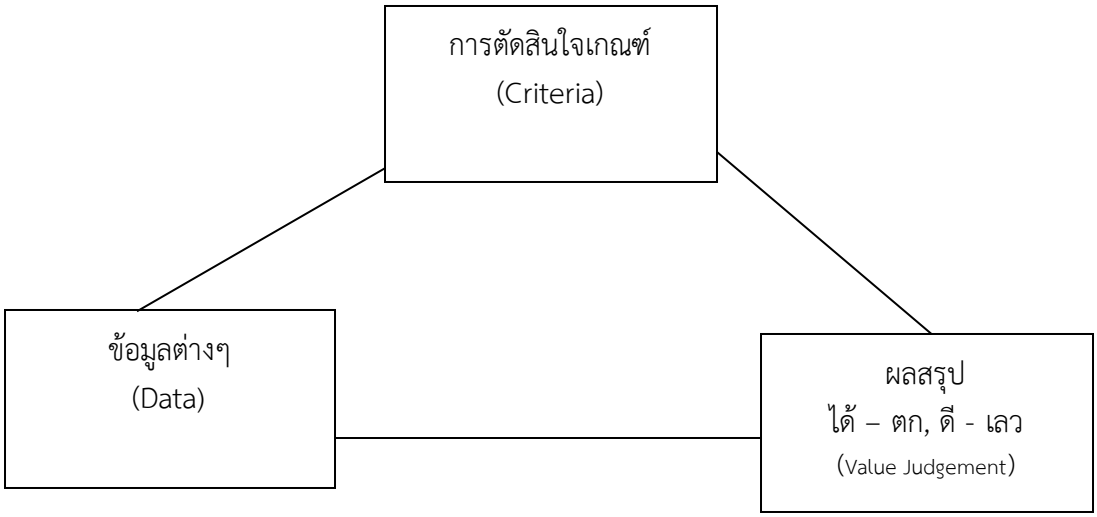

ภาพที่แสดงกระบวนการประเมินผล[๕๖]

วันเพ็ญ วรรณโกมล อธิบายแผนภาพว่า การวัดและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันและต้องกระทำต่อเนื่องกันเพราะการวัดผลการศึกษาเกี่ยวข้องกันปริมาณของสิ่งที่เราจะวัด เช่น วัดผลออกมาเป็นคะแนนและนำคะแนนมาตีค่าหรือราคา ได้ – ตก, เก่ง – อ่อน หรือระดับผลการเรียนเป็น ๔ ๓ ๒ ๑ ๐ และการประเมินผลต้องคำนึงถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้ด้วย กระบวนการวัดและประเมินผลจึงมีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะสามารถกระทำได้ทั้งก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน ตลอดจนตัดสินคุณค่าของผู้เรียนอีกด้วย ฉะนั้นครูสังคมควรได้ทราบถึงจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง[๕๗]

การประเมินผลเป็นการตัดสินคุณค่าและในทางการศึกษาจะเป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์โดยการตีความหมาย ยอดเยี่ยม ดี ปานกลาง หรือต่ำ[๕๘]

การประเมินผลเป็นการตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของวัตถุสิ่งของ[๕๙]

สรุปได้ว่า การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตัดสินคุณค่าหรือการตีราคาข้อมูลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ดังนั้นจากการศึกษาข้อมูลทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการหรือวิธีการจัดกระทำที่ผลออกมาเป็นปริมาณหรือคุณลักษณะ และนำผลการวัดนั้นๆ มาตีความหมาย แปลคุณค่าของสิ่งของที่วัดได้ ฉะนั้นการวัดและประเมินผลจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันเสมอ

---

[๕๕] พิชิต ฤทธิ์จรูญ, **การประเมินผล**, (ฉะเชิงเทรา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๙

[๕๖] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **การแสดงกระบวนการประเมิน**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๙), หน้า ๓๔๗

[๕๗] เรื่องเดียวกัน, **การแสดงกระบวนการประเมินผล**, หน้า ๓๕๑

[๕๘] ไวร์สมาและเจอร์ส, **การตัดสินคุณค่าของการประเมินผล**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๒), หน้า ๖๘๖

[๕๙] เรื่องเดียวกัน, **การตัดสินคุณค่าของการประเมินผล**, หน้า ๖๙๐

จุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา

จุดประสงค์ของการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา[๖๐] ไว้ดังนี้

๑. เพื่อจูงใจในการเรียน (Motivating learning) วิธีการอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจการเรียน เกิดความพยายามเมื่อผู้เรียนได้ทราบผลการสอบของตนย่อมจะทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เช่น ผลการสอบดี คะแนนสูง จึงต้องการให้คะแนนสูงยิ่งขึ้น หรือผู้เรียนบางคนได้คะแนนต่ำก็ต้องการแก้ไขให้ได้คะแนนสูงขึ้น เป็นต้น

๒. เพื่อประเมินค่าความก้าวหน้า (Assessment progress) การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบจะทำให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนหลังจากเรียนที่ครูจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนมีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิมหรือไม่เพียงใดนั้น จำเป็นต้องอาศัยการวัดผลและประเมินเป็นเครื่องบ่งชี้

๓. เพื่อประเมินผลวิธีการสอนของครู (Evaluation of treatment) การวัดผลและการประเมินผลช่วยให้ทราบทั้งผลการเรียนของผู้เรียน และผลการสอนของครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะการที่ผู้เรียนไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน อาจเกิดจากวิธีการสอน การจัดกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์แบบเรียนไม่เหมาะสม ครูผู้สอนควรได้สำรวจหาข้อบกพร่องว่าต้องปรับปรุงส่วนใดเพียงใด

๔. เพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) การวัดและการประเมินผลช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยได้ว่าผู้เรียนคนใดเรียนเก่ง – อ่อนด้านใด ซึ่งทำให้มองเห็นวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ได้โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อการวินิจฉัย ลักษณะข้อสอบจะมีมากข้อครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดโดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

๕. เพื่อจำแนกบุคคล (Classification) การจำแนกผู้เรียนออกเป็นพวกเก่ง – อ่อน หรือได้ระดับผลการเรียนเป็น ๔ ๓ ๒ ๑ ๐ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้นๆ หากได้ผลการเรียน ๐ ผู้เรียนต้องแก้ไขหรือซ่อม เพื่อพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับได้ การวัดและการประเมินผลเพื่อจำแนกผู้เรียนนี้ต้องอาศัยกฎเกณฑ์บางประการเป็นเครื่องตัดสิน

นอกจากนั้น การวัดและการประเมินผลยังมีจุดประสงค์อื่นๆ เช่น เพื่อคัดเลือก (Selection) เพื่อการทำนาย (Prediction) ผู้เรียนควรจะเรียนอะไรในอนาคต และเพื่อรักษามาตรฐาน (Maintaining standard) ในการผลิตกำลังคนของสถานบันต่างๆ

๒. ๔. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

---

[๖๐] วันเพ็ญ วรรณโกมล, **จุดประสงค์ของการประเมินผล**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๙), หน้า ๗๕๔

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๑) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

๒) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

๓) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๔) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

๕) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๖) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

๓) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๔) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง

เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒) ซื่อสัตย์สุจริต

๓) มีวินัย

๔) ใฝ่เรียนรู้

๕) อยู่อย่างพอเพียง

๖) มุ่งมั่นในการทำงาน

๗) รักความเป็นไทย

๘) มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

๑) ภาษาไทย

๒) คณิตศาสตร์

๓) วิทยาศาสตร์

๔) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๕) สุขศึกษาและพลศึกษา

๖) ศิลปะ

๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี

๘) ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึง การทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือ ปรับปรุง เลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

๑) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

๒) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

๓) เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

๔) ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

๕) ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๖) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก เป็นกลุ่มสาระขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนต้องเริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่างๆหลากหลายวิชามีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสังคมความเป็นอยู่ของตนเองและผู้อื่นมีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม มีจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาท ความรับผิดชอบทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น และต่อสภาพแวดล้อม

สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสดาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ารวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุปและใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยวิชาต่างๆ ๕ สาระได้แก่

ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่าง สันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่

เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัดที่

ส ๔.๓ ม.๒/๑ วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา และธนบุรีในด้านต่างๆ

ส ๔๓ ม.๒/๒ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

ส ๔.๓ ม.๒/๓ ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญาดังกล่าว ต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา[๖๑]

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส ๒๒๑๐๒

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาและสมัยธนบุรี ในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรดังกล่าว ที่ก่อเกิดภูมิปัญญาและส่งผลต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของไทยและความสำคัญของวีรกรรมของบรรพบุรุษไทยรวมทั้งผลงานสำคัญของบุคคลที่มีส่วนสร้างสรรค์ชาติไทยให้เจริญรุ่งเรืองจนถึงปัจจุบัน[๖๒]

---

[๖๑]กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔).

[๖๒]**โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.thaischool.in.th/_files_school/๓๓๑๐๑๐๐๐/data/๓๓๑๐๑๐๐๐_๑_๒๐๑๒๐๙๑ ๑-๐๕๓๙๕๓.doc [๑๘ มี.ค. ๒๕๕๙].

๒.๕. หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความนำ

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ. ๒๙๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และในปีการศึกษา ๒๕๕๓ ให้โรงเรียนทั่วไป ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ต่อมาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และได้ใช้หลักสูตรดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบัน ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นเวลา ๖ ปี ดังนั้นทางโรงเรียนจึงได้นำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๓ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เข้าที่ประชุม เพื่อหาแนวทางนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียน การสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละชั้นปี และเพิ่มเติมเวลาเรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ จัดทำขึ้นสำหรับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และให้บริการการเรียนรู้ของท้องถิ่น

หลักการ

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีหลักการที่สำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

๒. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

๓. เป็นหลักสูตรการศึกษา ที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๔. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

๕. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๖. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี

๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานช่วงการเรียนรู้ ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด ดังนี้

คำอธิบายรายกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา
รหัสวิชา ส ๒๒๑๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันโดยสังเขป ๒.วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลของอำนาจอธิปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๓. ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย ๒. วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน	๑. อธิบายระบอบการปกครองแบบต่างๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน ๒. วิเคราะห์ เปรียบเทียบระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่นๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๓. วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ในมาตราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ๔. วิเคราะห์ประเด็น ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ ๓. อธิบายความเป็นมาหลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม ๒. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้า ๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเอง	๑. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ ๒. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.๑	ม.๒	ม.๓
๑. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภท ๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ๓. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด อุปสงค์และอุปทาน ๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจ ๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย ๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากร ในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้า ในประเทศและต่างประเทศส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต	๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ ๒. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย ๓. อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ๔. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะ เงินเฟ้อ เงินฝืด ๕. วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา ๖. วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าใน

๒.๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑ งานวิจัยในประเทศ

เนตตรา มูลดวง ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วิถีประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที ๓ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ [๖๓]

ทิพา ดวงตาเวียง การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึมกับการสอนแบบปกติพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ [๖๔]

ทิพา ดวงตาเวียง การศึกษาผลการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองมีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่๐๕[๖๕]

ลักขณา รอดสน ได้ศึกษาการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง เรือ...สายน้ำ...และชีวิตชาวปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ๑) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง เรือ...สายน้ำ...และชีวิตชาวปทุมธานี ๒) หาคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ๓) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น และ ๔) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จำนวน ๔๐ คน การหาคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยผู้เชี่ยวชาญ ๑๐ คน ผู้เชียวชาญการพัฒนาหนังสือ ๑๕ คน และครูผู้สอนสังคมศึกษา ๓๐ คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน แบบสอบถามประเมินคุณภาพหนังสือ แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาชาวบ้านประเมินคุณภาพหนังสือ เนื้อหาสาระถูกต้องเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือและครูผู้สอนสังคมศึกษาประเมินคุณภาพหนังสืออยู่ในระดับดี ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนหลังเรียนคะแนนเฉลี่ย ๓๐.๐๗ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ

---

[๖๓] เนตตรา มูลดวง, **การสอนแบบสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๐), หน้า ๓๔๗

[๖๔] ทิพา ดวงตาเวียง,**การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๙), หน้า ๒๕๑

[๖๕] ทิวา พวงลำไย, **การสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๓), หน้า ๒๖๕

ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดี นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยรู้เรื่องราวรายละเอียดของเรือในจังหวัดปทุมธานีก่อนและนักเรียนชอบหนังสืออ่านเพิ่มเติมและการนำเสนอเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ ได้รับความรู้และต้องการที่จะอ่านหนังสือลักษณะนี้อีก[๖๖]

สมทรง พิทักษ์พิเศษ ไดทำการวิจัย เรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยรามัญ จังหวัดราชบุรี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดราชบุรี โดยใช้วิธีวิจัยในการศึกษาเอกสารเก็บข้อมูลภาคสนาม วิเคราะห์สังเคราะหและนำมาเขียนเรียบเรียงเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมและหาประสิทธิภาพของหนังสือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ไดแก

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมไทยรามัญ จำนวน ๑๒ คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

๒. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือ ๔ คน ประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

๓. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนรัตนราษฎรบำรุง จังหวัดราชบุรี จำนวน ๑๔ คน ประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านเนื้อหาสาระมีความถูกต้องร้อยละ ๙๑.๑๙ ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือมีระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมในเกณฑ์ดี ($\bar{x}$ = ๔.๑๓) ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมประเมิน โดยนักเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมในเกณฑ์ดี ($\bar{x}$ = ๔.๒๓) และคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือและนักเรียนมีความสอดคลองกันในด้านคุณค่า ประโยชนที่ได้รับอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ($\bar{x}$ = ๔.๕๐)[๖๗]

นุชนารถ ยิ้มจันทร์ ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ฮีต ๑๒ ในวิถีชีวิตชาวศรีสะเกษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือคือ ศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลภาคสนาม วิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วนำมาเขียน เรียบเรียงเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม และหาประสิทธิภาพของหนังสือ กลุ่มตัวอย่างคือ

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จำนวน ๕ คน

๒) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหนังสือ จำนวน ๓ คน

๓) ครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา จำนวน ๓๐ คน

๔) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนค้น จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๒๐๐ คน

ผลวิจัยพบว่า

๑) คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหามีความรู้ต้องร้อยละ ๙๙.๐๐

---

[๖๖]ลักขณา รอดสน, **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๑๐๗-๑๑๑.

[๖๗]สมทรง พิทักษ์พิเศษ, การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นไทยรามัญ จังหวัดราชบุรี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดราชบุรี, **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๑), บทคัดย่อ.

๒) คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี

๓) คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยครูระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี

๔) คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยนักเรียนระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี[๖๘]

นันโท อ่อนเจริญ ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องศาสนาสากลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ ๔ ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ ๔ ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ ๔ ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องศาสนาสากล โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือ คือ การค้นคว้าเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วนำมาเขียนเรียบเรียงเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มตัวอย่างคือ

๑) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ๖ คน

๒) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือหรือเขียนหนังสือ ๔ คน

๓) ครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ ๔ ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน ๒๔ คน

๔) นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ ๔ ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน ๔๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือหรือการเขียน ครูผู้สอน และนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับด้านเนื้อหา ด้านการสอนเนื้อหา ด้านการใช้ภาษาและด้านคุณประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องศาสนาสากล สอดคล้องกันเหมาะสมกันในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นคุณลักษณะรูปเล่มและเทคนิคการพิมพ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหามีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด แต่กลุ่มอื่นๆมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก[๖๙]

จากการศึกษางานวิจัยพบว่าการสอนแบบสถานการณ์จำลอง กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูลและกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เพราะได้รับการฝึกให้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในหารแสวงหาความรู้ เริ่มจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการเรียนและกรณีตัวอย่างการวางแผนร่วมกันในการทำงาน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การวิเคราะห์และนำเสนอผลงาน

---

[๖๘]นุชนารถ ยิ้มจันทร์, การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ฮีตสิบสองในวิถีชีวิตชาวศรีสะเกษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดศรีสะเกษ, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖), หน้า ๒๕-๖๑.

[๖๙]นันโท อ่อนเจริญ, **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๙๑-๑๐๕.

๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Sloan ได้ศึกษาความชอบแบบภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาระดับ ๒ และ ระดับ ๕ แบ่งกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในเมืองและนอกเมือง โดยใช้ภาพ ๔ แบบ คือ ภาพถ่าย ภาพวาดเหมือนจริง ภาพประดิษฐ์ และภาพการ์ตูน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเลือกภาพที่ชอบมากที่สุด ผลการทดลองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนพบว่า นักเรียนทั้งในเมืองและนอกเมืองชอบภาพถ่ายมากที่สุด รองลงมาคือ ภาพวาดเหมือนจริง ภาพประดิษฐ์ และภาพการ์ตูน จากการศึกษาแยกตามเพศพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงชอบภาพถ่ายมากที่สุด แต่นักเรียนชายชอบภาพวาดเหมือนจริงพอๆกับภาพถ่าย รองลงมาคือ ภาพประดิษฐ์และภาพการ์ตูนพอๆกัน ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทความรู้ นักเรียนจะชอบภาพถ่ายและวาดภาพเหมือนจริงแต่ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทเล่าเรื่องนักเรียนจะชอบภาพประดิษฐ์[๗๐]

Anuar ได้สำรวจเนื้อหาหนังสือที่เด็กชอบอ่านในสิงคโปร์พบว่าหนังสือสำหรับนักเรียนซึ่งเป็นหนังสือเพิ่มเติมประเภทหนึ่ง ควรเป็นเรื่องที่เด็กสามารถบอกลักษณะนิสัยของตัวละครได้ สามารถบอกสถานที่หรือแก่นของเรื่องได้ และเป็นเรื่องก่อให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กหรือเป็นเรื่องลึกลับน่าพิศวงจึงเสนอแนะว่า ควรสร้างเรื่องประเภทส่งเสริมจินตนาการให้แก่เด็ก เพราะจะมีส่วนช่วยให้เด็กเข้าใจชีวิต เข้าใจปัญหาของผู้อื่น ทั้งช่วยส่งเสริมให้มีความพยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรความยากลำบากต่างๆที่ต้องเผชิญในชีวิตเมื่อเติบใหญ่[๗๑]

Chilcoat ศึกษาเรื่องการสอนเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองที่ดีแก่นักเรียน โดยใช้หนังสือการ์ตูนประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาและหน้าที่พลเมืองที่ดีเป็นเครื่องมือวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นที่ ๒ (Grade๒) จำนวน ๖๐ คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนสามารถให้คำแนะนำการพัฒนาหนังสือการ์ตูน และครูสามารถใช้หนังสือการ์ตูนเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้[๗๒]

Burden ศึกษาเรื่องการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่นเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูการอ่านในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับที่ ๑๒ (Grade๒) จำนวน จำนวน ๑๖๑ คน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่นหลายประเภทและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย ผลการศึกษาพบว่า หลังจากนักเรียนอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่นเป็นเวลา ๒ เดือน นักเรียนสามารถสร้างเกณฑ์ในการเลือกอ่านและเป็นเจ้าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ และสามารถประเมินความก้าวหน้าในการอ่านหนังสือของตนเองได้[๗๓]

---

[๗๐]Sloan,Margarret A. "**picture preferences of Elementary school Children and Teachers**" Dissertation abstracts International. ๓๒ (๑๑) : ๖๐๑๘-A May ๑๙๗๒.

[๗๑]Anuar, H. "**Children's Information Services in Southeast Asia** ". The School Librarian. ๒๗ (March ๑๙๗๙), : ๑๑-๑๓.

[๗๒]Chicoat , **G. W. Teaching about the Civil RIGHTS Movement by Using Student – Generated Comic Books**. Writing Notebook : Creative Word Processing in the Classroom ; Nov – Dec ๑๙๙๑,๑๙๙๓.

[๗๓]Burden, M.K "**Using Yong Adult Literature To Promote Recerational Reading In a senior Basic English Class.** " The ERIC Database, ๑๙๙๔.

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองโดยกำหนดตัวแปรดังนี้ ตัวแปรอิสระได้แก่ วิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองและวิธีสอนแบบปกติ ตัวแปรตามมี ๒ ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถด้านการแก้ปัญหาสูงขึ้นผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

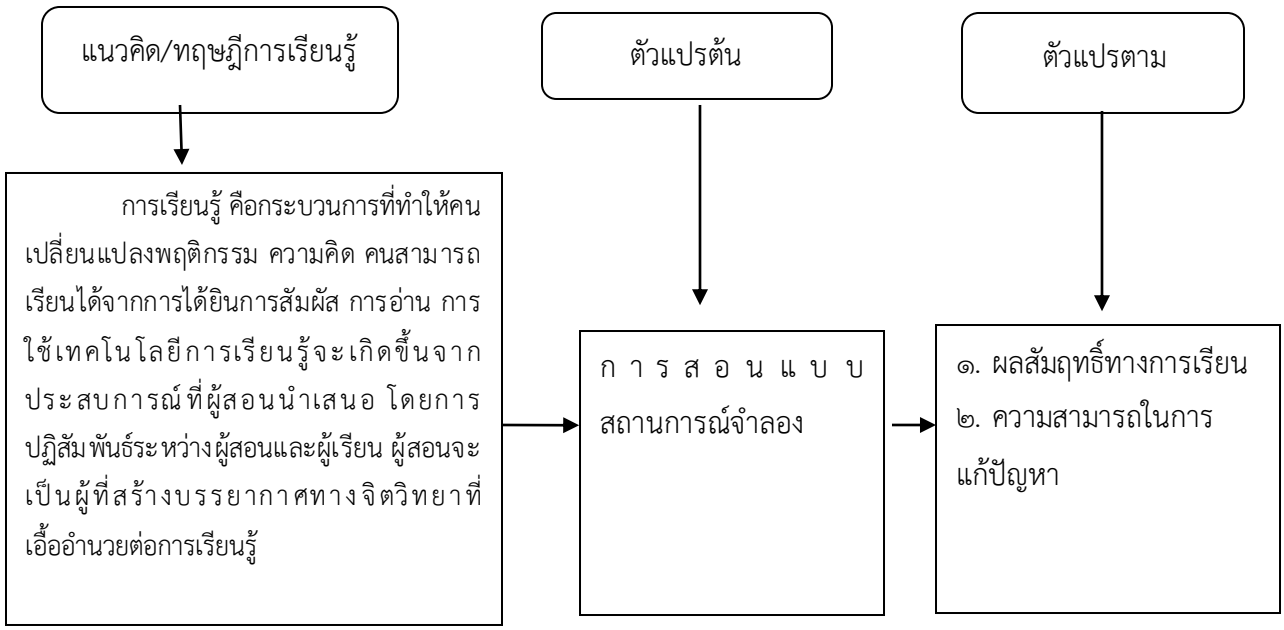

บทที่ ๓

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental – research) เพื่อศึกษาผลการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งรายละเอียดดำเนินการวิจัยดังนี้

๑.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๕. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน ๒๐ คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๒๐ คน ด้วยวิธีการแบบเจาะจงโดยการเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๒๐ คน

๒.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. แผนการสอนสังคมศึกษาแผนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง

๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา

๓. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของเครื่องมือดังนี้

๑ แผนการสอนสังคมศึกษาโดยให้ผู้เรียน เรียนโดยวิธีการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง มีลักษณะและขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

๑.๑ ลักษณะของแผนการสอน

๑.๑.๑ เป็นแผนที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรของวิชาสังคมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีจำนวน ๖ แผน ใช้เวลา ๑๒ คาบๆละ ๖๐ นาทีซึ่งมีเนื้อหาการเรียนรู้ดังนี้

แผนการสอน มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ เรื่อง บทบาทของผู้บริโภค

๑.๑.๒ แผนการสอนในแผนมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ๕ขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการสอน โดยให้ผู้เรียน เรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ขั้นเตรียมการ ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่จะใช้สอนโดยสมมุติเรื่องราวในการเลือกซื้อสินค้าในชื่อเรื่อง “บทบาทของผู้บริโภค”

ขั้นที่ ๒ การนำสถานการณ์จำลอง บทบาท และกติกา ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ของบทบาทสมมุติเรื่อง “บทบาทของผู้บริโภค” คือ

๑. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และบทบาทของผู้บริโภค

๒. มีความรู้ความเข้าใจบทบาทของผู้บริโภค และมีคุณสมบัติของความเป็นผู้บริโภคที่ดี

๓. เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการพิจารณาเลือกการบริโภคสินค้า

ขั้นที่ ๓ การเลือกบทบาท ผู้สอนเลือกนักเรียนแสดงบทบาทสมมุติในเรื่อง “บทบาทของผู้บริโภค”

ขั้นที่ ๔ การเล่นในสถานการณ์จำลอง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นสถานการณ์จำลองนั้น ผู้สอนควรติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียน และจดบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ นอกจากนั้นต้องคอยดูแลให้การเล่นดำเนินไปอย่างไม่ติดขัด ให้คำปรึกษาตามความจำเป็น รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

ขั้นที่ ๕ การอภิปราย ผู้สอนสรุปอภิปรายสาระสำคัญของเรื่อง บทบาทของผู้บริโภค ว่าความเป็นจริงในการเลือกซื้อสินค้าต้องใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไรบ้าง

๑. ๒ การสร้างแผนการสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการสอนโดยให้ผู้เรียน เรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลองตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเรียนการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ ๒ ศึกษาเนื้อหา เรื่อง บทบาทของผู้บริโภค ทำการกำหนดการสอน แบ่งเนื้อหาย่อยและกำหนดจำนวนชั่วโมงให้สอดคล้องกับเนื้อหา

ขั้นที่ ๓ เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ ๔ ออกแบบการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

ขั้นที่ ๕ วิเคราะห์และออกแบบการสอนซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้เครื่องมือและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล

ขั้นที่ ๖ เขียนแผนจำนวน ๑ แผนตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น

๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย ๔ ตัวเลือก ๒๐ ข้อ ๓๐ คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนตอบถูกให้ ๑ คะแนนตอบผิดหรือไม่ตอบให้ ๐ คะแนน การสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

(๑) วิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรื่อง บทบาทของผู้บริโภค

(๒) กำหนดจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

(๓) เขียนข้อสอบโดยผู้วิจัยเขียนและจัดพิมพ์แบบทดสอบจากจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้จำนวน ๓๐ ข้อ

(๔) หาคุณภาพแบบทดสอบ

ขั้นที่ ๑

นำข้อสอบจำนวน ๓๐ ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ในขั้นนี้ผู้วิจัยต้องการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) จึงได้ทำตารางวิเคราะห์ให้กับผู้เชี่ยวชาญ ๓ คน ตรวจความตรงของเนื้อหาโดยพิจารณาว่าแบบทดสอบแต่ละข้อสามารถวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนจากการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

๐ เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕ ไว้

ขั้นที่ ๒ ทดลองใช้

นำข้อสอบปรนัยที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ คน มาหาคุณภาพของแบบทดสอบโดยดำเนินการดังนี้

๑ .คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกและความยากง่าย

๒. นำข้อสอบมาหาความเที่ยงโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ๒๐ (KR - ๒๐)

๓. จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

๓. การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

๑. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ได้วัดความสามารถทางการแก้ปัญหา ๔ ขั้นตอน ตามเกณฑ์วิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ของอนุกรรมการพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนทบวงมหาวิทยาลัย (๒๕๒๕ : ๒๓ ๒ - ๒๓๔) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นระบุปัญหา

๒. ขั้นตั้งสมมติฐาน

๓. ขั้นตรวจสอบสมมุติฐาน

๔. ขั้นสรุปผล

๒.นำข้อสอบจำนวน ๓๐ ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ในขั้นนี้ผู้วิจัยต้องการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) จึงได้ทำตารางวิเคราะห์ให้กับผู้เชี่ยวชาญ ๓ คน ตรวจความตรงของเนื้อหาโดยพิจารณาว่าแบบทดสอบแต่ละข้อสามารถวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนจากการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

๐ เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

จากนั้นคำนวณค่าเฉลี่ยจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕ ไว้

ขั้นที่ ๒ ทดลองใช้

นำข้อสอบปรนัยที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ คน มาหาคุณภาพของแบบทดสอบโดยดำเนินการดังนี้

๑ .คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกและความยากง่าย

๒. นำข้อสอบมาหาความเที่ยงโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ๒๐ (KR - ๒๐)

๓. จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

๓. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาจำนวน ๓๐ ข้อมาวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๒๐ คนโดยการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบใช้เกณฑ์การตรวจในแต่ละขั้นตอนมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว คำตอบถูกในแต่ละข้อได้ ๑ คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกินกว่าหนึ่งคำตอบในแต่ละข้อให้ ๐ คะแนน

๓.๓.การเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental – research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มทดลอง ๑ กลุ่ม กลุ่มควบคุม ๑ กลุ่มทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน

ตารางแสดงรูปแบบการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	$T_{๑}$	X	$T_{๒}$
CR	$T_{๑}$	~	$T_{๒}$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental gpoup)

C แทน กลุ่มควบคุม (Control group)

X แทน การสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง

~ แทน ไม่มีการจัดกระทำ คือ สอนตามปกติ

$T_{๑}$ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

$T_{๒}$ แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการดังนี้

๑. ทำการทดสอบก่อนเรียน วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๙ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง บันทึกผลการสอบเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนเพื่อเก็บไว้วิเคราะห์ข้อมูล

๒. ทำการสอนแบบเจาะจงด้วยแผนการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น ๖ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ชั่งโมง รวม ๑๒ ชั่วโมง เริ่มทำการสอนตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม– ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๓. หลังเสร็จสิ้นการทดลองวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ทำการทดสอบอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

๔. ตรวจคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและแบบวัดผลความสามารถในการแก้ปัญหา แล้วบันทึกเป็นคะแนนการทดลองหลังเรียน นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ผลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานจากที่ตั้งไว้

๓.๔.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจำแนกตามตัวแปร แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานดังนี้

๑.

๒. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยแผนการสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง กับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยการทดสอบค่าที (t-test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent)

๓. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามสถานการณ์จำลองกับการสอนปกติแล้วนำไปทดสอบค่าที (t-test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent)

๓.๔.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

๑. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

๑.๒ หาค่าเฉลี่ย โดยคำนวณจากสูตร (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. ๒๕๕๐ : ๑๗๖)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

๑. ๒หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (S.D) โดยคำนวณจากสูตร (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. ๒๕๕๐ : ๑๘๖)

$$S.D = \frac{\sqrt{\Sigma(X - \bar{X})^{๒}}}{N}$$

เมื่อ S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ข้อมูลหรือคะแนนแต่ละตัว

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N แทนจำนวนข้อมูล

๒. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

๒.๑ อำนาจจำแนก (Ciscrimination) และค่าความยาก (Diffculty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา โดยคำนวณจากสูตร (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. ๒๕๕๐ : ๑๔๑)

$$P = \frac{P_H + P_L}{๒n}$$

$$r = \frac{P_H + P_L}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยาก

R แทน ค่าอำนาจจำแนก

P_H แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

P_L แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

๒. ๒ หาความเที่ยวของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาคำนวณจากสูตร KR – ๒๐ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. ๒๕๕๐ : ๑๕๗)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเที่ยงของแบบทดสอบ

N แทน จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

$S_t^{๒}$ แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

P แทน สัดส่วนของคนที่ทำถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของคนที่ทำผิดในแต่ละข้อ

๒.๓ หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. ๒๕๕๐ : ๑๕๐)

$$IOC = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

๓. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมคำนวณโดยใช้ t –test แบบเป็นอิสระต่อกัน มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน (ล้วน สายยศ. ๒๕๔๐: อ้างถึงใน ทิพา ดวงตาเวียง. ๒๕๔๘: ๕๑)

$$t = \frac{\bar{X}_{๑} \bar{X}_{๒}}{\sqrt{\frac{s_{๑}^{๒}}{n_{๑}} + \frac{s_{๒}^{๒}}{n_{๒}}}}$$

โดยมี $df = \frac{\left[\frac{s_{๑}^{๒}}{n_{๑}} + \frac{s_{๒}^{๒}}{n_{๒}}\right]}{\frac{\left[\frac{s_{๑}^{๒}}{n_{๑}}\right]}{n_{๑}-๑} + \frac{\left[\frac{s_{๒}^{๒}}{n_{๒}}\right]}{n_{๒}-๑}}$

เมื่อ $\bar{X}_{๑}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

$\bar{X}_{๒}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

$n_{๑}$ แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

$n_{๒}$ แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

$s_{๑}^{๒}$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

$s_{๒}^{๒}$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง วิชาเศรษฐศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

๔.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง วิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

๔.๒ ขั้นตอนที่ ๒ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง วิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

๔.๓ ขั้นตอนที่ ๓ เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการสอนสถานการณ์จำลองวิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

๔.๔ องค์ความรู้ได้จากการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้การพิจารณาในการแจกแจงแบบที
**	แทน	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
P	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำถูกในแต่ละข้อ
t	แทน	ค่าสถิติในการพิจารณา t-Dependent

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๑ การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง วิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผลการสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง วิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้ผลดังแสดงในตาราง ๒

ตาราง ๔ แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่าง ๆ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละจุดหมาย ดังนี้

จากจุดมุ่งหมายข้อที่ ๑ ผลการสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลองได้ผลตามตารางที่ ๔.๑ แสดงคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมการสร้างแผนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					$\overline{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
		๑	๒	๒	๔	๕			
๑	สาระสำคัญ	๕	๔	๔	๔	๕	๔.๔๐	๐.๕๔	มาก
๒	ตัวชี้วัดชั้นปี	๕	๔	๔	๔	๕	๔.๔๐	๐.๕๔	มาก
๒	จุดประสงค์การเรียนรู้	๕	๔	๔	๔	๕	๔.๔๐	๐.๕๔	มาก
๔	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	๕	๔	๕	๕	๕	๔.๘๐	๐.๔๔	มากที่สุด
๕	สาระการเรียนรู้	๕	๔	๕	๔	๕	๔.๖๐	๐.๕๔	มากที่สุด
๖	แนวทางบูรณาการ	๕	๔	๕	๕	๕	๔.๘๐	๐.๔๔	มากที่สุด
๗	กระบวนการจัดการเรียนรู้	๕	๔	๕	๔	๕	๔.๖๐	๐.๕๔	มากที่สุด
๘	กิจกรรมเสนอแนะ	๕	๔	๔	๔	๕	๔.๔๐	๐.๕๔	มาก
๙	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	๕	๔	๕	๔	๕	๔.๖๐	๐.๕๔	มากที่สุด
๑๐	การวัดและประเมินผล	๕	๔	๕	๔	๕	๔.๖๐	๐.๕๔	มากที่สุด
รวม							๔.๕๖	๐.๐๔	มากที่สุด

*รายระเอียดในภาคผนวก

จากตาราง ๔ พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของการสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง วิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการพิจารณาความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = ๔.๕๖ , S.D. = ๐.๐๔) เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า แผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง วิชา เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สามารถนำปรับใช้กับการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไปได้

๔.๒ ส่วนที่ ๒ ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วทำการหาค่าที (t-test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent) ได้ผลดังตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนหลังวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\overline{X}$	S.D	t
๑	ก่อนเรียน	๒๐	๑๒	๒.๘๘	๐.๙๐*
๒	หลังเรียน	๒๐	๑๓	๒.๔๙	

$T_{(๐.๕,๓๘)}$ = ๑.๖๘๖๐* อย่างมีนัยสำคัญ

จากตารางที่ ๔.๒ การทดสอบหลังเรียนคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ($\overline{X}$ = ๑๓) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง ($\overline{X}$ = ๑๒) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๒.๘๘ และ ๓.๔๙ ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติทดสอบที พบว่าได้ค่าที ที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ ๐.๙๐ ซึ่งมากกว่าค่าที ที่ได้จากการเปิดตาราง แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการสร้างสถานการณ์จำลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่เรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ที่ระดับนัยสำคัญ.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ตามรายระเอียดในภาคผนวก

๔.๓ ส่วนที่ ๓ เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการสอนสถานการณ์จำลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนเรียน หลังเรียนของคะแนน ได้รับการสอนสถานการณ์จำลองแล้วทำการหาค่าที (t-test) กรณีกลุ่มตัวอย่างอิสระต่อกัน (Dependent) ได้ผลดังตารางที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓ แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ลำดับที่	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D	t
๑	ก่อนเรียน	๒๐	๘.๕๕	๒.๐๑	๔.๘๕*
๒	หลังเรียน	๒๐	๑๑.๘๕	๒.๒๐	

$T_{(0.๕,๓๘)}$ = ๑.๖๘๖๐ * อย่างมีนัยสำคัญ

จากตารางที่ ๔.๓ การทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ($\bar{X}$ = ๑๑.๘๕) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง ($\bar{X}$ = ๘.๕๕) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๒.๒๐ และ ๒.๐๑ ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติทดสอบที พบว่าได้ค่าที ที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ ๔.๘๕ ซึ่งมากกว่าค่าที ที่ได้จากการเปิดตาราง แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการสร้างสถานการณ์จำลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่เรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ที่ระดับนัยสำคัญ.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้*รายระเอียดในภาคผนวก

๔.๔ องค์ความรู้ได้จากการวิจัย

๑. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่า ก่อนเรียนที่ได้รับการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ผู้วิจัยสามารถนำเสนอดำเนินการวิจัย สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอจุดมุ่งหมายการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยโดยสังเขปดังนี้

๕.๑ จุดมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง

๒. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง

๓. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง

๕.๒ สมมุติฐานการวิจัย

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียน

๒. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน

๕.๓ ประชากร

๓.๑ ประชากร

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน ๒๐ คน

๕.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แผนการสอน เป็นแผนแบบสถานการณ์จำลอง เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา วิธีการสอน คาบละ ๖๐ นาที สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมงรวม ๖ สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น ๑๓ ชั่วโมง

๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการทรัพยากร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ คนตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อหาค่าความยากง่ายมีค่าตั้งแต่ .๒๗ – .๘๐ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .๒๒ - .๗๒ และ มีความเที่ยงเท่ากับ ๐.๗๘

๓. แบบวัดความสามรถในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบวัดความสามรถในการแก้ปัญหาของคุณทิพา ดวงตาเวียง จำนวน ๒๐ ข้อ มีความเที่ยงเท่ากับ ๐.๗๗

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา บันทึกผลคะแนนไว้เป็นทดสอบก่อนเรียน

๒. ทำการสอนโดยใช้วิธีแบบสร้างสถานการณ์จำลอง คาบละ ๖๐ นาที สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง รวม ๖ สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น ๑๓ ชั่วโมง

๓. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบอีกครั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

๔. ตรวจคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาแล้วบันทึกคะแนนเป็นคะแนนการทดสอบหลังเรียน นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์ผลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจำแนกตามตัวแปร แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

๑. ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองกับการสอนตามปกติ แล้วนำไปทดสอบแบบที (t - test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent)

๒. ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองกับการสอนตามปกติ แล้วนำไปทดสอบแบบที (t - test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Dependent)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๑. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนที่ได้รับการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

๑. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพา ดวงตาเวียง (๒๕๔๘)

๑.๑ การสอนแบบสถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีขั้นตอนที่มุ่งมั่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง จากการปฏิบัติกิจกรรม (Active Leaning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ลงมือกระทำเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้จากเอกสารประกอบการเรียนการสอนและกรณีตัวอย่าง แล้วนำเอาประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการอภิปรายร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความรู้ใหม่และเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์และเฮลเดอร์ (Piaget and Inhelder.๑๙๖๙ : ๕๘ - ๕๙) ที่กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม มีผลให้สติปัญญาและความคิดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นกระบวนการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilaton) และปรับเปลี่ยนโครงสร้าง (Accommodation) จึงทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ตลอดเวลา

๑.๒ การสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีการจัดการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเองโดยการถ่ายโยงประสบการณ์สิ่งแวดล้อมและความรู้เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมทุกคนได้คิดและนำไปปฏิบัติทีละขั้นตอน ครูเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา กิจกรรมการเรียนที่เป็นระบบและมีการปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามลำดับ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถเชื่อมโยงความรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง ทำให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของจอนห์ ดิวอี้ ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า

การเรียนที่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมรทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมด้วย และสอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดท์ (ประสาท อิสรปรีดา.๒๕๒๓ : ๗๕) ที่ว่าการเรียนการสอนของครูจะต้องสอนในสิ่งที่คล้ายกับโลกแห่งความเป็นจริงที่เด็กจะออกไปเผชิญให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้ผู้เรียนถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สังคมภายนอกได้ง่าย

จากเหตุผล ๒ ประการดังกล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนข้อค้นพบที่ว่า การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนสูงกว่าก่อนที่จะได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

๒. การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในการวิจัย สามารถอธิบายด้วยเหตุผลได้ดังนี้

๒.๑ นักเรียนที่รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เพราะได้รับการฝึกให้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในหารแสวงหาความรู้ เริ่มจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการเรียนและกรณีตัวอย่างการวางแผนร่วมกันในการทำงาน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การวิเคราะห์และนำเสนอผลงาน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการทำงาน ครูทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาแก่นักเรียนเท่านั้น การที่ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอและเรียนรู้ด้วยตนเองไปทีละขั้นตอนอย่างมีระบบ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีขึ้นดังที่ สมจิตร สวธนไพบูรณ์ (๒๕๓๕ : ๓๔) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มรส่วนร่วมในการคิดและนำไปปฏิบัติทีละขั้นตอนเป็นการจัดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของจอนห์ ดิวอี้ ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและนำไปปฏิบัติทีละขั้นตอนเป็นการจัดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

๒.๒ การสอนแบบสถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาทข้อมูลและกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆโดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงเป็น วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน สามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลแก้ไขปัญหาต่างได้โดยการผลิตสิ้นค้าและบริการที่ให้ผู้เรียนได้ผลิตสิ้นค้าและบริการเอง ผู้เรียนได้เห็นสภาพจริงทำให้ผู้เรียนมองเห็นสภาพปัญหาได้ชัดเจน และเข้าใจปัญหาได้ดียิ่งขึ้นผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๑ – ๑๓ ปีที่พัฒนาการคิดอย่างมีเหยุผลถึงขั้นเหมือนผู้ใหญ่ จึงทำให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้ความคิด มีความกระตือรือร้นในการที่จะหาทางและข้อเสนอแนะที่ดีในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒทางสติปัญาของเพียเจต์ (Piaget.

๑๙๙๒ : ๑๒๐) ที่กล่าวว่าเด็กที่อายุระหว่าง ๑๑ – ๑๒ ปีมีพัฒนาทางสติปัญาในการคิดแบมีแบบแผน (Stage of Formal) คิดในสิ่งเป็นนามธรรมอย่างมีเหตุผล เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้

๒.๓ การสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีกิจกรรมที่นักเรียนต้องศึกษาจากกรณีตัวอย่าง ได้มีการนำเสนอกรณีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพที่แท้จริง โดยการใช้สื่อหลายประเภท เช่น เอกสารประกอบการเรียน รูปภาพ สไลด์ เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนได้เห็นสภาพปัญหาชัดเจนเข้าใจปัญหายิ่งขึ้น จึงทำให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สายหยุด สมประสงค์ (๒๕๒๓ : ๖๙ - ๙๐) ที่กล่าวว่า การที่จะคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้นั้น ผู้สอนต้องจักสถานการณ์ภายนอกต่าง ๆ เพื่อยั่วยุให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเหล่านั้นแก้ปัญหา เช่น จัดสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ใหม่ ๆ และวิธีแก้ปัญหาได้หลายวิธีมาให้ผู้เรียนฝึกฝนในการแก้ปัญหาให้มาก ๆ

จากเหตุผล ๒ ประการข้างต้นเป็นการสนับสนุนข้อค้นพบที่ว่าการวิจัยครั้งนี้ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองเป็นการสอนวิธีหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอที่อาจจะมีประโยชน์ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑.๑ การสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้น จึงควรสนับสนุนให้ครูได้ใช้แนวการสอนแบบสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนการที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยาวนานและเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ แต่ถ้าหากไม่สามารถปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ การเรียนการสอนที่ใช้สถานการณ์จำลองก็เป็นทางเลือกที่ดีที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับการเรียนที่สะท้อนความเป็นจริง และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาต่อไป

๑.๒ การสอนแบบสถานการณ์จำลองจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ทักษะทางด้านการสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ปัญหา แต่วิธีการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองต้องใช้เวลาเตรียมการมาก ผู้สอนจึงต้องศึกษาอย่างละเอียด

๒. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับการสอนแบบสถานการณ์จำลองในวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยควรเลือกเนื้อหาที่มีสาระความรู้สมเหตุสมผล มีความเข้าในในกระบวนการสอนเป็นอย่างดีและมีเวลาในการทำวิจัยที่เหมาะสมเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่จะใช้สอน โดยอาจสร้างขึ้นเองเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยตรง ซึ่งถ้าจะสร้างขึ้นเอง ผู้สร้างจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสร้าง รวมทั้งมีประสบการณ์ในสถานการณ์นั้นในความเป็นจริงหรือผู้สอนอาจเลือกสถานการณ์จำลองที่มีผู้สร้างไว้แล้ว หากตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการสถานการณ์จำลองที่วางจำหน่ายมีจำนวนไม่น้อย ผู้สอนสามารถศึกษาได้จากรายการและคำอธิบายซึ่งจะบอกวัตถุประสงค์และลักษณะของสถานการณ์จำลองไว้ สถานการณ์จำลองโดยทั่วไปมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ เป็นสถานการณ์จำลองแท้ กับสถานการณ์จำลองแบบเกม หรือที่เรียกว่า เกมจำลองสถานการณ์

สถานการณ์จำลองแท้ จะเป็นสถานการณ์การเล่นที่ให้ผู้เรียนได้เล่น เพื่อเรียนรู้ความจริง เช่น ผู้สอนอาจจำลองสถานการณ์นั้นในการตัดสินใจในเหตุการณ์ต่างๆ ส่วนเกมจำลองสถานการณ์ มีลักษณะเป็นเกมการเล่น แต่เกมการเล่นนี้มีลักษณะที่สะท้อนความเป็นจริง ในขณะที่เกมธรรมดาทั่วๆ ไป อาจจะไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงอะไรเกมจำลองสถานการณ์นี้มีอยู่ ๒ ประเภทคือ เป็นเกมจำลองสถานการณ์แบบไม่มีการแข่งขัน เช่น เกมจำลองสถานการณ์การเลือกตั้ง เกมจำลองสถานการณ์การเลือกอาชีพ และเกม จำลองสถานการณ์การเลือกตั้ง เกมจำลองสถานการณ์การเลือกอาชีพ และเกมจำลองสถานการณ์แบบมีการแข่งขัน เช่น เกมจำลองสถานการณ์มลภาวะเป็นพิษ เกมจำลองสถานการณ์การค้าขาย เป็นต้น

เทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพการเตรียมการ

ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่จะใช้สอนโดยอาจสร้างขึ้นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยตรง ซึ่งถ้าจะสร้างขึ้นเอง ผู้สร้างจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสร้าง รวมทั้งมีประสบการณ์ในสถานการณ์นั้นในความเป็นจริง หรือผู้สอนอาจเลือกสถานการณ์จำลองที่มีผู้สร้างไว้แล้ว หากตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการสถานการณ์จำลองที่วางจำหน่ายมีจำนวนไม่น้อย ผู้สอนสามารถศึกษาได้จากรายการและการคำอธิบายซึ่งจะบอกวัตถุประสงค์และลักษณะของสถานการณ์จำลองไว้สถานการณ์จำลองโดยทั่วไปมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ เป็นสถานการณ์จำลองแท้ กับสถานการณ์จำลองแบบเกม หรือที่เรียกว่า เกมจำลองสถานการณ์ สถานการณ์จำลองแท้ จะเป็นสถานการณ์การเล่นที่ให้ผู้เรียนได้เล่น เพื่อเรียกรู้ความจริง เช่น ผู้สอนอาจจำลองสถานการณ์ในประวัติศาสตร์ขึ้นมาให้ผู้เรียนเล่น โดยผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลที่เป็นจริงของสถานการณ์นั้นในการจัดสินใจในเหตุการณ์ต่างๆ ส่วนเกมจำลองสถานการณ์ มีลักษณะเป็นเกมการเล่น แต่เกมการเล่นนี้มีลักษณะที่สะท้อนความเป็นจริง ในขณะที่เกมธรรมดาทั่วๆ ไป อาจจะไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงอะไร เกมจำลองสถานการณ์นี้มีอยู่ ๒ ประเภทคือ เป็นเกมจำลองสถานการณ์นี้มีอยู่ ๒ ประเภทคือ เป็นเกมจำลองสถานการณ์แบบไม่มีการแข่งขัน เช่น เกมจำลองสถานการณ์การเลือกตั้ง เกมจำลองสถานการณ์การเลือกอาชีพ เป็นต้น และเกมจำลองสถานการณ์แบบมีการแข่งขัน เช่น เกมจำลองสถานการณ์มลภาวะเป็นพิษ เกมจำลองสถานการณ์การค้าขาย เป็นต้น

เมื่อมีสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้สอนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในสถานการณ์จำลองนั้น และความลงเล่นด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ในการเล่น จะได้จัดเตรียมการป้องกันหรือแก้ไขไว้ให้พร้อม เพื่อช่วยให้การเล่นเป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น ต่อจากนั้นจึงจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการเล่นไว้ให้พร้อม รวมทั้งการจัดสถานที่เล่นให้เอื้ออำนวยต่อการเล่น

การนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท และกติกาเนื่องจากสถานการณ์จำลองส่วนใหญ่จะมีความซับซ้อนพอสมควรไป ถึงระดับมาก การนำเสนอสถานการณ์ บทบาท และกติกา จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการอย่างดี ผู้สอนควรนำเสนออย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่สับสน และควรจัดข้อมูลทุกอย่างไว้ให้พร้อม ในการนำเสนอ ผู้สอนควรเริ่มด้วยการบอกเหตุผลและวัตถุประสงค์กว่างๆ แก้ผู้เรียนว่า การเล่นในสถานการณ์จำลองนี้จะให้อะไรและเหตุใดจึงมาเล่นกัน ต่อไปจึงให้

ภาพรวมของสถานการณ์จำลองทั้งหมด แล้วจึงให้รายละเอียดที่จำเป็น เช่น กติกา บทบาท เมื่อทุกคนเข้าใจพอสมควรแล้ว จึงให้เล่นได้

การเลือกบทบาทเมื่อผู้เรียนเข้าใจภาพรวม และกติกาแล้ว ผู้เรียนทุกคนควรได้รับบทบาทในการเล่น ซึ่งผู้เรียนอาจเป็นผู้เลือกเอง หรือในบางกรณี ครูอาจกำหนดบทบาทให้ผู้เรียนบางคนรับบทบาทบางบทบาท ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการหรือความจำเป็นของผู้เรียนคนนั้น

การเล่นในสถานการณ์จำลอง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น ผู้สอนควรติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียน และจดบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ นอกจากนั้นต้องคอยดูแลให้การเล่นดำเนินไปอย่างไม่ติดขัด ให้คำปรึกษาความจำเป็น รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

การอภิปรายเนื่องจากการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่มุ่งช่วยผู้เรียนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงที่สถานการณ์นั้นจำลองขึ้นมา ดังนั้นการอภิปรายจึงควรมุ่งประเด็นไปที่การเรียนรู้ความเป็นจริงว่า ในความเป็นจริงสถานการณ์ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างไรและอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากการเล่นของตนในสถานการณ์นั้น จึงทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เมื่อได้เรียนรู้ความเป็นจริงแล้ว การอภิปรายอาจขยายต่อไปว่า เราควรจะให้สถานการณ์นั้นคงอยู่ หรือเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้

ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ข้อดี

๑. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจ เกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง

๒. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การเรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียน

๓. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก เช่น กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการจัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด เป็นต้น

ข้อจำกัด

๑. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องมีวัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เล่นทุกคน และสถานการณ์จำลองบางเรื่องมีราคาแพง

๒. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก เพราะต้องใช้เวลาแก้ผู้เล่นในการเล่นและการอภิปราย

๓. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมการมาก ผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดและลองเล่นด้วยตนเอง และในกรณีที่ต้องสร้างสถานการณ์จำลองหรือเกมจำลองสถานการณ์เอง ยิ่งต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น

๔. เป็นวิธีสอนที่ต้องพึ่งสถานการณ์จำลอง ถ้าไม่มีสถานการณ์จำลองที่ตรงกับวัตถุประสงค์ หรือความต้องการ ผู้สอนต้องสร้างขึ้นเอง ถ้าผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างสถานการณ์เพียงพอ ก็จะไม่สามารถสร้างได้

๕. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นและแสดงออกอย่างหลากหลาย จึงเป็นการยากสำหรับผู้สอนในการนำการอภิปรายให้ไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ก. ข้อมลูปฐมภูมิ (primary source)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร** : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวทยาลัย,๒๕๓๙

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓.

_____สุภา กิจจาทร, **การสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๒), หน้า ๒๙

_____สุจริต เพียรชอบ, การพัฒนาการสอนภาไทย, (๒๕๓๑), หน้า ๒๕๑

_____ทิศนา แขมมณี, ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ ๓๐, (กรุงเทพ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๒) หน้า ๑๙๑

_____วารี ถิระจิตร, การจัดกระบวนการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๒), อ้างถึงใน เนตรา มูลดวง, (๒๕๕๐), หน้า ๒๙

_____. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๔.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๕.ข.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.

_____. กรมวิชาการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕.

_____. ศูนย์พัฒนาหนังสือ. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๕.

_____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๕๑.

_____. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : จุดทอง, ๒๕๕๖.

กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยีร่วมสมัย, กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

จำนง พรายแย้มแข. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๙.

จินตนา ใบกาซูยี. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยสาส์น, ๒๕๓๖.

_____. เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒.

_____. แนวการจัดการหนังสือสำหรับเด็กอ่าน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๗.

ชวาล แพรัตนกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ถวัลย์ มาศจรัส. การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, ๒๕๓๕.

_____. เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่, ๒๕๓๘.

ทิศนา แขมมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

นิคม ชมพูหลง, วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา, มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์, ๒๕๔๕

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ๒๕๔๕.

เผชิญ กิจระการ. ดัชนีประสิทธิผล. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. การสร้างและการพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดลองทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๐.

เพ็ญศรี สร้อยเพชร. บทเรียนสำเร็จรูป. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

มานพ ถนอมศรี, เทคนิคการเขียนหนังสือสารคดี บันเทิงคดีสำหรับเด็กและเยาวชน, กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอมี่เทรดดิ้ง, ๒๕๔๖.

รุจิร์ ภู่สาระ. การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์. ๒๕๔๕.

โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ดี พี เอ็ม อาร์ท แอนด์ปริ้น จำกัด, ๒๕๕๘.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ, ๒๕๔๔

วินัย รอดจ่าย, การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน, กรุงเทพมหานคร : บริษัทต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด, ๒๕๔๐.

สมพร จารุนัฏ. การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท, ๒๕๔๐.

_____. คู่มือการเขียนบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๘.

_____. คู่มือนักเรียน เรื่องบันเทิงคดีสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๘.

สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์. การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

สำลี รักสุทธี. วิธีจัดการเรียนการสอน การเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : เอ็น.ที.พี.เพรส, ๒๕๔๔.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน เล่ม ๕ การผลิตชุดการสอน. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, ๒๕๔๗.

(๒) วิทยานิพนธ์

จันทรา ทองสมัคร, การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีท้องถิ่นนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๑.

นันทกาญจน์ อาจิณาจารย์, การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีท้องถิ่นระยองสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดระยอง, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๔.

นันโท อ่อนเจริญ. “การสร้างและการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องศาสนาสากลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ ๔ ของกลุ่ม โรงเรียนในสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.

นิภาวรรณ วรภู, การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือและทวีปอเมริกาใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๗.

นุชณีภรณ์ วงษ์กลม, การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดวัฒนธรรมพื้นบ้านตำนานพื้นเมือง เรื่อง ฮีตสิบสองเดือน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเขื่องในพิทยาคาร, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๕

นุชนารถ ยิ้มจันทร์. “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ฮีตสิบสองในวิถีชีวิตชาวศรีสะเกษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดศรีสะเกษ”.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.

ภาวดี ด่านศิระวานิชย์, การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ย่ำดอนเครึ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓.

รัตนา มั่นคงและคณะ. การสร้างชุดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๓. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๖.

ลักขณา รอดสน. “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านเรื่อง เรือ-สายน้ำ-และชีวิตชาวปทุมธานี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี”.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

(๓) บทความ

สุพล วังสินธุ์. “โครงงาน : การเรียนรู้สู่ปี ๒๐๐๐”.วารสารวิชาการ. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๒

สมพร จารุนัฎ. “การคัดเลือกและประเมินคุณค่าทางวรรณคดีสำหรับเด็ก” หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน ๑๐. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๓๔.

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย, “หนังสือการ์ตูนกับการพัฒนาการเรียนการสอน” วารสารประชาศึกษา ๔๒, กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์ ๒๕๔๒.

(๔) เอกสารออนไลน์

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.mwit.ac.th/Person/๐๑Statutes/ NationalEducation.pdf. [๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙].

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ๒๕๔๔.โครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.thaischool.in.th/_files_school/๓๓๑๐๑๐๐๐/data/๓๓๑๐๑๐๐๐_๑_๑๐๒๒๐๙๑๑-๐๕๓๙๕๓.doc[๑๘ มี.ค. ๒๕๕๙].

Chpu. วิชาการ.คอม www.vcharkarn.com.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:http://www.vcharkarn.com waww.vcharKarn.com/blog/๓๖๓๔๙. [๒๖ พ.ค. ๒๕๕๙].

Brami Keawza. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Robert Gange). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://bramikeaw.blogspot.com/๒๐๑๒/๑๒/robert-gange.html. [๒๖ พ.ค. ๒๕๕๙]

ภาษาอังกฤษ

Thesis

Anuar. H."Children’s Information Services in Southeast Asia ". The School Librarian. 27 (March 1979).

Burden. M.K "Using Yong Adult Literature to Promote Recerational Reading In asenior Basic English Class.” The ERIC Database. 1994.

Chicoat. G. W. Teaching about the Civil RIGHTS Movement by Using Stuent – Generated Comic Books. Writing Notebook: Creative Word Processing in the Classroom; Nov – Dec 1991.1993.

Sloan.Margarret A. "picture preferences of Elementary school Children and Teachers" Dissertation abstracts Internationnal. 32(11).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ioc)

ภาคผนวก ญ

ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ แบบ SQ4Rของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	จำนวนคนที่ตอบถูก		ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	(P)	(B)
1	14	7	0.53	0.35
2	15	8	0.58	0.35
3	14	8	0.55	0.30
4	14	10	0.60	0.20
5	15	8	0.58	0.35
6	16	9	0.63	0.35
7	14	8	0.55	0.30
8	15	7	0.55	0.40
9	16	8	0.60	0.40
10	17	9	0.65	0.40
11	14	6	0.50	0.40
12	15	8	0.58	0.35
13	13	5	0.45	0.40
14	14	6	0.50	0.40
15	14	8	0.55	0.30
16	16	9	0.63	0.35
17	16	9	0.63	0.35
18	16	8	0.60	0.40
19	14	7	0.53	0.35
20	16	9	0.63	0.35

ข้อที่	จำนวนคนที่ตอบถูก		ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	(p)	(r)
21	15	8	0.58	0.35
22	14	7	0.53	0.35
23	14	8	0.55	0.30
24	16	9	0.63	0.35
25	15	8	0.58	0.35
26	14	8	0.55	0.30
27	15	7	0.55	0.40
28	13	6	0.48	0.35
29	16	9	0.63	0.35
30	18	10	0.70	0.40
31	14	7	0.53	0.35
32	16	9	0.63	0.35
33	15	8	0.58	0.35
34	14	7	0.53	0.35
35	15	8	0.58	0.35
36	13	6	0.48	0.35
37	15	8	0.58	0.35
38	16	9	0.63	0.35
39	17	10	0.68	0.35
40	15	8	0.58	0.35

ข้อสอบที่เลือกไว้มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.48 - 0.70 ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 - 0.40 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 84) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และสัดส่วนของคนทำผิด ในแต่ละข้อ (q) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	R_U	R_L	p	r	q	pq
1	11	6	0.57	0.33	0.43	0.25
2	12	6	0.60	0.40	0.40	0.24
3	12	8	0.67	0.27	0.33	0.22
4	11	7	0.60	0.27	0.40	0.24
5	13	7	0.67	0.40	0.33	0.22
6	13	6	0.63	0.47	0.37	0.23
7	12	7	0.63	0.33	0.37	0.23
8	19	5	0.47	0.27	0.53	0.25
9	15	4	0.63	0.73	0.37	0.23
10	15	6	0.70	0.60	0.30	0.21
11	15	4	0.63	0.73	0.37	0.23
12	13	8	0.70	0.33	0.30	0.21
13	12	8	0.27	0.27	0.73	0.20
14	13	7	0.40	0.40	0.60	0.24
15	13	6	0.47	0.47	0.53	0.25
16	12	9	0.70	0.20	0.30	0.21
17	13	10	0.77	0.20	0.23	0.18
18	13	9	0.73	0.27	0.27	0.20
19	13	6	0.63	0.47	0.37	0.23
20	11	5	0.53	0.40	0.47	0.25
21	14	8	0.73	0.40	0.27	0.20
22	14	9	0.77	0.33	0.23	0.18
23	12	8	0.67	0.27	0.33	0.22

ข้อที่	R_U	R_L	p	r	q	pq
24	13	9	0.73	0.27	0.27	0.20
25	13	8	0.70	0.33	0.30	0.21
26	15	9	0.80	0.40	0.20	0.16
27	15	6	0.70	0.60	0.30	0.21
28	14	4	0.60	0.67	0.40	0.24
29	13	7	0.67	0.40	0.33	0.22
30	13	9	0.73	0.27	0.27	0.20
31	13	8	0.70	0.33	0.30	0.21
32	15	9	0.80	0.40	0.20	0.16
33	15	6	0.70	0.60	0.30	0.21
34	14	4	0.60	0.67	0.40	0.24
35	13	7	0.67	0.40	0.33	0.22
36	15	8	0.77	0.47	0.23	0.18
37	15	8	0.77	0.47	0.23	0.18
38	12	6	0.60	0.40	0.40	0.24
39	11	5	0.53	0.40	0.47	0.25
40	11	5	0.53	0.40	0.47	0.25
$\sum S_i^2$ = **8.69**						

ตาราง แสดงค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คนที่	คะแนนทดสอบ	
	X	X^2
1	33	1089
2	32	1024
3	33	1089
4	35	1225
5	35	1225
6	34	1156
7	30	900
8	29	841
9	28	784
10	29	841
11	30	900
12	31	961
13	33	1089
14	30	900
15	32	1024
16	18	324
17	16	256
18	18	324
19	18	324
20	19	361
21	17	289
22	19	361
23	20	400
24	19	361

คนที่	คะแนนทดสอบ	
	X	X^2
25	19	361
26	20	400
27	21	441
28	22	484
29	18	324
30	19	361
รวม	**757**	**20,419**
$\sum X = 757$		$\sum X^2 = 20,419$

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้สูตรของครอนบาค (ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2549 : 86-87) ดังนี้

สูตร $\alpha = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right]$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อสอบ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

แทนค่า $\alpha = \frac{10}{10-1}\left[1 - \frac{8.69}{43.91}\right]$

$= 1.11\left[1 - 0.20\right]$

$= \mathbf{0.89}$

ความแปรปรวน S_t^2 โดยใช้สูตรของ (ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2549 : 86-87)

$$\text{สูตร} \quad S_t^2 = \frac{N\sum x^2-(\sum X)2}{N^2}$$

เมื่อ S_t^2 แทน ความแปรปรวนสำหรับกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $S_t^2 = \frac{30x20,419 - (757)^2}{30x30}$

$$= \frac{612,570 - 573,049}{900}$$

$$= \mathbf{43.91}$$

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

ಡಕ್

ภาคผนวก จ
ผลวิเคราะห์จากการทดลองเครื่องมือวิจัย (try out)

ตาราง แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B)

ข้อที่	จำนวนคนที่ตอบถูก		ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	กลุ่มเก่ง	กลุ่มอ่อน	(P)	(B)
๑	๑๔	๗	๐.๕๓	๐.๓๕
๒	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๓	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๔	๑๔	๑๐	๐.๖๐	๐.๒๐
๕	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๖	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๗	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๘	๑๕	๗	๐.๕๕	๐.๔๐
๙	๑๖	๘	๐.๖๐	๐.๔๐
๑๐	๑๗	๙	๐.๖๕	๐.๔๐
๑๑	๑๔	๖	๐.๕๐	๐.๔๐
๑๒	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๑๓	๑๓	๕	๐.๔๕	๐.๔๐
๑๔	๑๔	๖	๐.๕๐	๐.๔๐
๑๕	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๑๖	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๑๗	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๑๘	๑๖	๘	๐.๖๐	๐.๔๐
๑๙	๑๔	๗	๐.๕๓	๐.๓๕
๒๐	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕

ข้อสอบที่เลือกไว้มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ ๐.๔๘ - ๐.๗๐ ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ ๐.๒๐ - ๐.๔๐

นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. ๒๕๔๕ : ๘๔) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (หลังเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (หลังเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ภาคผนวก ฉ
หนังสือเพื่อความอนุเคราะห์แจกเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ช
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจริง

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (หลังเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (หลังเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ภาคผนวก ซ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
เรื่อง การจัดการทรัพยากร คะแนน ๒๐ คะแนน

<u>คำชี้แจง</u> จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

๑. นักเรียนควรปฏิบัติตามแบบใคร(การนำไปใช้)
ก. เอกชอบซื้อน้ำหอมราคาแพง
ข. จอยให้เพื่อนยืมเงินเป็นประจำ
ค.เอ๊ไม่ยอมใช้เงินเลยเก่ง
ง. ใช้เงินซื้อของที่จำเป็น

๒. ข้อใดไม่ใช่หลักเกณฑ์ในการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ(การวิเคราะห์)
ก. การลดราคา
ข. ความจำเป็น
ค. คุณภาพของสินค้า
ง. การเปรียบเทียบราคา

๓. นักเรียนควรเลือกซื้อสินค้าเพราะเหตุใดมากที่สุด(การนำไปใช้)
ก. ความจำเป็น
ข. ความทันสมัย
ค. ความหรูหรา
ง. ความสวยงาม

๔. ถ้าไม่รู้จักประมาณการใช้จ่ายจะเกิดผลเสียอย่างไร(การวิเคราะห์)
ก. ด้วยเป็นหนี้สิน
ข. มีเงินใช้ไม่ขาดมือ
ค. ผิดกฎหมายและถูกตำรวจจับ
ง. ไม่มีคนคบหา

๕. ใครปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการผลิตและการบริโภค(การวิเคราะห์)
ก. ปุ้มมีรายได้น้อยแต่ชอบซื้อของแพง
ข. กู๋ผลิตสินค้าที่ตนเองชอบแต่ไม่มีคนซื้อ
ค. สุพจน์ชอบไปซื้อสินค้าที่มีราคาถูกแต่อยู่ไกลบ้าน
ง. นารีทำอาหารที่คนชอบกินไปวางขาย

๖. ถ้าเรามีเงินจำกัดไม่ควรซื้อของในข้อใด(การวิเคราะห์)
ก. อาหาร
ข. เสื้อผ้า
ค. รองเท้า
ง . เครื่องสำอาง

๗. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภค(ความรู้-ความจำ)

ก. การผลิตไม่ต้องคำนึงถึงความสวยงาม

ข. การบริโภคต้องคำนึงถึงความจำเป็น

ค. ปัจจัยในการผลิตคือเงินทุนเท่านั้น

ง. ความต้องการของมนุษย์ไม่มีผลต่อการผลิต

๘. รายได้ของผู้บริโภคมีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าอย่างไร(การวิเคราะห์)

ก. รายได้น้อยไม่สามารถซื้อสินค้าได้

ข. รายได้มากซื้อสินค้าได้จำนวนน้อย

ค. รายได้น้อยเลือกซื้อสินค้าที่มีราคาถูก

ง. รายได้มากสามารถซื้อสินค้าได้ทุกสิ่งทุกอย่าง

๙. ข้อใดไม่ใช่พฤติกรรมที่บกพร่องของผู้บริโภค(การวิเคราะห์)

ก.เลือกซื้อสินค้าที่มีการโฆษณา

ข. วางแผนก่อนการซื้อ

ค. ซื้อสินค้าตามคำชักชวน

ง. เลือกซื้อสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ

๑๐. การเลือกบริโภคที่รู้เท่าทันมีประโยชน์อย่างไร(การสังเคราะห์)

ก. ได้สินค้าที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา

ข. ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

ค. ได้สินค้าที่หลากหลาย

ง. ได้สินค้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น

๑๑. ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการคือข้อใด(การวิเคราะห์)

ก. รายได้

ข. การโฆษณา

ค. ราคาของสินค้า

ง. ถูกทุกข้อ

๑๒. การเลือกซื้อสินค้าในข้อใดเหมาะสมที่สุด(การประเมินค่า)

ก. สินค้าที่ใช้วัสดุคุณภาพต่ำในการผลิต

ข. สินค้าที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา

ค. สินค้าที่มีราคาแพง มีผู้ต้องการน้อย

ง. สินค้าที่มีผู้ต้องการจำนวนมาก

๑๓. บุคคลในข้อใดต่อไปนี้คือผู้บริโภคที่ดี(การนำไปใช้)

ก. รุ่งซื้อแหวนเพชรเพราะตามสมัยนิยม

ข. แมวซื้อโทรศัพท์ตามไก่บอก

ค. นิดซื้อครีมกันแดดเพราะดูมาจากโทรทัศน์

ง. ก้อยรองเท้าซื้อตามความจำเป็นในการใช้งาน

๑๔. ข้อใดคือการปฏิบัติตนเป็นผู้บริโภคที่ดี(การนำไปใช้)
ก. ไม่ซื้อสินค้าที่มีราคาแพง
ข. อ่านฉลากสินค้าก่อนซื้อทุกครั้ง
ค. ซื้อสินค้าครั้งละจำนวนมาก ๆ
ง. เลือกซื้อเฉพาะสินค้าที่มีสีสันสวยงาม

๑๕. ข้อใดเป็นสิทธิของผู้บริโภค(ความรู้-ความจำ)
ก. ได้รับส่วนลดจากผู้ขาย
ข. เรียกร้องค่าเสียหายได้หากสินค้าเสื่อม
ค. มีอิสระในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
ง. สามารถทำสัญญาที่ได้เปรียบต่อผู้ประกอบธุรกิจ

๑๖. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับผู้บริโภค(ความรู้-ความจำ)
ก. ผู้ที่มีรายได้จำนวนมาก
ข. ผู้ที่ซื้อสินค้าและใช้บริการเพื่อดำรงชีวิต
ค. ผู้ที่รับประทานอาหารได้ครั้งละมาก ๆ
ง. ผู้ที่ได้รับเงินจากการบริโภคสินค้าและบริการ

๑๗. ถ้าผู้บริโภคเป็นกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น ผู้ผลิตควรผลิตสินค้าอย่างไร(การวิเคราะห์)
ก. สินค้าที่ทันสมัยและมีสีสันสดใส
ข. สินค้าที่มีผู้นิยมใช้เพียงบางกลุ่ม
ค. สินค้าที่มีอายุในการใช้งานยาวนาน
ง. สินค้าที่มีราคาแพง

๑๘. ข้อใดมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้ามากที่สุด(การวิเคราะห์)
ก. สถานที่ผลิตสินค้า
ข. รูปแบบผลิตภัณฑ์
ค. การโฆษณาตามสื่อต่างๆ
ง. ปริมาณสุทธิของสินค้า

๑๙. ข้อใดเป็นพฤติกรรมที่บกพร่องของผู้บริโภค(การวิเคราะห์)
ก. เลือกซื้อสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น
ข. วางแผนก่อนการซื้อสินค้าและบริการ
ค. ตรวจสอบราคาสินค้าชนิดเดียวกันก่อนตัดสินใจซื้อ
ง. ตัดสินใจซื้อสินค้าเพราะคำชักชวนของผู้ขาย

๒๐ สินค้าในข้อใดต้องมีเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ(การสังเคราะห์)
ก. ตู้เย็น น้ำตาล
ข. พัดลม ผงซักฟอก
ค. น้ำปลา ยาสีฟัน
ง. น้ำดื่ม หม้อหุงข้าว

๒๑. ข้อใด**ไม่ใช่**ปัจจัยการผลิตปัจจัย

ก. ทุน

ข. ที่ดิน

ค. ผู้ประกอบการ

ง. เทคโนโลยี

๒๒. ข้อใดแสดงถึงการพัฒนาการผลิตได้ดีที่สุด

ก. นพพล ปลูกผักไว้รับประทานเอง

ข. วีรพล ผลิตเครื่องมือในการจับปลา

ค. ประชา ตัดไม้ในป่ามาเผาถ่านเพื่อจำหน่าย

ง. อานนท์ ปลูกมะม่วงแล้วนำมาแช่อิ่ม

๒๓. เครื่องจักร โรงงานอุตสาหกรรม จัดเป็นปัจจัยการผลิตประเภทใด

ก. ทุน

ข. ที่ดิน

ค. แรงงาน

ง. ผู้ประกอบการ

๒๔. ข้อใดคือเป้าหมายหลักของผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ

ก. การบริหารกิจการเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด

ข. การบริหารกิจการเพื่อให้มีต้นทุนต่ำสุด

ค. การบริหารกิจการเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ

ง. การบริหารกิจการเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ

๒๕. ค่าตอบแทนเจ้าของปัจจัยการผลิตที่เรียกว่าดอกเบี้ย เป็นผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตในข้อใด

ก. ทุน

ข. ที่ดิน

ค. แรงงาน

ง. ผู้ประกอบการ

๒๖. ผู้ประกอบการควรยึดหลักในข้อใด เพื่อใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ก. เน้นมาตรฐานสากล

ข. เน้นวัตถุดิบในท้องถิ่น

ค. เน้นการใช้เทคโนโลยี

ง. เน้นการประหยัด คุ้มค่า

๒๗. หลักคุณธรรมในข้อใดที่ผู้ผลิตควรตระหนักมากที่สุด

ก. หิริโอตตัปปะ

ข. อริยสัจ ๔

ค. พรหมวิหาร ๔

ง. เบญจศีล

๒๘. ข้อใด**ไม่ใช่**ความสำคัญของผู้บริโภค

ก. เป็นผู้ทำให้เกิดการจ้างงาน การลงทุน

ข. เป็นผู้กำหนดอุปสงค์อุปทานของธุรกิจ

ค. เป็นตัวการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพิ่มการผลิต

ง. เป็นคำสั่งสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ

๒๙. ข้อใด**ไม่ใช่**สิทธิที่ผู้บริโภคจะได้รับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ

ก. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร

ข. สิทธิจะมีอิสระในการเลือกซื้อสินค้า

ค. สิทธิที่จะรับการเปลี่ยนสินค้าเมื่อไม่ต้องการ

ง. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการทำสัญญา

๓๐. ในการทำสัญญาเพื่อไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการควรทำสิ่งใดก่อนลงชื่อทำสัญญา

ก. อ่านฉลากสินค้าอย่างละเอียด

ข. ตรวจสอบสินค้าอย่างละเอียด

ค. ซักถามข้อมูลสินค้าอย่างละเอียด

ง. อ่านข้อความในสัญญาทุกข้ออย่างละเอียด

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา วิชา เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง

๑. ข้อสอบวิชาสังคมแบบอัตนัย ๒๐ ข้อ รวม ๒๐ คะแนน
๒. ก่อนตอบคำถามให้นักเรียนเขียนวันที่สอบ เวลา ชื่อ-นามสกุล ชั้น และเลขที่นั่งสอบ
๓. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่กำหนดไว้ในกระดาษคำตอบ
๔. คำถามในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
๕. ไม่อนุญาตให้ผู้เข้าสอบออกจากห้องสอบ ก่อนหมดเวลาสอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
เรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหา คะแนน ๒๐ คะแนน

คำชี้แจง ข้อสอบมีจำนวนทั้งหมด ๒๐ ข้อ
จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑ - ๓

> ค่านิยมของสังคมไทยในปัจจุบัน คนไทยรักอิสรภาพ เป็นตัวของตัวเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่ก็ชอบความโอ่อ่า ชอบสิ่งที่แสดงออกถึงความหรูหรา มีความเป็นบริโภคนิยม เช่น จัดงานเลี้ยงและพิธีใหญ่โต มีของใช้ราคาแพง รับประทานอาหารในร้านที่มีชื่อเสียง นิยมสินค้าฟุ่มเฟือย

๑. จากค่านิยมของคนไทยในปัจจุบัน นักเรียนคิดว่าค่านิยมใดที่ควรแก้ไขมากที่สุด

ก. ความรักอิสรภาพ
ข. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ค. ความเป็นบริโภคนิยม
ง. ความเป็นตัวของตัวเอง

๒. แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากค่านิยมของสังคมไทยคือข้อใด

ก. ซื้อสินค้าไทยทำ
ข. งดซื้อสินค้าจากต่างประเทศ
ค. ปลูกฝังค่านิยมที่ดีตั้งแต่เด็ก
ง. เลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติแล้วนำมาปรับใช้

๓. ผลที่นักเรียนคาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกับแนวทางแก้ปัญหา คือข้อใด

ก. คนไทยมีชีวิตที่เรียบง่าย
ข. คนไทยกลายเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด
ค. คนไทยพฤติกรรมเป็นผู้มีเหตุผล
ง. คนไทยเปลี่ยนพฤติกรรม บริโภค

๔. สมศรีเดินไปตลาดเลือกซื้อสินค้าปรากฏว่าสินค้าในแต่ละร้านมีราคาแพงกว่าท้องตลาดทั่วไป สมศรีควรเลือกซื้อสินค้าแบบไหนดี

ก. ราคาแพง
ข. คุณภาพ
ค. ปริมาณ
ง. ถูกทุกข้อ

๕. น้องเวฟต้องการซื้อมะม่วงสุกไปฝากคุณย่า แต่ในตลาดนี้มีร้านขายมะม่วงนอกฤดูกาลเต็มไปหมด ถ้านักเรียนเป็นน้องเวฟ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

ก. เลือกซื้อมะม่วงที่มีคุณภาพ
ข. ไม่ซื้อ เพราะตัดสินใจไม่ถูก
ค. เลือกซื้อมะม่วงร้านค้าที่มีของแถม
ง. ถูกทุกข้อ

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๖ – ๗

ปัจจุบันมีข้อมูลสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุในการเดินทางในประเทศไทย โดยเฉพาะช่วงวันหยุด สำคัญ ๆ ว่ามีสถิติเพิ่มขึ้นทุกปี อุบัติเหตุที่เกิดมากที่สุดคือการขับขี่ยานพาหนะด้วยความประมาท และมีการดื่มสุรา เสพยาเสพติด เมื่อเกิดอุบัติเหตุจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

๖. ถ้านักเรียนเป็นผู้ใหญ่ และต้องขับรถในช่วงวันหยุดสำคัญ ๆ นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไร

ก. เมาไม่ขับ
ข. เติมน้ำมันจนเต็มถัง
ค. มีงานเลี้ยงสังสรรจนดึก
ง. ขับรถด้วยความเร็ว ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

๗. ถ้าทุกคนปฏิบัติตามที่นักเรียนให้ข้อ ๑๓ จะเกิดอะไรขึ้น

ก. ถึงที่หมายเร็วขึ้น
ข. สถิติอุบัติเหตุลดลง
ค. คุณภาพชีวิตของคนดีขึ้น
ง. ตำรวจจราจรไม่เหนื่อยเกินไป

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๘

ศิริเดช เป็นหัวหน้ากลุ่ม รับอาสาทำงานประดิษฐ์ของใช้จากลังกระดาษ ในชั่วโมงการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี แต่ศิริเดชทำงานเสร็จไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดความวุ่นวายในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. ถ้านักเรียนเป็น ศิริเดช นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ก. แบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคน
ข. มอบหมายให้คนที่ทำเสร็จเร็วทำแทน
ค. ทำเองเหมือนศิริเดช แต่ทำงานให้เร็วขึ้น
ง. ให้สมาชิกในกลุ่มเลือกทำงานตามใจชอบ

๙. น้องแอนไปซื้อดินสอจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนแท่งละ ๑๐ บาท แต่คนขายบอกน้องแอนว่า ถ้าซื้อ ๓ แท่งจะลดราคาให้เหลือเพียง ๒๐ บาท ถ้านักเรียนเป็นน้องแอน นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น

ก. เลือกซื้อดินสอที่มีคุณภาพของสินค้าโดยไม่สนใจเรื่องราคา
ข. เลือกซื้อดินสอทีละโหล เพราะมีราคาถูกกว่าซื้อเป็นแท่ง
ค. เลือกซื้อดินสอ ๑ แท่ง เพราะมีความจำเป็น
ง. เลือกซื้อดินสอ ๓ แท่ง เพราะลดราคาเหลือเพียง ๒๐ บาท

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๐ – ๑๑

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ๒ ได้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นให้ช่วยกันประดิษฐ์กระทงใบตองเพื่อประกวดแข่งขันในวันลอยกระทง สาวิกา ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มโดยมีลักขณาเป็นเลขานุการกลุ่มและสมาชิก คือ ทิพย์วิมล วิสารัตน์ นิษฐา และกาญจนา รีบลงมือประดิษฐ์กระทงโดยไม่มีการซักถามอะไร ต่างก็ตั้งหน้าตั้งตาประดิษฐ์ตามที่ตนเองเข้าใจ เป็นผลให้ได้กระทงขนาดที่ไม่สมดุลและการพับกลีบใบตองไม่มีรูปทรงที่สวยงาม บิดเบี้ยว ทำให้เสียวัสดุ อุปกรณ์และเวลา เพราะการทำงานต้องหยุดชะงัก

๑๐. จากสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทำงานผิดพลาด สาวิกา ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มควรกระทำอย่างไร

ก. แจ้งขนาดของกลีบกระทงและการพับกลีบ
ข. ทบทวนว่าใครมีหน้าที่อะไร
ค. ลงมือทำงานโดยเร็ว
ง. สรุปผลการทำงาน

๑๑. ในการวางจุดหมายการทำงานนักเรียนคิดว่าควรทำอย่างไร

ก. วางจุดหมายแบบกว้าง ๆ เพื่อครอบคลุมการทำงาน
ข. วางจุดมุ่งหมายแบบสั้นที่สุด
ค. วางจุดมุ่งหมายแบบชัดเจน เข้าใจง่าย
ง. วางจุดมุ่งหมายแบบกลาง ๆ เพื่อทำงานได้หลายวิธี

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๒ – ๑๓

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ๒ มีสมปองเป็นหัวหน้ากลุ่ม และมีสามชิกกลุ่มอีก ๔ คน คือ สมหมาย อารียา วิไลพร และทรายทอง ได้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นให้ช่วยกันทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์เรื่อง โรงเรียนในฝัน โดยให้เวลาทำงานเพียง ๒ ชั่วโมง และมีวัสดุอุปกรณ์ให้จำนวนน้อย เช่น กรรไกร ๒ อัน กระดาษสีจำนวนจำกัด กาว ๑ กระปุก และสีเมจิก ๑ กล่อง

๑๒. นักเรียนสามารถทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายในเวลาและอุปกรณ์จำกัดโดยไม่เกิดความวุ่นวายในเวลาทำงาน

ก. กำหนดระเบียบ ข้อตกลงในการทำงาน
ข. แสดงวิธีการทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์
ค. ลงมือทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์
ง. ต่างคนต่างทำไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น

๑๓. นักเรียนควรวางระเบียบ กติกาในการทำงานเมื่อใด

ก. ก่อนการเลือกหัวหน้ากลุ่ม
ข. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน
ค. ก่อนลงมือทำงานกลุ่ม
ง. ไม่ควรวางระเบียบเพราะทำให้ทำงานล่าช้า

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๔

นายสมบูรณ์กับนางแก้วใจมีลูกสามคน พวกเขามีอาชีพเกษตรกรรมช่วยกันทำไร่ข้าวโพด เพื่อนำรายได้มาเลี้ยงครอบครัว ปีแรกที่นายสมบูรณ์ นางแก้วใจและลูก ๆ ช่วยกันปลูกข้าวโพด ปรากฏว่าได้ผลผลิตสูงมาก ทำให้มีเงินเก็บออมไว้ ๒ - ๓ ปีต่อมา รายได้จากการขายข้าวโพดก็ยังสูง อยู่ในปีที่ ๔ - ๕ ผลผลิตลดลงเรื่อย ๆ ทำให้ขาดทุนจากการทำไร่ข้าวโพด

๑๔. สาเหตุสำคัญที่สุดของปัญหาคือข้อใด

ก. สภาพอากาศ
ข. แรงงานไม่เพียงพอ
ค. ขาดเงินทุนที่ใช้ซื้อปุ๋ย
ง. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๕ - ๑๖

ประชาเป็นชาวสวน เขาปลูกผักสวนครัวไว้หลายอย่าง เช่น คะน้า กะหล่ำ พริก มะเขือ เป็นต้น ต่อมามีศัตรูพืชมารบกวนผักที่ปลูกไว้ ทำให้พืชผักมีใบแหว่ง ไม่สวยงาม ราคาตกต่ำ ประชาจึง ใช้ยาปราบศัตรูพืชพ่นกันแมลง ทำให้แมลงไม่มารบกวนพืชผักของเขาอีก พืชผักก็สวยงาม ขายได้ ราคาดีต่อมาประชาป่วย มีอาการคลื่นไส้อาเจียน ท้องร่วงและเจ็บหน้าอก

๑๕. นักเรียนคิดว่าจะแก้ไขปัญหาสถานการณ์นี้อย่างไร

ก. เปลี่ยนยาปราบศัตรูพืชใหม่
ข. ให้คนอื่นพ่นยาปราบศัตรูพืชแทน
ค. ให้แพทย์รักษาอาการประชาเป็นอย่างดี
ง. ให้เจ้าหน้าที่การเกษตรแนะนำ วิธีการกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี

๑๖. นักเรียนคาดว่าการแก้ปัญหาในข้อ ๓ จะส่งผลดีมากที่สุดอย่างไร

ก. ประชามีสุขภาพดีขึ้น
ข. แมลงมารบกวนพืชผักน้อยลง
ค. ประชาไม่ใช้ยาปราบศัตรูพืชอีก
ง. ประชาได้ผลผลิตจากผักมากขึ้

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๗ – ๑๘

เด็กชายประสิทธิ์ชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์มากและเล่นจนดึกทุกวัน เมื่อพ่อแม่มาเห็นก็จะดุว่าอยู่เสมอ ประสิทธิ์จะตื่นสายทำให้ไปโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติเป็นประจำ แม้บ้านจะอยู่ใกล้ โรงเรียนก็ตาม เขาถูกฝ่ายปกครองตักเตือนและคาดโทษไว้ทำให้เขาอายเพื่อน ๆ

๑๗. จากปัญหาที่เกิดขึ้น ถ้านักเรียนเป็นประสิทธิ์ นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

ก. นอนตั้งแต่หัวค่ำ
ข. ตั้งนาฬิกาปลุกให้ปลุกเร็วขึ้น
ค. ลดเวลาการเล่นคอมพิวเตอร์
ง. สัญญากับครูฝ่ายปกครองว่าจะไม่มาโรงเรียนสายอีก

๑๘. นักเรียนคาดว่าผลของการแก้ปัญหาของนักเรียนจะเป็นอย่างไร

ก. ประสิทธิ์ไม่โดนลงโทษ
ข. ประสิทธิ์ตื่นเช้ากว่าเดิม
ค. ประสิทธิ์เลิกเล่นเกมคอมพิวเตอร์
ง. ประสิทธิ์ไปโรงเรียนทันเคารพธงชาติ

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ ๑๙ – ๒๐

อุทัยและอุทรไปดูภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์แห่งหนึ่ง ขณะที่ภาพยนตร์ฉายอยู่นั้นก็มีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น อุทัยพบว่าเป็นเสียงโทรศัพท์ของอุทร เมื่ออุทรรู้ตัวจึงรับโทรศัพท์แล้วสนทนากับปลายสายจนคนรอบข้างเริ่มหันมามองอย่างไม่พอใจ แต่อุทรกลับไม่สนใจแต่กลับสนทนาต่อไปจนจบ

๑๙. ถ้านักเรียนเป็นอุทรนักเรียนจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

ก. เตือนให้อุทรวางโทรศัพท์
ข. เตือนให้อุทร ขอโทษคนอื่น ๆ
ค. นิ่งเฉยทำเหมือนไม่รู้จักกรกับอุทร
ง. กล่าวขอโทษกับคนอื่น ๆ แทนอุทร

๒๐. นักเรียนคิดว่าการแก้ปัญหาตามที่วิธีที่เลือกน่าจะเกิดอะไรขึ้น

ก. อุทรวางหู โทรศัพท์
ข. อุทรขอโทษคนอื่นๆ
ค. อุทรไม่ต้องขอโทษคนอื่น ๆ
ง. อุทัยไม่โดนคนอื่น ต่อว่า

ตารางที่ ๔.๑ แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B)

ข้อที่	จำนวนคนที่ตอบถูก		ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	ก่อเรียน	หลังเรียน	(P)	(B)
๑	๑๔	๗	๐.๕๓	๐.๓๕
๒	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๓	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๔	๑๔	๑๐	๐.๖๐	๐.๒๐
๕	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๖	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๗	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๘	๑๕	๗	๐.๕๕	๐.๔๐
๙	๑๖	๘	๐.๖๐	๐.๔๐
๑๐	๑๗	๙	๐.๖๕	๐.๔๐
๑๑	๑๔	๖	๐.๕๐	๐.๔๐
๑๒	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๑๓	๑๓	๕	๐.๔๕	๐.๔๐
๑๔	๑๔	๖	๐.๕๐	๐.๔๐
๑๕	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๑๖	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๑๗	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๑๘	๑๖	๘	๐.๖๐	๐.๔๐
๑๙	๑๔	๗	๐.๕๓	๐.๓๕
๒๐	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕

ข้อสอบที่เลือกไว้มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ ๐.๔๘ - ๐.๗๐ ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ ๐.๒๐ - ๐.๔๐ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. ๒๕๔๕ : ๘๔) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ก่อนเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (หลังเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๗	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
๑๓	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๒	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๑๓	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๑๔	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ (หลังเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๓	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑
๔	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐
๕	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐
๖	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๗	๑	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐	๑	๑
๘	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๐	๑
๑๑	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๒	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ (หลังเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๔	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ (ก่อนเรียน)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
๑	๐	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๒	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๓	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๔	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๙	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐	๑
๑๑	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐
๑๒	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
๑๔	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
๑๕	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๖	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
๑๘	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐
๑๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๒๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑
R	๙.๐๐	๑๒.๐	๗.๐๐	๕.๐๐	๑๑.๐	๙.๐๐	๑๕.๐	๑๓.๐	๖.๐๐	๘.๐๐
R_U	๘.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๕.๐๐	๖.๐๐
R_L	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐
q	๐.๕๕	๐.๔๐	๐.๖๕	๐.๗๕	๐.๔๕	๐.๕๕	๐.๒๕	๐.๓๕	๐.๗๐	๐.๖๐
pq	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๓	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๔
P	๐.๔๕	๐.๖๐	๐.๓๕	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๔๕	๐.๗๕	๐.๖๕	๐.๓๐	๐.๔๐
D	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๓๐	๐.๔๐	๐.๔๐

ตาราง แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ (ก่อนเรียน) (ต่อ)

นักเรียน (คนที่)	ข้อสอบ (ข้อที่)									
	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๒	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๓	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๔	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
๕	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๖	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐
๗	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐
๘	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๑
๙	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๑	๑
๑๐	๐	๐	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๑	๐
๑๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐
๑๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
๑๔	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
๑๗	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
๑๘	๑	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑	๑
๑๙	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐
๒๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๐
R	๔.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐	๘.๐๐	๙.๐๐	๙.๐๐	๗.๐๐	๖.๐๐	๑๔.๐	๔.๐๐
R_U	๓.๐๐	๕.๐๐	๙.๐๐	๖.๐๐	๖.๐๐	๗.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐
R_L	๑.๐๐	๐.๐๐	๑.๐๐	๒.๐๐	๓.๐๐	๒.๐๐	๐.๐๐	๒.๐๐	๖.๐๐	๑.๐๐
q	๐.๘๐	๐.๗๕	๐.๕๐	๐.๖๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๖๕	๐.๗๐	๐.๓๐	๐.๘๐
pq	๐.๑๖	๐.๑๙	๐.๒๕	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๓	๐.๒๑	๐.๒๑	๐.๑๖
P	๐.๒๐	๐.๒๕	๐.๕๐	๐.๔๐	๐.๔๕	๐.๔๕	๐.๓๕	๐.๓๐	๐.๗๐	๐.๒๐
D	๐.๒๐	๐.๕๐	๐.๘๐	๐.๔๐	๐.๓๐	๐.๕๐	๐.๗๐	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๐

ตาราง แสดงคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง

คนที่	คะแนน		D	D^2
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
๑	๑๖	๓๒	๑๖	๒๕๖
๒	๒๐	๓๔	๑๔	๑๙๖
๓	๑๗	๓๕	๑๘	๓๒๔
๔	๑๕	๓๖	๒๑	๔๔๑
๕	๑๘	๓๓	๑๕	๒๒๕
๖	๒๒	๓๕	๑๓	๑๖๙
๗	๒๑	๓๖	๑๕	๒๒๕
๘	๑๙	๓๙	๒๐	๔๐๐
๙	๒๓	๓๓	๑๐	๑๐๐
๑๐	๒๓	๓๔	๑๑	๑๒๑
๑๑	๒๐	๓๖	๑๖	๒๕๖
๑๒	๒๖	๓๒	๖	๓๖
๑๓	๑๔	๓๕	๒๑	๔๔๑
๑๔	๒๖	๓๓	๗	๔๙
๑๕	๒๐	๓๖	๑๖	๒๕๖
๑๖	๑๙	๓๒	๑๓	๑๖๙
๑๗	๒๗	๓๗	๑๐	๑๐๐
๑๘	๒๓	๓๗	๑๔	๑๙๖
๑๙	๒๗	๓๓	๖	๓๖
๒๐	๑๘	๓๔	๑๖	๒๕๖
รวม	**๔๙๐**	**๘๖๖**	**๓๗๖**	**๖๙๑๐**
$\overline{X}$	**๒๐.๔๑**	**๓๖.๐๘**		
SD	**๓.๖๘**	**๔.๗๖**		

ตาราง แสดงคะแนนความสามารถในการแก้ไขปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง

คนที่	คะแนน		D	D^2
	กลุ่มอ่อน	กลุ่มเก่ง		
๑	๒๓	๓๔	๑๑	๑๒๑
๒	๒๐	๓๖	๑๖	๒๕๖
๓	๒๖	๓๒	๖	๓๖
๔	๑๔	๓๕	๒๑	๔๔๑
๕	๑๘	๓๓	๑๕	๒๒๕
๖	๒๒	๓๕	๑๓	๑๖๙
๗	๒๑	๓๖	๑๕	๒๒๕
๘	๑๙	๓๙	๒๐	๔๐๐
๙	๒๓	๓๓	๑๐	๑๐๐
๑๐	๑๖	๓๒	๑๖	๒๕๖
๑๑	๒๐	๓๔	๑๔	๑๙๖
๑๒	๑๗	๓๕	๑๘	๓๒๔
๑๓	๑๙	๓๒	๑๓	๑๖๙
๑๔	๒๖	๓๓	๗	๔๙
๑๕	๒๐	๓๖	๑๖	๒๕๖
๑๖	๑๙	๓๒	๑๓	๑๖๙
๑๗	๒๗	๓๗	๑๐	๑๐๐
๑๘	๒๓	๓๓	๑๐	๑๐๐
๑๙	๑๖	๓๒	๑๖	๒๕๖
๒๐	๑๘	๓๔	๑๖	๒๕๖
รวม	**๔๙๐**	**๘๖๖**	**๓๗๖**	**๖๙๑๐**
$\overline{X}$	**๒๐.๔๑**	**๓๖.๐๘**		
SD	**๓.๖๘**	**๔.๗๖**		

ตาราง แสดงคะแนนแบบทดสอบวัดความสาสารถในการแก้ไขปัญหา เพื่อหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B)

ข้อที่	จำนวนคนที่ตอบถูก		ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	กลุ่มเก่ง	กลุ่มอ่อน	(P)	(B)
๑	๑๔	๗	๐.๕๓	๐.๓๕
๒	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๓	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๔	๑๔	๑๐	๐.๖๐	๐.๒๐
๕	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๖	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๗	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๘	๑๕	๗	๐.๕๕	๐.๔๐
๙	๑๖	๘	๐.๖๐	๐.๔๐
๑๐	๑๗	๙	๐.๖๕	๐.๔๐
๑๑	๑๔	๖	๐.๕๐	๐.๔๐
๑๒	๑๕	๘	๐.๕๘	๐.๓๕
๑๓	๑๓	๕	๐.๔๕	๐.๔๐
๑๔	๑๔	๖	๐.๕๐	๐.๔๐
๑๕	๑๔	๘	๐.๕๕	๐.๓๐
๑๖	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๑๗	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕
๑๘	๑๖	๘	๐.๖๐	๐.๔๐
๑๙	๑๔	๗	๐.๕๓	๐.๓๕
๒๐	๑๖	๙	๐.๖๓	๐.๓๕

ข้อสอบที่เลือกไว้มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ ๐.๔๘ - ๐.๗๐ ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ ๐.๒๐ - ๐.๔๐ นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. ๒๕๔๕ : ๘๔) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙

ใบความรู้

เรื่อง แนวทางทฤษฎีใหม่ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการ

แนวทางทฤษฎีใหม่ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะบุคคลที่ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ศาลาดุสิดาลัย ยังคงจำเรื่องราวของเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินที่เรียกว่า “ทางดิสโก้” และหมู่บ้านกุดตอแก่น ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้กลายเป็นตำนานเล่าขานต่อไปอีกนานว่า ณ ที่นั้นคือจุดกำเนิดแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โดยได้ทรงมีแรงดลพระราชหฤทัยที่จะจัดหาแหล่งน้ำในไร่นา เพื่อผลิตข้าวอันเป็นอาหารหลักของเกษตรกร หลักการแบ่งที่ดินเพื่อขุดบ่อน้ำ ที่ดินปลูกข้าว และที่ดินส่วนเป็นบ้านพักอาศัยอย่างเป็นสัดส่วน

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทดลองการเกษตรทฤษฎีใหม่ ณ โครงการทดลอง ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ผลของการทดลองเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้ได้ผลสรุปว่า การเพาะปลูกที่มีแหล่งน้ำพอเพียงจะทำให้เกษตรกรไทยรายย่อยสามารถปลูกข้าวได้ผลดี ปลูกพืชผักผลไม้ได้ดี มีรายได้เสริมเพียงพอสำหรับครอบครัวที่ขยันใช้จ่ายอย่างประหยัด แม้จะไม่ร่ำรวยมาก แต่ก็จะมีพอกินได้ไม่อดอยาก

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ ๒ แบบ คือ แบบพื้นฐานและแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เทียบได้กับ “ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑” ที่มุ่งเน้นแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่เพียงพอ แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค โดยมีข้อสมมุติว่า จากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำจะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุม “ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒” เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้ว ก็จะรวมกลุ่มเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและ

ความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุม “ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๓” ส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย การสร้างความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

ที่มา: สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ใบงานที่ ๑

เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตสินค้าและบริการ

ตัวชี้วัดชั้นปี อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ *(ส ๓.๑ ม. ๒/๒)*

๑. การผลิตมีความสำคัญอย่างไร

_____

๒. สินค้าไร้ราคามีความหมายว่าอย่างไร

๓. สินค้าทางเศรษฐศาสตร์หมายถึงอะไร

๔. การผลิตโดยใช้หลักการแบ่งงานมีความหมายว่าอย่างไร

๕. ในการผลิตสินค้าและบริการควรคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง

ใบงานที่ ๒

เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๑. ปัจจัยการผลิตหมายถึงอะไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง

๒. แรงงานหมายถึงอะไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง

๓. ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตหรือไม่ อย่างไร

๔. การใช้ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ที่ประหยัดที่สุดคือวิธีการใด

๕. เทคโนโลยีมีที่มาจากแหล่งใดบ้าง

๖. การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการมีผลต่อผู้บริโภคอย่างไร

ใบงานที่ ๓

เรื่อง สิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค
ตัวชี้วัดชั้นปี อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค *(ส ๓.๑ ม. ๒/๔)*
คำชี้แจง อ่านบทความแล้วตอบคำถาม

แจ้งข่าวเกี่ยวกับอันตรายของการกินบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่บรรจุในถ้วย (Cup)

มีผู้แจ้งข่าวเกี่ยวกับอันตรายของการกินบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่บรรจุในถ้วย (Cup) ว่า หลานของเพื่อนเขาชอบกินบะหมี่ใส่ถ้วยมาก ต่อมาแพทย์ตรวจพบว่าผนังกระเพาะอาหารของหลานผู้นี้มีขี้ผึ้ง (wax) เคลือบอยู่ คาดว่ามาจากบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่บรรจุในถ้วย ซึ่งเคลือบด้วยขี้ผึ้งชนิดที่กินได้ แต่แม้จะเป็นขี้ผึ้งชนิดที่กินได้ แต่การรับประทานเข้าไปเป็นประจำก็ทำให้ตับของเรากำจัดออกไปได้

ยาก หลานของเพื่อนคนนี้ได้เสียชีวิตไปแล้ว เมื่อรับการผ่าตัดเพื่อลอกเอาขี้ผึ้งที่เคลือบผนังกระเพาะออก

ฉะนั้น โปรดอย่าได้ลวกบะหมี่หรืออาหารอื่นใดในถ้วยบรรจุ แต่ให้เทลงในชามก่อนแล้วจึงใส่น้ำร้อนลงไป

ที่มา: http://www.oknation.net/blog/print.php?id=๒๘๓๖๘๙

๑. เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วรู้สึกอย่างไร

๒. นักเรียนเคยรับประทานบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่บรรจุในถ้วย (Cup) หรือไม่ เพราะอะไร

๓. ถ้าเรากินบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่บรรจุในถ้วย (Cup) จะมีผลเสียอย่างไร

๔. ปัญหาเรื่องการกินบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปในถ้วยสามารถแก้ไขได้อย่างไร

๕. จากเหตุการณ์นี้สามารถแจ้งได้ที่หน่วยงานใด

๖. กฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมีประโยชน์อย่างไร

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____
ชั้น _____โรงเรียน _____

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๑
รหัสวิชา/ชื่อวิชา ส ๒๒๑๐๒ **แผนการจัดการเรียนรู้ที่** ๒
หน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรทรัพยากร **เวลา** ๒ **ชั่วโมง**
เรื่อง บทบาทของผู้ผลิต **วันที่** **เดือน** **พ.ศ.** ๒๕๖๐

---

๑. สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ผลิตเป็นสินค้าและบริการโดยผ่านกระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านทุน ปัจจัยทางด้านความคุ้มค่า และปัจจัยทางด้านคุณธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
(ส ๓.๑ ม. ๑/๒)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
๒. เห็นคุณค่าและความสำคัญของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (A)
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	**ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)**	**ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)**
๑.ซักถามความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒.ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. สาระการเรียนรู้

• ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ
๔. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
การงานอาชีพฯ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
ภาษาต่างประเทศ ➡ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นเตรียม/นำเข้าสู่บทเรียน

ซักถามความรู้เรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๑. ครูอธิบายให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของบทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ

๒. ครูเตรียมวิธีสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนแบบสถานการณ์จำลองและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์จำลอง

ขั้นสอน/จัดประสบการณ์

๓. ครูทำการคัดเลือกนักแสดงที่จะเป็นตัวแสดงในสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียนแต่ละคน

๔. ครูเล่านิทานเรื่อง นี่หรือคือกรรม ให้นักเรียนฟัง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเศรษฐีผู้หนึ่งที่มีนิสัยคดโกง จนยากจะถอดถอนนิสัยนั้น มีสองสามีภรรยาคู่หนึ่งมาที่บ้านเศรษฐี เพื่อนำไก่มาแลกข้าวสารมาเลี้ยงครอบครัว แต่ท่านเศรษฐีผู้นี้ได้พูดขึ้นว่า “นี่ไง... นี่ไง ไก่ของฉันที่หายไป” และแล้วสองสามีภรรยาก็เสียไก่ไป ไก่ตัวนั้นถูกท่านเศรษฐีเอาไม้จิ้มตา และถูกทุบหัวแล้วก็กลายเป็นอาหารของท่านเศรษฐี สองสามีภรรยา รู้สึกเสียใจที่ถูกเศรษฐีโกงเอาไก่ไปเป็นของตัวเอง

ต่อมามีตากับยายคู่หนึ่งมาซื้อข้าวสารที่บ้านท่านเศรษฐี แต่ถูกท่านเศรษฐีโกงเอาเงินไปจนหมด และให้ข้าวสารที่ขึ้นรามาแทนชาวบ้านต่างต่อว่าท่านเศรษฐีและสาปแช่งต่างๆ นานาเพราะท่านเศรษฐีชอบคดโกง เอาเปรียบชาวบ้านเรื่อยมา ไม่นานนักท่านเศรษฐีก็ล้มป่วย และเสียชีวิตท่านเศรษฐีผู้นี้ได้กลับชาติมาเกิดใหม่ในครอบครัวที่ยากจน ชื่อว่า “บุญ” บุญเป็นเด็กเกเรแต่จะทำงานรับใช้ใครก็ไม่เคยได้ค่าตอบแทน สิ่งที่ได้คือ ข้าวสารที่ขึ้นรา วันหนึ่งเจ้าบุญเข้าไปในเล้าไก่เพื่อจะขโมยไก่ไปขาย จึงถูกแม่ไก่จิกลูกตาจนทำให้ตาบอด ทำให้เจ้าบุญคิดว่าตนน่าจะเคยทำไม่ดีในชาติก่อน ชาตินี้จึงได้รับผลกรรมนั้น ทำให้เจ้าบุญรู้สึกเสียใจกับการกระทำไม่ดีของ ตนในอดีตชาติ

๕. ครูดำเนินการโดยให้นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกแสดงตามสถานการณ์จำลองที่ครูได้กำหนดให้ โดยครูเป็นผู้สังเกตการณ์ ให้คำแนะนำ สังเกตและจดบันทึก

๖. เมื่อฟังนิทานจบ ครูให้นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับนิสัยของท่านเศรษฐี แล้วครูสุ่มเรียนนักเรียนตอบคำถาม ดังนี้

- ถ้ามีผู้ผลิตเหมือนท่านเศรษฐี ประเทศเราจะเป็นอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นท่านเศรษฐี นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

- การขายของไม่มีคุณภาพ จะเกิดความเสียหายอย่างไร

๖. ครูให้นักเรียนจับคู่สนทนาถึงการมีสำนึกที่ดีของผู้ผลิต จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคู่บอกอันตรายจากการขาดการมีสำนึกที่ดีของผู้ผลิต

ขั้นสรุป

๗. นักเรียนทำใบงานเรื่อง ผู้ผลิตในชุมชน เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จแล้วให้ตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำส่งครูตรวจ

๘. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

๑) หนังสือเรียน สังคมศึกษาฯ ม.๒
๒) ใบงานเรื่อง ผู้ผลิตในชุมชน

๙. แหล่งการเรียนรู้

๑) ห้องสมุด
๒) ผู้ปกครอง/ ผู้รู้
๓) ผู้ผลิต/ ผู้บริโภคในชุมชน
๔) ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑๐. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง ผู้ผลิตในชุมชน	ใบงานเรื่อง ผู้ผลิตในชุมชน	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

เรื่อง ผู้ผลิตในชุมชน

คำชี้แจง นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นผู้ผลิตในชุมชน ๑ คน แล้วบันทึกข้อมูล

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ – สกุล

……

ประกอบอาชีพ

……

ข้อมูลในการสัมภาษณ์

- ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร

  ……

  ……

  ……

  .....

- ผู้ผลิตควรมีจรรยาบรรณในการผลิต อย่างไร

  ……

  ……

  ……

  .....

- ผู้ผลิตควรรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร

  ……

  ……

  ……

- ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตคิดว่า ตนเองปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตที่มีคุณภาพอยู่ในระดับใด

  ○ดี ○ พอใช้ ○ น้อย

  เพราะ

  ……

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๑
รหัสวิชา/ชื่อวิชา ส ๒๒๑๐๒ **แผนการจัดการเรียนรู้ที่** ๓
หน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรทรัพยากร **เวลา** ๒ **ชั่วโมง**
เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ **วันที่** **เดือน** **พ.ศ.** ๒๕๖๐

---

๑. สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ผลิตเป็นสินค้าและบริการโดยผ่านกระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านทุน ปัจจัยทางด้านความคุ้มค่า และปัจจัยทางด้านคุณธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ *(ส ๓.๑ ม. ๑/๒)*

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
๒. เห็นคุณค่าและความสำคัญของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (A)
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	**ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)**	**ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)**
๑. ซักถามความรู้เรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. สาระการเรียนรู้

• ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ
๔. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

การงานอาชีพฯ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ภาษาต่างประเทศ ➡ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๒. ครูให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต เช่น รถบรรทุก โรงงาน คนงาน นาข้าว แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) ภาพที่ดูเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร

๒) นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง

๓. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๔. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม. ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด หรือแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยวิธีนับหมายเลข (๑–๔) เลือกเฉพาะเจาะจง หรือจับสลาก แล้วแต่ความเหมาะสม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากเพื่อศึกษา สืบค้นข้อมูล และอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการตามหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

กลุ่มที่ ๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

กลุ่มที่ ๓ เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ

กลุ่มที่ ๔ การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. ครูให้แต่ละกลุ่มสรุปผลการศึกษาและอภิปรายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Mind Mapping PowerPoint แผ่นใส แผ่นพับ ใบความรู้ แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ซักถามข้อสงสัยและวิจารณ์ผลงาน

๗. ครูให้ความรู้นักเรียนว่า ภายใต้แผนงานสู่การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) จะนำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี ซึ่งในรายละเอียดจริง ๆ แล้วครอบคลุมเฉพาะแรงงานวิชาชีพที่มีทักษะเท่านั้น โดยไม่เกี่ยวข้องกับแรงงานไร้ทักษะเลย ทั้งนี้ ในส่วนของแรงงานวิชาชีพที่มีทักษะจะมีการออกวีซ่าให้สะดวกมากขึ้นและปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน แนวทางหลักในการเคลื่อนย้ายแรงงานทักษะโดยเสรีจะดำเนินการผ่านกลไกที่เรียกกันว่า “การจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วม” ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิกที่ระบุถึงคุณสมบัติของนักวิชาชีพ

๘. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ตัวอย่างคำถาม เช่น

๑) ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตมีอะไรบ้าง

๒) ในการผลิตสินค้าและบริการผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง

๓) เทคโนโลยีได้มาจากที่ใดบ้าง

๔) การนำเทคโนโลยีมาใช้ผลิตสินค้าและบริการมีผลต่อผู้ผลิตอย่างไร

๕) โครงสร้างการผลิตของไทยมีกี่สาขา อะไรบ้าง

๖) ปัญหาใดที่มักเกิดขึ้นกับภาคเกษตรกรรมของไทย

๙. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

๑๐. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔–๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทุนในการผลิต โดยใช้แผนผังความเชื่อมโยงของทุนทางสังคมในการปรับสมดุลการพัฒนาประกอบ

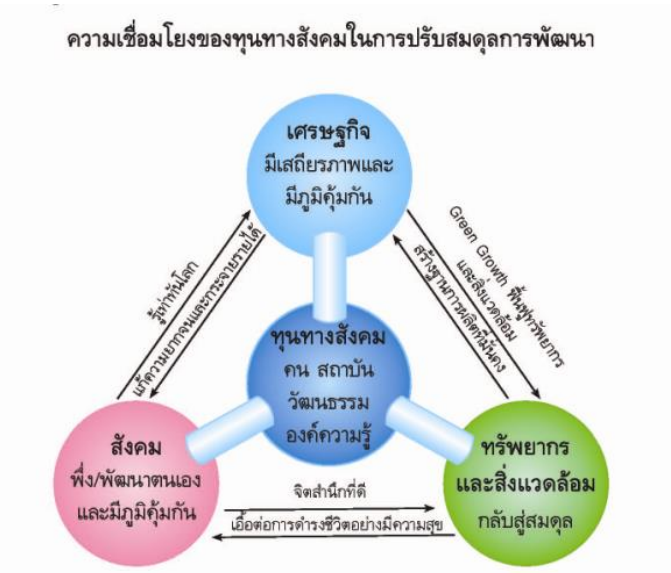

๑๑. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการศึกษาในรูปแบบของใบความรู้ แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

๑๒. ครูอธิบายเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ว่า อาเซียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์ได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งแนวทางที่อาเซียนได้ดำเนินการ คือ ส่งเสริมและลงทุนทางด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเสริมสร้างขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ และเทคโนโลยีในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

๑๓. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑๔. ครูให้นักเรียนจับคู่กันทำใบงานเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

๑๕. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑๖. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ แล้วนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต เช่น รถบรรทุก โรงงาน คนงาน นาข้าว

๒. ใบงานเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม. ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม. ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘.แหล่งการเรียนรู้

๑) ห้องสมุด

๒) ผู้ปกครอง/ ผู้รู้

๓) ผู้ผลิต/ ผู้บริโภคในชุมชน

๔) ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	แบบทดสอบเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๑
รหัสวิชา/ชื่อวิชา ส ๒๒๑๐๒ **แผนการจัดการเรียนรู้ที่** ๔
หน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรทรัพยากร **เวลา** ๒ **ชั่วโมง**
เรื่อง การเลือกซื้อสินค้าและบริการ **วันที่** **เดือน** **พ.ศ.** ๒๕๖๐

---

๑. สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ผลิตเป็นสินค้าและบริการโดยผ่านกระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านทุน ปัจจัยทางด้านความคุ้มค่า และปัจจัยทางด้านคุณธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ *(ส ๓.๑ ม. ๑/๒)*

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
๒. เห็นคุณค่าและความสำคัญของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (A)
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	**ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)**	**ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)**
๑.ซักถามความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒.ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. สาระการเรียนรู้

• ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ
๔. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

การงานอาชีพฯ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ภาษาต่างประเทศ ➡ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นเตรียม/นำเข้าสู่บทเรียน

๑.ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการซื้อสินค้าที่มีราคาแพงกว่าท้องตลาดทั่วไป แล้วให้อาสาสมัครนักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์การซื้อสินค้าที่มีราคาแพงกว่าปกติให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน

ขั้นสอน/จัดประสบการณ์

๒.ครูให้นักเรียนร่วมกันบอกวิธีการแก้ปัญหาการซื้อสินค้าราคาแพงกว่าปกติ โดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

๓.ครูกำหนดสถานการณ์จำลอง แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามให้ถูกต้อง และเหมาะสม

สถานการณ์ที่ ๑

น้องเวฟต้องการซื้อมะม่วงสุกไปฝากคุณย่า แต่ในตลาดนี้มีร้านขายมะม่วงนอกฤดูกาลเต็มไปหมด ถ้านักเรียนเป็นน้องเวฟ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

สถานการณ์ที่ ๒

วันนี้น้องวิวไม่ยอมไปโรงเรียน เพราะงอนคุณแม่ที่ไม่ยอมซื้อชุดนักเรียน รองเท้า กระเป๋า นาฬิกา ให้ใหม่ เหตุที่คุณแม่น้องวิวไม่ยอมซื้อให้เพราะว่าไม่จำเป็น และของเก่าที่มีอยู่ยังใช้งานได้ดี

- นักเรียนคิดว่า น้องวิวปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
- นักเรียนเห็นด้วยกับคุณแม่ของน้องวิวหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นน้องวิว นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

สถานการณ์ที่ ๓

น้องแอนไปซื้อดินสอแท่งละ ๑๐ บาท แต่คนขายบอกน้องแอนว่า ถ้าซื้อ ๓ แท่ง จะลดราคาให้เหลือเพียง ๒๐ บาท ถ้านักเรียนเป็นน้องแอน นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น

๔. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนทราบว่า การวางแผนก่อนการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการซื้อสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน

๕.นักเรียนทำใบงานที่ ๑.๒ เรื่อง ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน เมื่อทำเสร็จแล้วให้ร่วมกันเฉลยคำตอบ และให้คะแนนตนเองด้วยความซื่อสัตย์ แล้วให้ตัวแทนนักเรียนเก็บรวบรวมใบงานส่งครู

๖. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างพฤติกรรมที่บกพร่องในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบการยกตัวอย่างของนักเรียน หากมีข้อบกพร่องให้ครูเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

ขั้นสรุป

๑๑.นักเรียนทำใบงานที่ ๑.๓ เรื่อง ลักษณะของผู้บริโภคที่ดี ครูนัดหมายเตรียมอุปกรณ์ขายขายในชั่วโมงต่อไป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

๑) หนังสือเรียน สังคมศึกษาฯ ป.๖
๒) ตัวอย่างสื่อ ได้แก่ แปรงลบกระดาน สมุด หนังสือ ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด
๓) ใบงานที่ ๑.๓ เรื่อง ลักษณะของผู้บริโภคที่ดี

๘.แหล่งการเรียนรู้

๑) ห้องสมุด
๒) ผู้ปกครอง/ ผู้รู้
๓) ผู้ผลิต/ ผู้บริโภคในชุมชน
๔) ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ ๑.๓	ใบงานที่ ๑.๓	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๑
รหัสวิชา/ชื่อวิชา ส ๒๒๑๐๒ **แผนการจัดการเรียนรู้ที่** ๖
หน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรทรัพยากร **เวลา** ๓ **ชั่วโมง**
เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ **วันที่** **เดือน** มกราคม **พ.ศ.** ๒๕๖๐

---

๑. สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ผลิตเป็นสินค้าและบริการโดยผ่านกระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านทุน ปัจจัยทางด้านความคุ้มค่า และปัจจัยทางด้านคุณธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
(ส ๓.๑ ม. ๑/๒)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
๒. เห็นคุณค่าและความสำคัญของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (A)
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑.ซักถามความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒.ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. สาระการเรียนรู้

• ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ
๔. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

การงานอาชีพฯ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ภาษาต่างประเทศ ➡ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นเตรียม/นำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครู และนักเรียนจัดเตรียมสถานที่ ให้มีบรรยากาศเหมือนกับตลาด โดยให้แต่ละกลุ่มจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสินและบริการ เพื่อสร้างสถานการณ์จำลองเหมือนกับตลาดทั่วไป

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๒. นักเรียนเริ่มกิจกรรมสถานการณ์จำลอง โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปิดร้านค้าผลิตสินค้า และบริการ

๓. ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมสถานการณ์จำลองของนักเรียน พร้อมจดบันทึกข้อมูล และคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การผลิตสินค้าและบริการ ไม่ติดขัด

ขั้นที่ ๓ การเลือกบทบาท

๔. ครูแนะนำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งบทบาท หน้าที่ในการผลิตสินค้า และบริการ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๕. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้รู้และเข้าใจ

๖. ครูสรุปอภิปรายสาระสำคัญเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการว่าความเป็นจริงในการผลิตสินค้าและบริการต้องใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไรบ้างครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้รู้และเข้าใจ

ขั้นสรุป ๕ ขั้นสรุป

๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมสถานการณ์จำลอง โดยให้นักเรียนนำความรู้ที่ผลิตสินค้าและบริการที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

๘. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง การวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหา

๙. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

๑) ใบงานที่เรื่อง การวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหา

๒) ใบงานที่เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๘.แหล่งการเรียนรู้

๑) ลานกิจกรรม

๒) ผู้ปกครอง/ ผู้รู้

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง การวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหา	แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง การวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหา	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
ทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๑
รหัสวิชา/ชื่อวิชา ส ๒๒๑๐๒ **แผนการจัดการเรียนรู้ที่** ๑
หน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรทรัพยากร **เวลา** ๒ **ชั่วโมง**
เรื่อง การผลิตสินค้า **วันที่** **เดือน** **พ.ศ.** ๒๕๖๐

---

๑. สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ผลิตเป็นสินค้าและบริการโดยผ่านกระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านทุน ปัจจัยทางด้านความคุ้มค่า และปัจจัยทางด้านคุณธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
(ส ๓.๑ ม. ๑/๒)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
๒. เห็นคุณค่าและความสำคัญของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (A)
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	**ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)**	**ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)**
๑.ซักถามความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒.ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. สาระการเรียนรู้

• ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ
๔. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

การงานอาชีพฯ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ภาษาต่างประเทศ ➡ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นเตรียม/นำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนให้เหมาะสม

๒. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทุกคน และให้นักเรียนทำแบบทดสอบ โดยเขียนเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษร (ก–ง) หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จากนั้นตรวจให้คะแนน แต่ยังไม่ต้องเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ เช่น โรงงานผลิตสินค้า พนักงานโรงแรมให้บริการลูกค้า รถโดยสารประจำทาง แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) ภาพที่ดูเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร

๒) ภาพดังกล่าวเกี่ยวข้องหรือมีความสำคัญต่อเราอย่างไร

๓) นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

๖. ครูนำแปรงลบกระดาน สมุด หนังสือ ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด มาให้นักเรียนดู แล้วถามคำถามให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามว่า สิ่งเหล่านี้เรานำมาจากไหน ทำอย่างไรเราจึงจะได้สิ่งเหล่านี้มา

ขั้นสอน/จัดประสบการณ์

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓ คน จากนั้นให้สมาชิกภายในกลุ่มจับสลากหรือแบ่งกันไปศึกษาและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ โดยใช้ข้อมูลในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม. ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด หรือจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ตามหัวข้อต่อไปนี้

คนที่ ๑ ความหมายและความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการ

คนที่ ๒ ลำดับขั้นของการผลิต

คนที่ ๓ หลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๘. หลังจากสืบค้นข้อมูลและศึกษาจนเข้าใจดีแล้ว ให้สมาชิกแต่ละคนอธิบายในหัวข้อที่ตนศึกษาและสืบค้นมาให้เพื่อนในกลุ่มฟังจนครบทุกคน เพื่อเตรียมตัวตอบคำถาม

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเล่นเกมคำถาม–คำตอบเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ โดยแจกแบบบันทึกคำถาม–คำตอบให้แต่ละกลุ่ม แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในแบบบันทึกคำถาม–คำตอบ ตัวอย่างคำถาม เช่น

๑) การผลิตหมายถึงอะไร

๒) สินค้าหมายถึงอะไร แบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

๓) บริการหมายถึงอะไร แบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

๔) ลำดับขั้นของการผลิตมีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง

๕) การใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสามารถทำได้อย่างไร

๑๐. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งแบบบันทึกคำถาม–คำตอบและเฉลยคำตอบ พร้อมทั้งรวบรวมคะแนนของแต่ละกลุ่ม กลุ่มที่ตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

๑๑. ครูให้รางวัลหรือกล่าวชมเชยแก่กลุ่มที่ชนะ จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้จากคำถาม–คำตอบเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ

๑๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

๑๓. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนว่า ทรัพยากรของประเทศมีจำกัดเมื่อเทียบกับความต้องการใช้ การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพจึงสิ่งที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เช่นเดียวกัน ดังนั้น ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีการรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียนขึ้น เพื่อช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ

๑๔. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑๕. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑๖. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. ครูให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มเติม แล้วนำผลการศึกษามาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน

๒. ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อเผยแพร่ความรู้

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน

๒. ภาพเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ เช่น โรงงานผลิตสินค้า พนักงานโรงแรมให้บริการลูกค้า รถโดยสารประจำทาง

๓. แบบบันทึกคำถาม–คำตอบ

๔. ใบงานเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ, แบบบันทึกความรู้

๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม. ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ระดับชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ ๑
รหัสวิชา/ชื่อวิชา ส ๒๒๑๐๒ **แผนการจัดการเรียนรู้ที่** ๕
หน่วยการเรียนรู้ การจัดสรรทรัพยากร **เวลา** ๒ **ชั่วโมง**
เรื่อง สถานการณ์จำลอง **วันที่** **เดือน** มกราคม **พ.ศ.** ๒๕๖๐

---

๑. สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ผลิตเป็นสินค้าและบริการโดยผ่านกระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านทุน ปัจจัยทางด้านความคุ้มค่า และปัจจัยทางด้านคุณธรรม

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ *(ส ๓.๑ ม. ๑/๒)*

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
๒. เห็นคุณค่าและความสำคัญของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (A)
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ (P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	**ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)**	**ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)**
๑.ซักถามความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒.ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. สาระการเรียนรู้

• ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ
๔. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

๖. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

การงานอาชีพฯ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ภาษาต่างประเทศ ➡ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นเตรียม/นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๒. ครูจัดเตรียมห้องเรียนให้มีบรรยากาศเหมือนกับตลาดที่มีร้านขายของมากมายไม่ว่าจะเป็นของอุปโภคบริโภค โดยของที่นำมาใช้ในการเรียนแบบสถานการณ์จะเป็นของจริงทั้งนั้นอาทิเช่น เสื้อผ้า ของเล่น อาหาร ข้าวของที่นำมาวางขาย การแต่งการของพ่อค้าแม่ค้าและลูกค้าที่มาจับจ่ายใช้สอยในตลาด

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๓. ครูแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนแบบสถานการณ์จำลองเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งวัตถุประสงค์มี ดังนี้

๓.๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ และการผลิตสินค้าและบริการ

๓.๒ มีความรู้ความเข้าใจการผลิตสินค้าและบริการ และมีคุณสมบัติของความเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี

๓.๓ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการการผลิตสินค้าและบริการ

๔. ครูนำสถานการณ์เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ มาให้นักเรียนร่วมกันศึกษา นักเรียนจะได้ทราบถึงตัวแสดงต่างๆว่าต้องมีอะไรบ้าง ใครควรทำอะไรที่ไหน

๕. ครูชี้แจงกติกาเกี่ยวกับการแสดงสถานการณ์จำลองเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

ขั้นที่ ๓ การเลือกบทบาท

๖. นักเรียนเตรียมความพร้อมไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ของที่ต้องใช้ในการซื้อขาย

๗. ครูให้นักเรียนเรียนเปิดร้านขายของไม่ว่าจะเป็นของอุปโภคบริโภคตามที่นัดหมายในสถานการณ์จำลองเรื่อง บทบาทของผู้ผลิตสินค้าและบริการ

๘. นักเรียนเริ่มแสดงสถานการณ์จำลองเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

๙. ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการแสดงของนักเรียน พร้อมจดบันทึกข้อมูล และคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อการแสดงสถานการณ์จำลองเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ไม่ติดขัด

ขั้นที่ ๔ การอภิปราย

๑๐. นักเรียนทำใบงานเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

๑๑. ครูสรุปอภิปรายสาระสำคัญเรื่อง การผลิตสินค้าและบริการว่าความเป็นจริงในการผลิตสินค้าและบริการต้องใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไรบ้างครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ ๕ ขั้นสรุป

๑๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

๑) หนังสือเรียน สังคมศึกษาฯ ม.๒

๒) ตัวอย่างสื่อ ได้แก่ เสื้อผ้า ของเล่น อาหาร

๓) ใบงานที่ เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

๘.แหล่งการเรียนรู้

๑) ห้องสมุด

๒) ผู้ปกครอง/ ผู้รู้

๓) ผู้ผลิต/ ผู้บริโภคในชุมชน

๔) ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ ๑.๓	ใบงานที่ ๑.๓	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	:	ว่าที่ร้อยตรีสมชาย ดัดประดิษฐ์
เกิด	:	วันศุกร์ ที่ ๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๒
ภูมิลำเนา	:	๒๔/๑ หมู่ ๒ บ้านกระบวยทองใต้ ตำบลระหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร
การศึกษา	:	ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร
	:	มัธยมศึกษา โรงเรียนระหานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร
	:	ปริญญาตรี เอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
หน้าที่การงาน	:	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒธรรม โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	๒๔/๑ หมู่ ๒ บ้านกระบวยทองใต้ ตำบลระหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร ๖๒๒๑๐ มือถือ ๐๖๑-๓๖๕๔๐๗๐
		E-mail somchay_Bird@hotmail.com